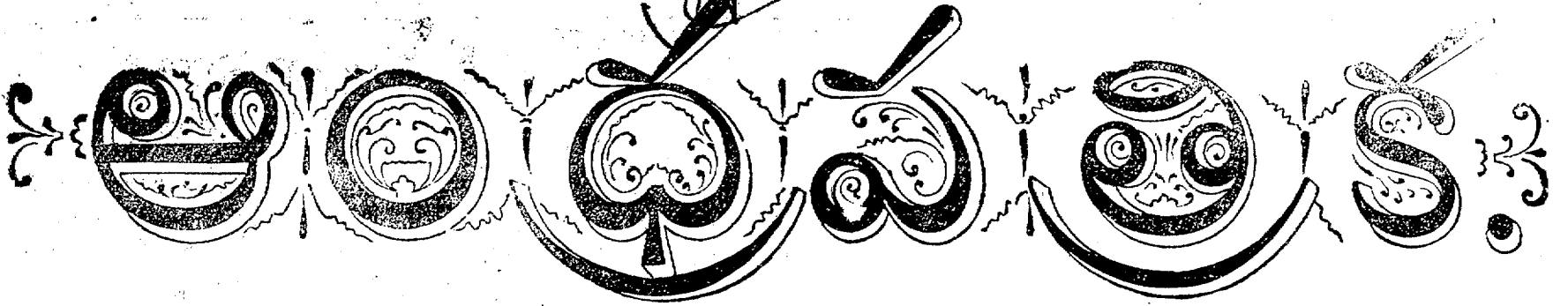

Registered No. M. 1118.

Post Box No. 212,

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

309953

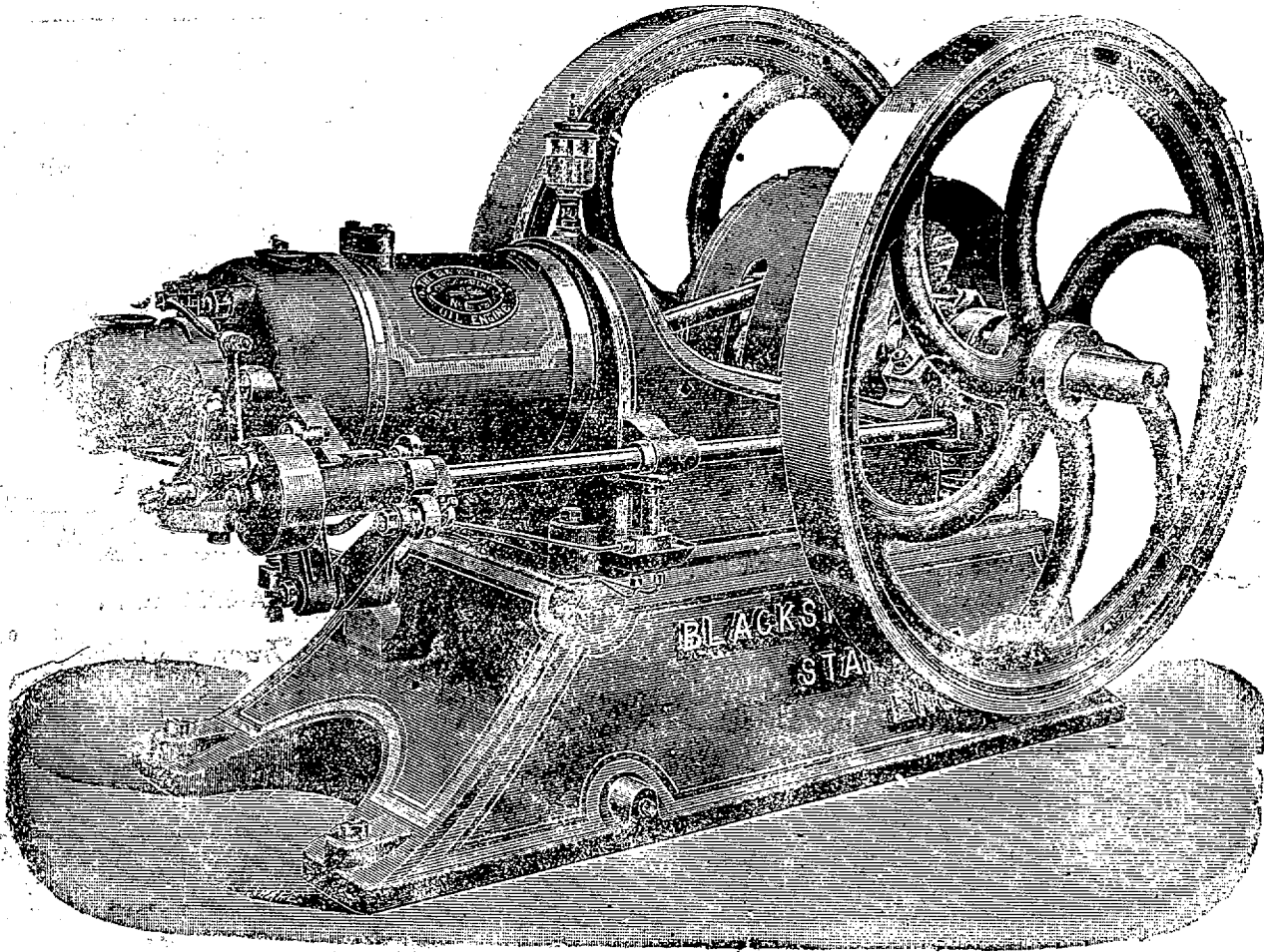
Vol. 7.

సంపుటము 2

చెన్నపట్టణము 1920 వ సం॥రం అక్టోబరు నెల 2 తేది శనివారము
రాత్రి నామ సంవత్సర భాద్రపద బహుళ శుక్ల చతుర్థి.

No. 153

సంచిక ౧౫౩

బ్లాక్ స్టాన్ ఆయిల్ ఇంజనులు.

ఈ ఇంజనులు, క్రూరు అయిట మున్నగు చమురుల నుపయోగించి వనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ ఇంజనులలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టాన్ ఇంజనులు వనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చును. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

జాబ్ విజంట్లు:

మార్షలు నన్ను డి కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1800

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, కేంద్రలైన్ పీస్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు

గొప్ప పట్టు వర్తకశాల.

నెం. 9, 10, 11,

రటన్ బజార్ రోడ్,

మదరాసు.

చల్లారాం

గైయాన్ చందుగారి

వట్టు వాయిళ్లు,
వట్టు వర్తింగులు,
వట్టు కోటింగులు,
వట్టు చీరలు,
వట్టు దోవతులు,
వట్టు రిబ్బన్లు,
వట్టు శాటిన్లు,
వట్టు చేదుమాట్లు,
వట్టు డైయిలు,
వట్టు క్రీళ్లు

వాణ్యమునకును, ధరలకును

25 సం॥లకు వైగానే

ప్రఖ్యాతి గడించినది.

దయచేసి గవనింపుడు:

జేరములేదు. ఒకేమాట

ఒకే క్రమమైన ధర

1890 వ సం॥మున స్థాపితము.

టెలిఫోను నెం 776

మీ వైద్యునికి

హార్టోటోనును (2140)

గురించి బాగుగా తెలియును. లెక్కలేని పురుషులు, స్త్రీలు అజాగ్రత్తచే పోగొట్టుకొనిన ఆయువును శీఘ్రముననే పొందవచ్చును. తప్పక దీనిని వాడుడు.

ప్రతి మందులపాపులోను ఇది వెలకు దొరకును.

మీ వైద్యునికి

ట్రైపు సోజను అను దివ్యావధము

అతిమూల్యమునకు చేరుపోయిన దని తెలియును. ఇది మిక్కిలి శాస్త్రాక్రమముగా తయారు చేయబడినందున ఈవ్యాధిగలవారికి మంచిగుణమునిచ్చును, మీ వైద్యుని సలహా అడుగుడు.

అన్ని మందులపాపులలో దొరకును.

G. W. Carrick Co., NEWYORK.

టి. సి. యన్.

710

పరిమళానంద నన్యము.

నెం. 12 1.5 మా-0.4-0 2.5 మా-0.3-0
12 దట్టించి మా-2.8-0 " " 0.8-0

మేలైన మద్రాసు సాధననన్యము.

నెం 1 శేడె (24 కు) 0.14-0, 2.5 మా-0.5-0,
నెం 1 శేడె (120 కు) 2.8-0, 2.5 మా-1.0-0

టి. సి. నాగలింగప్ప అండు కంపెనీ,

4 కింగ్స్టన్ పీస్, సామ్యూయల్స్ పోస్టు, మద్రాసు.

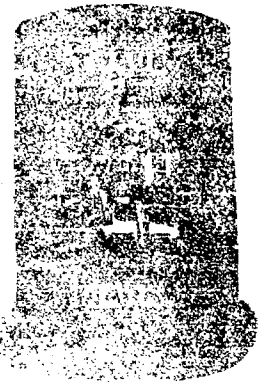
అమృతాంజనం దీనివారి కేవలధాత్యమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము, దంతమార్జము మొదలగు ముఖ్యావధములే గాక, ఇతరము లన్ని మందులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసినవారు కేవలగానకు తప్పించి చూడవచ్చును. కేవలగానకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

(579)

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

(1979)

1000 మాత్రాంతల బహుమాన విజయబడును.

అనుభవజీవితీక పూర్వములో నూడ వంతుబడును.

15 తులాల దీప్తి వెల రూ. 2-0-0.

వీరంజులు కావలసియున్నది.

తపాల ఖర్చులు 1-8 0-8-0, 2-8 0-12-0.

డి. మన్నాలాల్, డిల్లీ వెడ్డెర్లు, సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగళూరు సిటీ.
D. Mannalal, Salamisri Depot, Bangalore City.

కేశవకాంత్ తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కి లక్షలు లేదు.)

(కృత్యము మార్కెట్టులో యందు వాటి కన్నీటికంటె చాకమైనది. మంచి వానగలది. (దీనియొక్క గుణాలతోడములకు మెచ్చి గ్యాలియర్ ప్రదర్శనములో ఒక యోగ్య తాపత్రమును మైసూరు ప్రదర్శనములో ఒక ప్రాంతాంతకమున కవిటీదార్లు ఇచ్చి యున్నాడు.) కేశవకాంత్ తలనూనె ప్రత్యేకముగా శ్రేష్ఠమైన చెట్టకాయల నూనెతోడ పరిమళమైన పువ్వులను నుడియు తయారు చేయబడినది. ఇది అన్ని రేఖల బతులకు తగినది. తల వెండ్రుక లూడిపోవుటను నిలిపి వెండ్రుకలు మృదువుగాను నల్లగాను పెరుగునట్లు చేయును. ఇచ్చియు గాక కేశవ కాంత్ తలనూనె బహుమందులకు తలనూనె అన్నిటి కంటెను విక్రీలి చవుకమైనది. మతీయు వీడలకు భాగ్యవంతులకు తగినది.

కేశవకాంత్ తలనూనెలో మెదడునకు చెడుపు చేయునట్టి వైట్ ఆయిల్ కలిసిదని రుజువుచేయవారికి రూ. 1000 లు ఇవ్వగా నియ్యబడును. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన మీ కే తెలియును. ప్యాకింగు పొస్తు ఖర్చులు కలిపి 1 బుడ్డి వెల రూ. 0-15-0 చుట్టుగనునిపు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుడ్డెన్సిటీతోను బహుమతి టికెట్లు యందును.

The Keshav Perfumery Works,

Proprietors:—Dwarkanath Jagamohandas & Co.,

Sole Agents:—Muljibhoj Harishchandrarao & Co.,

147, Abdul Rahiman Street, Bombay, No. 3.

Sub-Agents For Madras Presidency & the Island of Ceylon

The Indo-British Trading Corporation No. 65 Appollo Street, Fort, Bombay.

మిస్సెర్లీ వుడ్డెర్లకు యిండియా వేరమందు మెదడునకు చెడుపు చేయునట్టి వైట్ ఆయిల్ కలిసిదని రుజువుచేయవారికి రూ. 1000 లు ఇవ్వగా నియ్యబడును. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన మీ కే తెలియును. ప్యాకింగు పొస్తు ఖర్చులు కలిపి 1 బుడ్డి వెల రూ. 0-15-0 చుట్టుగనునిపు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుడ్డెన్సిటీతోను బహుమతి టికెట్లు యందును.

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్)

తల వెండ్రుకలకు నూతన పొందర్లమును కలిగించి వారిని బాగుగా పెంచునట్టి ఆయిల్ కేశవకాంత్ తలనూనెయందు కలదు. మందును పోగొట్టును. పోగొట్టుటకు నీటిని తీసివేసి నీటిని నిచ్చును. మెదడునకు చెడుపు చేయునట్టి వైట్ ఆయిల్ కలిసిదని రుజువుచేయవారికి రూ. 1000 లు ఇవ్వగా నియ్యబడును. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన మీ కే తెలియును. ప్యాకింగు పొస్తు ఖర్చులు కలిపి 1 బుడ్డి వెల రూ. 0-15-0 చుట్టుగనునిపు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుడ్డెన్సిటీతోను బహుమతి టికెట్లు యందును.

కామినియా ఆయిలు తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీమంతులకు తలనూనె పెట్టుటకు మహాకళాకారము సేసవలెననిది. వీరు దీని నుపయోగించుకొనుదు.

తల ఒక బుడ్డి 1-0-0 ని. పి. చార్జ్ 0-10-0 అనగా మూడుబుడ్డు 3-10-0 ని. పి. చార్జ్ 0-12-0 అనగా.

గోల్డ్ టికెట్లు:

అంగ్లాయెంట్లమును (డ్రగ్స్) అందు తెలికలు కంపెనీ,

D 126 W 199)

185, బాహ్యుపడిడు, బొంబాయి.

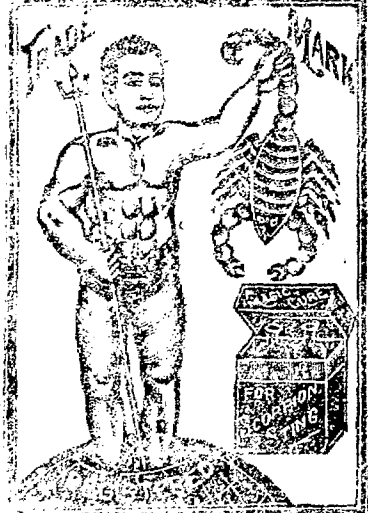
(586)

నర్వవృత్తిక విష నంజీవిని (రిజిస్టర్)

గుణములేదని రుజువు చేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వం.

కెక్కి యెడ్డువారు - వికారిక నగుదురు, గుణములేదనిపోరు - గొనుడి తెలుసు. దొండవలయు మందు-కొక్క-కొక్క యిందును, గుణము మూల తెప్పించునట్లు. ఎలక పాములు తేల్చి బిడ్డలు - వీనియైనను వీరినకా గలగల పోతుంటు మందుల తెట్టుడు - గాంతు తెంతయు మోడముకా భరిభరి మన మెప్పుడైనను - బర్హైన మహావధం యిందు గంటిగా యిట్టి వంతును - మూని స్త్రీతము నేడుత. ఇది ప్రతివటుంబమునం దుండవలసిన ముఖ్యవృత్తి. అంగ్ల, యూరప్, పేరియెడ్డులచే పొగ త్రగాంచుబడి యున్నది. ఎన్ని దినము లుండును మందు గుణము మారుదు. తేలనకు మాత్రముగాక ఎలక, బిడ్డ, పాము, బట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించవచ్చును. ఒకసారి చూచిండును.

వెల ప్యాకెట్ 1-8 0-8-0. పోస్టేజి 0-3-0; ఒకసారి

2 ప్యాకెట్లు చెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇవ్వం. 1 డబ్బా ప్యాకెట్లు వెల 5-0-0 పోస్టేజి లేదు. చిరునామా:—ధనలక్ష్మి కంపెనీ, వెంకటేశ మే స్త్రీ వీధి, మదరాసు. ఈ.

(1721)

హనుమాన్ బోరక్సు నబ్బు

దీనియందు నంజీవిని కుల్యులగు వస్తువులు చేయున్నవి. చర్మి నంబంబును పుండు, దురద, గడ్డి, పొడలు. మొదలగు, చర్మ వ్యాధులు అత్యంతవరముగా బాగుగును, చర్మమున నమృదుత్వమును, నునపును, నాణెమును ఇచ్చును.

అన్ని పోట్లును క్రయమునకు దొరకును. ప్రతి బిళ్లైన మామానునా గుర్తు బాగ్ కల్తగా గమనింపును.

ఎస్. రంగనాథం కెట్టి అండు బ్రదర్స్, మదరాస్

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ ఇంద్రజాల కంధములో బర్హి గారవి, యోగవృత్తి, హస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇండ్రజాలము, మురళికావ్రము, భూతవైద్యము, యుక్తములు, అమెరికావాసి నీట్లకే తమములు. ఇది ప్రతి విషాదవిద్యలు గలవు. ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలమునకు యెలలు, మామిడిపేట్టును పుట్టించుట, కీచముతో నియంత్రించుట, శరీరములేది తలకాయలేదో మూలకాయలకు, భూమిపైన గలమువెట్టున గాతీలో మహేంద్రజాల విభాగముగా నిర్వహించుటను నిజితమును అనేకములున్నవి. ఈ క్రంతమును చదివిన అత్యంతముగా మేటికే చేయవలసివి గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. వీరికెల 4-0-0 మాత్రము. (2118) 688

పి. ఆర్. జనార్దను బాహుదేవి, లింగోలు, నుంజూరు జిల్లా.

S

A SPECIALITY

IRKAR ANDAL

OAP

Fragrant & Dainty

GOVT SOAP WORKS,

CALICUT.

చక్ర ప్రసై పౌంతుక వేనాలుధరసరసము

నవత్యాకు 217 8-0-0	నవత్యాకు కంపెనీ 8-12-0
215 7-0-0	నీటి 5-0-0
211 4-8 0	చాక్లెట్లు 8-0-0
210 2-0-0	చెండి క్లీన్ 0-14-0

గిరి బ్రదర్లు, నేమనర్లు, టిప్టికే, మదరాసు

549 నమ్మకము 1842

బంగారు, వెండి, రత్నములు

నగలును, ఇతర వస్తువులును గాతీను యిచ్చిన పుచ్చుని వైతము ఇవ్వవచ్చును. ఉమ్మడి-రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, 35, వైనాజబాదురోడ్డు, మదరాసు. నగలు బాగునగునాడు, పూర్తిపాతము నుమైక భర అత్యంతవరముగా బాగుగును, చర్మమున నమృదుత్వమును, నునపును, నాణెమును ఇచ్చును. అన్ని పోట్లును క్రయమునకు దొరకును. ప్రతి బిళ్లైన మామానునా గుర్తు బాగ్ కల్తగా గమనింపును. ఎస్. రంగనాథం కెట్టి అండు బ్రదర్స్, మదరాస్

గమనింపుడు! గమనింపుడు!!

శివభక్తా గ్రేసరుతారా సాగనైన స్ఫటిక

లింగమూర్తులు

కాశీనుండి డైరెక్టుగా తెప్పించబడినది. మూల్యము 3-8-0, పోస్టేజి సహా 4-0-0. అమ్మతాంజనం డిపో, మద్రాసు.

1913-వ సంవత్సరము 7-వ ఆక్టోబర్ 92 (2) నెక్స్టు నడుసరించి ప్రాప్తికొను కాపీ నోకటి బాయింటు పైకు కంపెనీల

రిజిస్ట్రారుగారి వద్ద పైకు చేయబడియున్నది.

ది కృష్ణా సిమెంటు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

(1913-వ సంవత్సరము ఇండియాన్ కంపెనీల ఆక్టు ననుసరించి ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

మూలధనము : : : రూప 25,00,000

వాటా ఒకటింటికి రూప 10 లు వంతున 2,50,000 వాటాలుగా విభక్తమై యున్నవి.

ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలయును :—

రూప 2 లు దరఖాస్తుతోను, రూప 2 మంజూరైనప్పుడును, తక్కినది కోరికప్పుడు దఫాకు రూప 2 లు వంతున ఇవ్వవలెను.

ప్రతి రెండు దఫాలకు మధ్య కి నెలలకంటె తక్కువగా నివ్వవచ్చి యుండును.

దేరెక్టురులు

- (1) దివాను బహదూర్ గోవిందాచారి చతుర్భుజాను, వర్తమాన్, బ్యాంకాల్, మదరాసు, శ్రీరేణు.
- (2) ఎస్. శ్రీనివాస అశ్వంగార వీ. ఏ. వీ. ఎల్. సి. బి. ఇ. హైకోర్టు బీజాపూర్, మదరాసు.
- (3) ఏ. నాదమని శెట్టిగారు, వర్తమాన్, మదరాసు.
- (4) శారంగ లక్ష్మీకాంఠగారు, వర్తమాన్, మదరాసు.
- (5) గూడూరు లక్ష్మణరావుగారు, వీ. ఏ. భూస్వామి, బెజవాడ.
- (6) కోటా లక్ష్మణరావుగారు, వర్తమాన్, గంటూరు.
- (7) వి. రాజగోపాలాచారిగారు, వర్తమాన్, మదరాసు.

బ్యాంకర్లు

మదరాసు బ్యాంక్, మదరాసు, బ్రాంచీలు.

2. తాతా ఇండస్ట్రీయల్ బ్యాంక్ (లిమిటెడ్) మదరాసు, బొంబాయి.

ఆడిటర్లు

మెసర్స్ ఫ్రేజర్ అండ్ రాస్,

చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్స్, ఆర్మీనియన్ వీధి, మదరాసు.

మానేజింగు ఏజెంట్లు

మెసర్స్ రాజగోపాల్ అండ్ కో,

నెం 16, కారల్ మర్చంటు వీధి, మదరాసు.

ప్రాప్తికొను

ఈ కంపెనీవారు బెజవాడలో ఒక సిమెంటు ఫ్యాక్టరీని నిర్మించుటకు నిశ్చయించియున్నారు. దీనికి తగిన పరిశ్రమ లన్నియు ఇక్కడ దొరకుటచే పెద్ద స్థాయిలమీద నిర్మించుటకు ఎక్కువ సిమెంటు ఇక్కడ దొరకగలదు. గతర్షి మెంటువారికి కావలసినంత సిమెంటు సప్లయచేయుటకు ఈ స్థలమునందు తగు ఏర్పాటు త్వరలోచేయబడును. బెజవాడ చుట్టుప్రక్కల నన్ను రాంబ నిపులులగు రసాయన శాస్త్రజ్ఞులచే పరిశోధించబడి నిశ్చయించబడెను. విజయ గిరిని సిమెంటు తయారుచేయుటకు ఈ రాంబ పరిశీలనకు నని అనేకలు సలహా నిచ్చుచున్నారు. ఇంగ్లీషువారు తయారుచేయు దానికంటె ఇది బాగుగా నుండునని నిశ్చయించబడినది.

కృష్ణామండలములో అనేక తావులలో రాంబ దొరికినను కృష్ణానదికి దాపున బెజవాడకు 52 మైళ్లదూరములో నన్ను చుట్టూల వదాద్రి గ్రామములలో దొరకు రాళ్లు చాల మేల్చెవి. కావలసిన ఏదెంతటిక నిశ్చయమైనది. రాంబ త్రవ్వకుట తైలవర్షము కూడ సర్కారువారికి దరఖాస్తు పెట్టబడి యున్నది.

కంపెనీవారు 40,000 టన్నుల సిమెంటు తయారుచేయుటకై ఫ్యాక్టరీ కట్టుటకు రూ.20,00,000 లు కావలెను. ఒకటన్న (6 పీసాలు) సిమెంటు తయారు చేయుట రూ. 80 లు అగుచున్నది. ఒకటన్న సిమెంటు రూ. 100 లకు అమ్మబడుచున్నది. గతక కంపెనీవలన చాల లాభము పొందవచ్చును. ఈ కంపెనీ ప్రాప్తికొనుదరఖాస్తుపారములు కావలసినవారు మదరాసు, కాంట్ మర్చంటువీధి, 16-వ నెంబరు, భవనమున నుండు మానేజింగు ఏజెంట్లుగారికి వ్రాసిన పంతులదును.

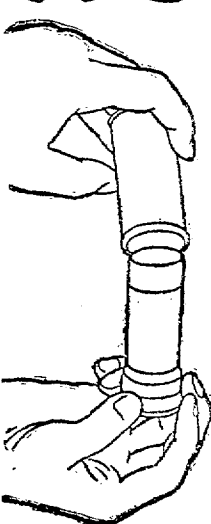
Williams'

విడిగల డ్రాపు సబ్బు కడ్డీ

విలియంసాగారి విడిగల డ్రాపు సబ్బుకడ్డీనివాడుటవలన గలుగు మంచి నువాసన గల నురుగే మీరు త్వరలోనే ప్రతిదినము వాడునట్లు చేయుచున్నది.

ఈ నురుగును వాడుటవలన ముఖమునకు ముఖములో వలె చల్లదనము గలుగును అందుచేతనే డ్రాపును చేసికొనుట అష్టాదశకరముగా నుండును.

వైవిధి సౌకర్యార్థమై చేర్చబడినది. ఉపయోగించ నప్పు డది పెట్టెకు వైభాగముగా నున్నది. సబ్బు నుపయోగించు నప్పుడు ప్రేళ్లకు తగులసిండును. ఒకమారు సబ్బు సరిపోగానే తిరిగి కడ్డీ అంతటిని కొన నవసరములేకుండ తక్కువవెలకు చిన్న ముక్కును కొనిదానికి తగిల్చి ఉపయోగించవచ్చును.

అన్ని మందులపావులలోనూ, బజారులలోను క్రయమునకు దొరకును.

జె. బి. విలియమ్స్ కో, గ్లాస్టన్బరీ, కాన్, యునైటెడ్ స్టేట్సు, అమెరికా.

ఏజెంట్లు:— ముల్లర్, ఫిల్పును, (ఇండియా) లిమిటెడ్,

కలకత్తా, బొంబాయి, మద్రాసు, కరాచీ, రంగూను.

J. B. Williams Co., Glastonbury, Conn, U.S.A.

Agents: Muller and Phipps (India) Ltd,

Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon.

మలయ చందనము

గతేయో అమ సెగోగమనత
తేరారును రాజనంధానములలో నున
యోగించుటకు ఏర్పాటుచేయబడినది ;
గావుననే కట్టించుట. పిడికారీ
చేయ నక్కఱలేదు. ఎటువై, తెలుపు.
చతుర్థు అను మూడు రంగుల సెగ

కోగము ఎంత శీతముగా నుండినను మూడేకప్పుడు నుడిచి
కానించును. స్త్రీల వలెను వ్యాధికివూడ నిది ఫిరంగివెన్న
పొట్టుకొనుటచేసింది. కాక మెత్తుబడినది. డబ్బి 2-3 0

2. చందనీ—మలయచందనమునకు అనుబాసము. ఒక
డబ్బికి నరకుడు చందనీ సీసా (సీసము) 1-2-3
నిరచనపటి (మృతకోగ నిరచనమునకు) సీసా 0-2-3
అమృతగుణికలు (100 తాంబూల మృతము) 0-4-3
సాగరఖండము (అడల్లికి తయారు) డబ్బా 2-0-3
గంధర్వఫార్మసీ, రామవరం, (గోదావరి)

దంత చూర్ణము

వెల డబ్బి 1-3 0-2-0 12-3 రూ 1-4-0
ఈ దంతచూర్ణము కండ్లుతోతో ముటువలన గట్టికడుగు
అగుకొనుండి రక్తము కారకుండును.
అమ్మతాంబూలముడిపో, రీతంబు కెట్టివీధి, మదరాస్.

ఇండియన్ కామర్సు అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ, 40 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

పాక్యమన్ స్టీం, రాబ్బన్ ఆయిల్, గ్యాస్ యింజనులు, పాయిలర్లు, సీటింగంపులు, మీటర్లు, లేతులు, బెల్లింగులు, హల్లర్లు, డాంకింగంపులు, రైస్, దూది ప్యాక్టరీ వగైరా సామానులు యావత్తు విరివిగా నిలవచేయబడును. మీకు కావలసిన సామానులకై మమ్ములను విచారించ గోరెదము.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
 293, ఎస్. వన్ల నోడ్, చెన్నపురి. ఈ.
 * అ. దేవులు:—వావిళ్ల, మదరాస్.

రౌ ద్రి భాద్రపద, బ గ, శనివారము

భరతఖండము ?

మీరు భారతీయులొక్కో ?

[యేటూకూరు సీతారామయ్యగారు]

శ్రీలంక జెందుచుండ - జెన్నెందునిద్ది
భరతఖండము - మీరు భారతీయులొక్కో ?

శ్రుతులు సన్మానులు - శోధించుచుండ
మతములు ఋషులు స-స్వామించుచుండ
రాజులకౌర్యము - రాజులుచుండ
శ్రీలుపతులకు యుక్తి - జెప్పచుచుండ
పాశ్చాత్యులమియు - పరికింపకుండ

—శ్రీలంకజెందుచు

అమరావతి తమరావ - త్రెయండినపుడు
ఆంధ్రవిష్ణువువిష్ణు - త్రెయండినపుడు
కృష్ణుడుద్యావర - కృష్ణుడైనపుడు
బ్రాహ్మణులనిజముగ - బ్రహ్మలైనపుడు
అథాంగులెల్ల ర - థాంగులైనపుడు

—శ్రీలంకజెందుచు

చంద్రకాంతపురాల్లు - చంద్రంబులాపు
ఆకాశమునకేగు - హర్యంబులాపు
నాకలనిర్మింపు - నావికులాపు
సర్వంబులెలిసిన - కౌటిల్ములాపు
పాటేమియెరుగని - ప్రజలచేసొప్పు

—శ్రీలంకజెందుచు

ప్రజలెల్ల విద్యచే - బ్రాహ్మణులగాగ
జనులు కౌర్యముచేత - క్షత్రియులగాగ
క్రయవిక్రయములకు - కడలిపైనేగు
బీదలుజగతి వు - బేరులుగాగ

గోధనంబులుపాడి - కొండలుగాగ

—శ్రీలంకజెందుచు

అప్పటిజ్ఞానంబు - నప్పటిదైర్య
మప్పటికౌర్యంబు - నాయకమత్య
మప్పటిపాడియు - నాపటలెల్ల
నన్నిటిమించిన - నాస్వత్వంబు
అక్కటా తలచిన - నగుగుండెనీరు

—శ్రీలంకజెందుచు

ఆత్మార్థములెల్ల - నరసినవారు
మనుజునే తాకరు - మాటవీడనచు
జడములకును హాని - సలుపనివారు
గోధనంబుల దిండు - గొంతులుకొని
మధుపానమునజేయు - మందులునేడు

—శ్రీలంకజెందుచు

సర్వస్వాతంత్ర్యంపు - పౌభాగ్యములలా
చనియెరింగిన సీత, - సావిత్రి, సతుల
సంతతులగు తమ - సతుల కింతయును
చదువు, వరాశ్వేష - స్వాతంత్ర్యమేమి
పనికిరాదనినోట - బలుకుదురయ్యె

—శ్రీలంకజెందుచు

పురుషులు క్రూరులై - పుడమిలోపలను
శ్రీజనంబుల నిట్లు - జెడగొట్టినపుడె
విశ్వర్యమంతయు - నడవిపాలాయె
మతములన్నియు బోయి - మాలలజేరె
దేశాభిమానమే - తేరువులాబట్టె

—శ్రీలంకజెందుచు

అంటగూడని బాతు - లధికంబులాయె
నన్నంబుదొరకక - యల్లాడుటాయె
నన్నిటి కితరుల - యాచించుటాయె
నన్యులీధూమికి - యధికారులాయె
శ్రీజేతసర్వంబు - జెడిపోవుటాయె

—శ్రీలంకజెందుచు

కట్టుగుడ్డలుమనకు - గావలెనన్న
కంచముల్ తినుటకు - గావలెనన్న
పసిబాలురకు పాలు - బంపుమటన్న
గొడుగును కట్టయు - గొనవలెనన్న
పరఖండవాసుల - బ్రాధింపవలయు

—శ్రీలంకజెందుచు

ఉద్యోగములజేయు - నుత్తముల్ మనకు
పాఠముల్ చెప్పెడు - పంతులుమనకు
చదువగాదలచిన - శాస్త్రంబు మనకు
మతముబోధించెడు - మాన్యులుమనకు
స్త్రీమర్లపైచేసి - చేర్పంగవలయు

—శ్రీలంకజెందుచు

ఆటపస్తువులెల్ల - నమెరికావారు
ఇనుపపస్తువులెల్ల - నింగ్లాండువారు
మాయముల నన్నింటి నాస్ట్రేలియనులు
పట్టుబట్టులను జ - పాన్సుండువారు
పంపించి మనలను - బ్రతికించువారు

—శ్రీలంకజెందుచు

ఆకాశవిధిలో - నరిగినమీరు
పరులమానసమును - పరికించుమీరు
గంధర్వశ్రీలతో - గలసినమీరు
జంతుజాలము భావ - జదివినమీరు
పరులచే నెకలాభి - పాలయినారు

—శ్రీలంకజెందుచు

సర్వం రాజ్యంసహ - సర్వచక్రంబు
న్యాయపాలనమును - నడపినమీరు
అధ్యాత్మికజ్ఞాన - మరసిన మీరు
సృష్టికి బ్రతిస్పృహ - జేసిన మీరు
తనినిమైజలనిధి - ద్రావినమీరు

—శ్రీలంకజెందుచు

చదువుజెప్పుడిమాకు - సాముజెప్పండి
మాచేతనేయించు - మాకట్టుగుడ్డ
మాదేశపన్నమే - మాకు బెట్టించు
మావారిమతములే - మాకుబోధించు
మనిమీరు పరులను - అడుగంగవలసె

—శ్రీలంకజెందుచు

ఆంధ్రసారస్వత తత్వము

(జేవరకొండ జగన్నాథరావుగారు)

నాటకములు.

వీరేశలింగయొక్క 'కావంతలయే' ప్రథమనాటకముని యెంచుకొనవచ్చును. ఈ కావంతలయే కాలిదానమహాకవి సంస్కృత కావంతలయే నాటకమునకు నదియైన తెలుగు ఈ నాటకమునే వెక్కండు తెలిసింది. కాని వీరేశలింగయగారి నాటకమును పోలలేదు. కవంతలయే ప్రబంధములుగా రచించిన పిల్లలకుట్టివిన వీరభద్రుడు పెద్దాడకాగరాజు మొదలయిన కవిశ్రేణులగుడ అశామూలదానవ్లొకములకు వీరేశలింగమంత మనోహరముగ దెలుగు జేయలేదని నాయభిప్రాయము. ఒకభావముండి నేటికాభావ కర్మయేని విషయము మాన్యుటలో నీకవి తుండిన ప్రజ్ఞ యసాధారణము. ఈయన షేక్స్పియరు మహాకవి నాటకముల గొన్నింటిని తెలుగున గద్యలుగా రచించెను. ఇంగ్లీషు భావముండి తెలుగున కంత నదియైన-కాంతియైన-రత్నమా మతియొకటి నా కగకదలేదు. ఈయనరచించిన మతియొక ముఖ్యమయిన నాటకము హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము. ఇదికర్ణాటకనాటకముగాను, హరిశ్చంద్రునికథ మొట్టమొదట నాటకముగా రచింపఁబడినది యనటనే యని తోచెడిది. కాలిదానుని ఇతర నాటకముల గూడ నీయన దెలిసిందిచెడు, గాని కవంతలయే నయ్యని లేవు.

నాటకరచయించు విపులమున శ్రీమంధిర నదియొక మహానీయుడు బ్ర.శ్రీ. చిలకచర్ల లక్ష్మీనరసింహుడు. ఈయనకు నాటకరచనకంటె నవకారచనయే దనయాసక్రబ్ద కలు దని యెల్ల నుడివెదకు. ఈయన యోపాఖ్యానము ప్రథమ యాదవము పాదిపాతాపహరణము మొదలయిన స్వర్ణలీలలుగల నాటకములను రచించెను. ఈ నాటకములపై గొండలు విమర్శనములను గూడ వ్రాసియున్నాడు. వీనిపై ప్రజల కనురాగ మువలెను. ఈనాటకములు ప్రవృత్తిపరబద్ధని యూహ గాని పల్లె కాని వట్టయను గాని యాంధ్రజేతయైన లేవు.

బ్రహ్మశ్రీ కలాపధానులు తిరుపతి బేంకపేర్వరలకు నుండిత కవిశ్రేణులు బెత్తు నాటకములను రచించిరి. వీరు భారతకథ నెల్ల నాటకములుగా రచించిరి. వీరి నాటకములు సర్వజనాదరణీయములై యాంధ్రజాతీయన గలపిల్లలనున్నది. వీరి మృచ్చకటికము, బాండవ విజయము మిక్కిలి మనోహరములు. తెలుగు నాటకమునందు చూచు భాష పాఠకతాయను నిండుక చూపించి రచించిన మహాకవియగు క్షీరేశ్వర దైన భర్తృవరము కృష్ణమూర్తయ్యుడు. ఈయన చిరస్థియము విషాదసారంగధర పాదుకావట్టాభిషేకము మొదలయిన నాటకములను రచించెను. వీటిలో చిరస్థియము నాటకరాజ మని చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రనాటకములలో బరత్రాగ్ధ స్థితికి కల దిన నాటక మిదియే యని నాయభిప్రాయము. షేక్స్పియరు 'జిథెల్లా' నాటకమునందలి లక్షణములు గొన్ని యందుకలవు.

బ్ర.శ్రీ వడ్డాది నుబ్బారాయణకవిగారి నాటకము లలో నేటికంహర మనమామై యున్నవిన్నది. తిక్కన భారత మెట్టిదో నుబ్బారాయణ నేటికంహర మట్టిది. ఈ నందగృహున పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహుడు గారిని గూర్చి కొంచెము చెప్పవలసియున్నది. ఈయన హరిశ్చంద్రాత్రులకుట్టి యము' షేక్స్పియరు 'వింజువేల'లో కొన్ని యంశము లలో తులనానుచున్నది. ఇది మిక్కిలి మనోహరమైన నాటకము.

పండితః వీరభద్రులైన బ్రహ్మశ్రీ వేదము శేంకటరాయ కౌత్తిగారు పెత్తు నాటకములను రచించిరి. వానిలో 'నాగానందము' 'కావంతలయే' సంస్కృతనాటకములకు దెలుగులు. ఈయనవిషయము ప్రతాపరద్రీయము మొదలయినవి స్వతంత్రనాటకములు. వీనిలో ప్రతాపరద్రీయము మిక్కిలి యుత్కృష్టమైనద్రంధము. ఇది యాంధ్రజేతచరిత్రకు దెలుపు నాటకరాజము.

చాదిలకొలను నుబ్బారావుగారి 'నుభద్రా విజయము' గూడ మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన నాటకము. దీనిని నేన విపులముగా విమర్శించి కొన్నిచోట్ల నిర్దియవ్వకమున బండితమండలి నమక్షయనఁ జదివితిని. అయ్యది కొలదికాలముననే యచ్చొత్తిండి ప్రకటించెను. జేతచరిత్రాత్మకమైన నాటకములే మన జేతయిన నీటువైన వృద్ధి బొందు నని ప్రస్తుతపు గాలస్థితి నూతించుచున్నది. వెక్కండు గవిశ్రేణులు జేతచరిత్రలను నాటకములుగా రచించుచున్నవారు. వీనిలో మంగిళూడి వెంకటేశ్వరగారి వీరమతి కర్మజేత మొదలయినవియును, రాసి నయ్య కృష్ణ శంకరు మొదలయినవియును, ఇచ్చాపురపు యజ్ఞ నారాయణగారి రసపుర్రెడ్డియను నాడు, మిక్కిలి మనోహరమైనవి.

నాటకములు రచించి రచింపఁగల మహాభావులు, మందల కొలది యాంధ్రజేతయైన నివ్వదున్నవారు. వారి గ్రంథము లెల్లం బ్రకటనీయములే! నే రచింపఁబూనిన యీ చిన్ని న్యాయమున నవకాశములేక వానిని విడిచిపెట్టవలసి వచ్చినందునకు గనుక బంతుించుచున్నాడ. ఆంధ్రనాటక యుగమున షేక్స్పియరుకు తండ్రి మహాత్ముడు డింకను నుదయించలేదు. కాని అట్టి గొప్పభాగ్య మార్ధుల కనలేకపోయిన వెనంభవిల్లును. ఆంధ్రసారస్వతమున నాటకభాగము గూడ పరత్రాగ్ధ స్థితిలో నీక వచ్చి ప్రకాశించును గాక.

జంఘాలకాశ్రి, ఇట్లు పలికెను:

నిన్న రాత్రి తలనొప్పి యధికముగా నుంటుండే కాలనే పడినవలె నిద్రలేచి, అమృతాంజనమును నుడుటికి బాగుగారాచితిని. చేతిలోఁ దీసివైచినట్లా వాధ త్వరలో నదృశ్యమయ్యెను. అమృతాంజనమునబట్టి యాంధ్రప్రదేశ్ జ్ఞప్తికి వచ్చినది. ఆంధ్రప్రదేశ్ నుబట్టి దానిలోని సారస్వతానుబంధము జ్ఞప్తికి వచ్చినది. దానినిబట్టి దానిలోని సాక్షి కత్తెరమీసము, బాకీ నోరు, చీరపాత్ర, బొట్టుముక్కు, బుట్టపాక, తెలివిమాలిన మొగము, ప్రత్యక్షభూగోళము, దూరమున నర్థచంద్రోదయము, నాలుక నక్షత్రములు, చిత్రదృష్టిని గోచరమైనవి. వానినిగూర్చి నిద్రాగమనారంభము లగు లంకలేని యూహాము లేనో సంబేదికటిలోని గల్పిలములవలె నట్టే తెపతెపచుని యిట్టే తురుతురు మనుచుండగా నిద్రలో నిద్రవచ్చెను. కొంతసేపటికి గాఢోహస్వప్నముకూడ వచ్చెను. అదియట్లుండెను:- “నాకుఁ దలయేకాని మొండెములేదు. అది గిరిగిరి వాయువేగ మనోవేగములతోఁ జంద్రునిచుట్టు తిరుగుచున్నది. అయ్యో! రాహువురా! అయ్యో రాహువురా!! యనుభవములు చంద్రమండలమునుండి యెగురుచున్నవి. భూప్రదక్షిణము చేయుచుఁ జంద్రుం డీ కేకలను విని మతితఁ తటపటాయించుచున్నాడు. కబళింతు నని కాఁబోలు గడగడలాడుచున్నాడు. ‘వెళ్ళు వెళ్ళు’ రాహువురా! రాహువునకుఁ గత్తెర మీసమేమి? కంఠపట్టమేమి? గంగిరెద్దు పొగయేమి? యని కొన్ని పెద్దకేకలు భయభ్రాంతిచిత్తుల యాలాపములవలె వివరించెను. ‘లెక్కపెట్టుడు. మనము సరిగాఁ దొమ్మిండున్నామో యెక్కువయున్నామో వేగ లెక్కపెట్టుడు’ అని వివిధకంఠరవములు విశేష సంద్రమ సంబీధిమలై వివరించెను. లెక్కపెట్టు మనువారేకాని లెక్కపెట్టువారెవ్వరు? లెక్కపెట్టేది తిరుగులాటలలో నూఁపిసలువక, ఒకరినిమించి యొకరు, నొకరివెనుక నొకరు, భయంకరవేగముతో భయంకరారావములతో, భయంకర వైఖరులతో, గిరిగిరిలాడుచు, గిరిగిరిలాడుచు గగ్గోలుపడుచు, నుండగా, నిజ్ఞానంఠటికి వీటిక యెవరికి? లెక్కపెట్టునంతటి మనశ్శాంతి యెవరికి? అంతలో ‘నేను నురుక్షీతులమై యున్నాను. కాలసర్పయోగముచే మీరందఱు మా నడుమనే యున్నారు. తొందరపడకుడు. వచ్చినదేదో క్రొత్తగ్రహము కాని మాలోని రాహువుకాదు. నిదానింపుడు’ అని రాహుకేతువులు దూరముననుండి లోదగ్గితువార మదఱునట్లు కేకలువైచిరి. కొట్టుడు పొడిచే యుండు చంపుడు తగులఁ బెట్టుఁ డని కేకలు ప్రతి గ్రహము నుండి ప్రబల ప్రచండ ధాటితో బయలు వెడలినవి.

“మహా లేజోమండల మగు రవిగర్భగోళమునుండి కొన్ని తోకచుక్కలు రైల్వేమనుచుఁ బేకజన్మలవలె నాచెలి ప్రక్కనుండి పోవుచున్నవి. చంద్రగోళమునుండి యగ్నిపర్వతములు పటాటపటాటనఁ బరిలి, కాలి కరగి నీరై యెట్లుగనుండిన ధాతువులను నావై నర్పించుచుండెను. శుక్రగోళమునుండి, రక్తవర్షము, మిడిగ్రుడ్లవారు, జంజులు మీసాలవారు, గదాకలి తగాధకర్తార్యు లగువారు, కొండబిలము లంతటి నోరులుతెరిచి, రాక్షసులుకాఁబోలు, నన్నుఁ జంపుటకై వచ్చుచున్నారు. ఆహ! ఊరుపేరులేని యొక్క జంఘాల కాశ్రిని బాధించుటకు గ్రహము లన్నియుఁ గలిగినవే! కాలచక్రమంతయు నేకమైనదే నెబాన! ఏమిస్వామి ప్రవర్తనము! ఎట్టిసమకత్తు! ఏమిధర్మయుద్ధము! ఓ గదలవర్షము, జాలవర్షము, భూమకేతువర్షము, ఉల్కాకోటులవర్షము, పిడుగుల వర్షము, ద్రవీభూత ధాతుగోటివర్షము, ఓ! బ్రహ్మాండకర్పరమంతయు నొక్కటేమంట. ఆచుటలోఁ జటచిట పటపటములుట! హఠానా! ఏనుని చెప్పఁగలను! ఎంతయని చెప్పఁగలను! కాని యెన్నితోక చుక్కలైన నాకత్తెర మీసపు గొనలైనఁ గాల్పలేకుండ నున్నవి. ఎన్ని విద్యుజ్జ్వాలలైన నానైత్తై నున్న జెండుబుట్ట నంటలేకున్నవి. సర్వగ్రహమహాయాధ సంగంభమును సహించుచు నీవైపునుండి యావైపునకు గిరిగిరిఁ దిరుగుచుఁ బరుగెత్తుచు నెగురుచు శిరోమూత్ర కీరీడుడనై యంబరమంతను జుట్టుఁజెట్టితిని. తలచుకొనుటకైన కశ్యపాని మహావేగమున నట్లెగురుచు నొక్కపరి శనిగోళముతోఁ దీడికొ కొట్టితిని. శస్త్రేచ్ఛరుడు కోపముతో నన్నవలోకించి ఘంటికాలితో నొక్కతన్ను నా తలపాకవైదనెను. ఆహు

తాంకుని యగ్నిపర్వత ధాటికంటే, సర్వతాపన గర్భోద్గత భూమకేతుధాటికంటే, మంచుని సాట్లకాలితన్ను సహస్రగుణాధిక బాధాభిదాన ప్రభావమై యుండెను. ఆహ! గ్రహరాజనఁగ శనియే. ఆతనిదెబ్బకుంటిది మట్టియేది? అన్ని యితరగ్రహము లొక్కయెత్తు. శనిగ్రహ మొక్కయెత్తు. మేరువును పేడకుప్పను కేయుటలో, పేడకుప్పను మేరువును కేయుటలో, చీమను సింహము చేయుటలో, సింహమును చీమ చేయుటలో, ముష్టిపండును మూర్ధాభిషిక్తుని కేయుటలో- మూర్ధాభిషిక్తుని ముష్టిపండును కేయుటలో- ఖడ్గము లేకుండ ఖండించుటలో, మంటలేకుండ మాడ్చుటలో- ప్రాణముపోవండఁ జంపుటలో, స్పష్టిని దలక్రిందుచేయుటలో, శస్త్రేచ్ఛరుని కన్నుశక్తి యసాధారణము-ఆద్రవీకారము-అనిర్యాచ్యము.ఆతని దెబ్బతో నయ్యయ్యా యని యలచితిని. జయ మందచుహారాజునకు జయాయన కేకలు గ్రహగోళమంతయు శ్వాసించెను. అంతట నా తల యేమయ్యెనో నాకుఁ దెలియలేదు. అంత వైపరీత్య ముండునా? తల యేమయ్యెనో తెలియక పోవుట యెన్నఁడైన నుండునా? తెలిసికొనుబుద్ధి తలలోనే యున్నప్పుడు తల లేదని జేసికోఁ దెలిసికొనుట! అప్పుడు నేను గేవలాత్మ స్వరూపుడనై యుంటిని గాఢోహ? ఏమియో తెలియని యవస్థ నెట్లు చెప్పఁగలను? కాని, కొంతసేపటికి నేను సర్వాంగ సంయుక్త స్వచ్ఛతన విలసనడనై యొక మహావ్యక్తియెదుట నిలువఁబెట్టఁ బడితిని. ఆ స్వరూప మెవరిదో నా కప్పటికిఁ దెలియలేదు. ఆతఁడు‘మణిఖిలవరుగు సింహాసనముపైఁ గూర్చుండి యున్నాడు- తేజోవిగ్రహము! జ్యోతిస్స్వరూపము! ప్రక్కనొక్కండు జపమాలఁ ద్రిప్పుచుఁ గూర్చుండెను. బ్రహ్మపర్వత మాతని వదనముపైఁ బరమ దుర్నిరీక్ష్యమై యున్నది. సంతృప్తాంగసంయుక్తుడనై యుండుటచేత వారికి సాష్టాంగదండ ప్రణామ మాచరించితిని. నేను ధరించిన దేహము నాదికాదని నే నెఱుంగుదును. కాని నేను జంఘాల కాశ్రి నను పూర్ణమైన విశ్వాసము నాకున్నది. అదియంతట యెవఁ జెడలేదు. ఆహ! ఆత్మయొక్క మహామహిమ! స్వచ్ఛక్తి ప్రతిష్ఠాపనాశక్తి! ఆచుగువార డాడుగులవారకు కావచ్చును. అవయవము లన్నియు నూడవచ్చును. అట్టికా దేశములలో ‘నీగో’ తన చర్యము క్రింది Blackpigment ను తీసివేయుచుకొని యమృతాంశ సన్నిధి కేరీరుడు కావచ్చును. అగ్రజుఁ డంత్యజుఁడు కావచ్చును. అందుది మగవారు కూడఁ గావచ్చును. కాని లోపలి ‘నేను’ మాత్ర మెప్పటికైన నేనే. దానికి మార్పులేదు. నేను నే నని తెలిసికొని యట్లాచరించు వానికంటే ధన్యు డెవ్వఁడు? నీ స్థితిగతులలో, నభినివేశనములలో, నెట్టి యసాధారణమైన, యసాధ్యమైన, మార్పునైన నీవు కొరుగోవచ్చును. గాని నీలోని ‘నేను’ మాత్రము మట్టియొక్కనిలోని ‘నేను’ గా మారుట కెప్పుడును గోరుకొనవు. అట్లు కొరుగోనఁ జాలవు. నీ ‘నేను’ నీ కెప్పు డుండఁ దగినది. అదియే నీది. అదియే నీవు. అదియేనీవు శాశ్వతము. అని మెట్టవేదాంత ధోరణిగా నేను లోన ననుకొనుచుండఁగా నమసాగర ప్రతిఫలము లగు నాకీ ర్యాదములు నాచెవిని బడలేదు. కొంత సే పట్టు ని లు వ బ డి యుం టి ని. “అంతలోఁ ద్రిలోకాధిపతి! జయ! ఆచరాంతరాధానీనివాసప్రియా! జయ! బృందారకవర్యా జయ! అను హెచ్చరికలు చెవినిబడెను. ఇది యాంధ్రలోకమని- యెదుటి యవర్ణ్యతేజ మింద్రుఁ డని గ్రహించితిని. ప్రక్కనున్న యాతఁడు బృహస్పతియై యుండు ననుకొంటిని. కాని నాకు నీశ్వరముగా మాత్రము తెలియలేదు. అంతలో మట్టియొక ప్రక్కనుండి ‘అనాల్కాబారా!’ జయ యను కేక వివరించెను. అంతవఱకుఁ దటస్థముగాఁ దూష్ణింభావముగా నుండిన యింద్రుం డీ హెచ్చరికవిని గొంతునవించుకొని మీసములు వడివైచికొని పరమానందనూచకముగా శతమును ‘గొంత యెయ్యారముగానూపి, ఒడలినిండ నాకమించిన కన్నులనుదెఱచి విలాసముగా నాల్కవైపుల జూచుచు మందహాసము చెంపలావరింప, గర్భాధానపుఁ బెండ్లికొడుకువలె మురిసిమురిసి పోయెను.

అనాల్కా బారా! యనుమాట వినునది కొడలు చావకుల నినవాఁ డుత్సాహమున నుప్పొంగి యులుతుచున్నాడే! కన్నులవెంట నెత్తురుచుక్కలు రాల్చులవినవాడు కృంగార రసమును గ్రక్కుచున్నాడే! తిట్లు గౌరవ మనుకొనుచున్నాడే! ఒడలివార వజ్రాభరణముగ భావించుచున్నాడే. బూతు బిరుదమని యెంచుచున్నాడే! సాధ్యమే యగునెడల మణివిపోఁదగిన మహాద్రోహమును- మహాసాతకగాధను-మఱల మఱల హెచ్చరికలుగా మహానందమున వినుచున్నాడే! వీనికి సిగ్గుబిడియములున్నవా? పుణ్యపాప భేదమున్నదా? నిందాస్తుతిభేదమున్నదా? యుక్తాయుక్త విభేదమున్నదా?

నిజముగా నీతఁ డింద్రుఁడా- విద్యాగంధకూన్మండగు వేదధారియా? అయ్యయ్యా! మన భూలోకమే యంతకంటే మంచిది లాగున నున్నదే! అక్కడి ప్రజ లింత లజ్జాకూన్మలు గారు ఇంత గౌరవాభావులు కారు. ఇంత సదసద్విమర్శనము లేక వారు కారు. ఇంత గిరిదాటినవారు కారు. పురందర లోకము భూలోకముకంటేఁ జెడిపోయెనే! భూలోకమునఁ గూడ మిథ్యావాదులున్నారు. హోరాగ్రేసరులున్నారు. వ్యభిచారులూ నున్నారు. ద్యూతక్రియులున్నారు. త్రాగుబోతులున్నారు. కాని యెంత మహోత్సాహమున వారిట్టి వ్యాపారము లొనర్చినను వానిని ఘనముగా వారే చూచుచుండుట లేదు. గౌరవముక్తముగా వారే యాదరించుటలేదు. తప్పును దప్పుగానే చూచుచున్నారు! కాని దానిలో గౌరవ మున్నదని యెంచి తప్పును బ్రహ్మిరంగముగా నున్నాఁడనుకొనుచుండుట లేదు. చుట్టఁగాల్చినవాడు సభలోనికి వచ్చినప్పుడు లవంగమును నోటనుంచుకొని వచ్చుచున్నాడు. జూదగాడు నాల్కగోడల నడుచునే మినుకుచున్నాడు. మొగము గానబడకుంప మేలుమునుగు వైచిగొని చప్పుడుకాకుండఁ గాలి జోడుచ్చి పంచపంచల గ్రీడిడ వెంటనే తారుచు వేక్యాగ్రహమునకు వ్యభిచారి పోవుచున్నాడు. అంతేకాని, మహామహాపాధ్యాసు, బిరుదమును దీసివైచి పండితుడు‘మధుపాన విద్యగా’ యను బిరుదమును వ్రాసికొనుట లేదు. వ్రాయించుకొనుట లేదు. సన్యాసి ‘పరమహంస’ యనుబిరుదమునుధరించుచున్నాడు కాని ‘ప్రత్యక్ష ప్రాచీన సువాసిని స్మిగ్ధరః పరామర్శన సాహితీ సనాధా’ యను బిరుదమున కుత్సాహపడుచుండుట లేదు. ‘M-R-A-S’ బిరుదమును విపర్జించి మండపాక మాణిక్య వేక్యాద్వితీయ పుత్రికా తృతీయ పరిపాలకా’ యని యనిమించుకొని యాహ్వాగుచుండుట లేదు. అట్టి వ్యాపారము తప్పని వారెఱుంగుదురు. కాని తప్పని సరి యగుటచేఁ జేయుచున్నారు. కేవల రసప్రధానుడైన కవియును పాదాది బ్రహ్మరంప్ర పర్వంతయు భావనాయుండైన కవియును కవివరుం డను బిరుదమును విసర్జించి ‘కడముంతముఖీ కన్నెరిక పెల్లికొడకా’ యని ‘కంగాలి’ గ్రామ్యభాషాసమాసమున గౌరవ బిరుదమును బలిపించుకొనుచున్నాడా? భూలోకమున నెవ్వరికినిలేని యచంభావము, నస్వభావవైఖరి, యవకతవచర్య, ఈ యింద్రున కెందులకో? చేసిన పాపముల కే బిరుదములు పఠింపించుకొనునెడల నరులకు శిరస్సులపై పెండ్లుకలకంటే బిరుదము లెక్కువగ నుండునే పండిత భిక్షుగారా, యని యనిమించుకొని సంతసింపరచ్చుచు గాని ‘ప్రత్యక్ష యువకింకరా’ యని బిరుదమును బలిపించుకొని యానందింపవచ్చునా? ‘దివాన్ బహద్ద’రను బిరుదమున్నది. కాని ‘జేకద్రోహి’యను బిరుదమున్నదా? జమిందార్ అని హెచ్చరిక చేయవచ్చును గాని ‘మండలమురాదార్’ అనివోవు దారు వానిచేఁ జదివింపవచ్చునా? యని యడ్డదిడ్డముగా నాలోచనముకొనుచు నొక్క తెప్పసాటుకాలము నిలువఁబడి యుండగా ‘నీ! నింద్రునన్ని ధానమునకు వచ్చుట కేమి కారణమని? యాబ్రహ్మతేజస్సంపన్నుడు నన్ను బ్రక్షించెను. అంత నేమి చెప్పటకును దోఁపక యేమిచెప్పిన నేమి తప్పో యని యెంచుచు, ఆలస్యముగాఁ బ్రత్యుత్తర మిచ్చునెడల నవత్యమాడుచున్నా నను సంజేహము వారికిఁ గలుగునేమో యని సంజేహపడుచు, నేడియో యొక్కటి చెప్పక తీరనివాడనగుటచేఁ “మహానుభావా! మా జేకమున వర్షములు లేవని మనవిచేసికొన కచ్చితిని.” అని సగము సత్యము సగ మసత్యము నగు ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిని. ఆమాటవిని యాజేవగురుడు ‘ఓరీ! బుద్ధిహీనుడా’ యని నన్నుఁజెట్టి జపమాలఁద్రిప్పుకొనుచు నూకుండును. ఇంద్రుడు మాటలాడనేలేదు. బృహస్పతి నన్నుఁ దిట్టినట్లు నాచెవిని బడంగనే నా యుతరంగమునఁ బెద్ద తుపాను పట్టినట్లు యొను. ‘బుద్ధిహీనుడనా? బోహ! కానా? నిజముగా బుద్ధిహీనుడనే. స్వచ్ఛతేరుడనై, నిర్మలాంతఃకరణుడనై, యాకాశగంగాభోజ పరివరాస్వాదవర్ణితపాపుడనై, స్వర్గమునకుఁబోయి- స్వర్గాధిపతిని‘దర్శించి- సారాచార్యవర్ణునిచే ‘నీవేమి కొరీ వచ్చితివని’ దయాపూర్వకముగా నడుగఁబడి నప్పుడు ‘మహానుభావా! ఆధ్యాత్మిక విద్యోపదేశమునకు వచ్చితి’ ననవలయును గాని యిట్లుంటి నేల? బృహస్పతితో మాటలాడుచున్న నోటినుండికూడ నింత తెలివిమాలినమాట యెట్లు వెడలెను? మహాభోగభాగ్యాన్వితుడైన మహేంద్రుని సన్నిధానమున నున్నప్పటికిని నా నెత్తిపై నినుపగడ్డలతల్లియే భాగవత మాదవలయునా? భవతారక సాధన మగు బ్రహ్మోపదేశమునకై ప్రాకులాడవలసిన నాకట్టి యవకాశమున నుపాధ్యక్రొత్తపల్లిలో నూచువు కాలేదని యేడు పెండులకు? ఆహాహా! స్వచ్ఛమైన యాత్మ కీ డిక్కుమాలిన దేహసంహర్త మెంత

యపాయకము! ఎట్టి పరమపవిత్ర భక్త్యవస్థనైన దేహసంసారము లిట్లె ప్రవృత్తములు గానా? అమరావతిలో ననురంజన సన్నిధానమున నుండి కుత్సిపాపాశాన్త్యుడనై యున్న నా కాకుమ డైండిపోయె నని శోక మేల! ఎంతకాలము క్రిందనో పుట్టి, ఎన్నియటలోయాడి, ఎందులోనుగూడ సుఖములేదని తెలిసి, ఎవ్వరి లక్ష్యముకాని భయము కాని లేక, యాత్మీయశక్తి విశ్వాసయుతుడనై యున్న నేనే బృహస్పతియొద్ద వెట్టిపందవలెఁ బ్రవర్తించితి నే! కుశలయొద్దకుఁ బోయి, గోచిపాత నడిగినవాఁ డుండునా? కరుణ దేవుని దర్శించి పట్టెడురొయ్య పప్పుడిగినవాఁడుండునా? అయ్యయ్యా! ఎంత జ్ఞానశూన్యత సిద్ధించెను! అని నన్ను నేను దిట్టకొనుచుండగా నా మహర్షి యిట్లనియెను.

“వర్షములు లేవా? ఏల కురియువలయును? మిరిందు కరుణ కెట్లు పాత్రులైతిరి కురియువలయును? మీ రేయోగములలో హవిర్యాగములకై, యావృత్రాని బిలిచి నారు? మీ కింద్రుఁ డక్కఱలేనప్పు డాతని వర్షము లేల కావలయును? తండ్రి దుర్మార్గుఁడు. ఆతనిసామ్య పవిత్రమానా? పోనీ! వేద విహితకర్మములమాట యెందులకు? గర్వాధానములే మీ యాధానములు. చుట్టఁగాల్పుటయే మీ నిత్యాగ్నిహోత్రములు! విదేశభాషాభ్యయనమే మీ వేదాధ్యయనము! కాశీత్రాగుటయే కాలోచిత సంధ్యావందనము! అచారపరిత్యాగమే మీయోగము. పరగడుపున బరిపరిధంపకృష్టిప్రాశనమే పురోడాశము. తిష్ఠస్థూత్రత్రేమే మీ దేశపూజ. అధికార సేవయే మీ పితృదేశ పూజ. దేశభాషాభ్యయనమే మీ మాతృదేశపూజ! పోనీ? చిరకాలాచారములనైన మీరు గణించుచున్నారా? సమాస ఘటాభిషేకముల నమ్మకతోఁ జేసితిరా? నదిగర్భమున విరాట పర్వమును జదివించితిరా? పురాణములు పూర్వాచారములు బూతులా? ఇంకను వర్షములు లే వనుచున్నావా? మీకు బుద్ధులున్నయెడల వర్షము లేల లేకుండును? పరమసౌఖ్యాకరమైన భరతఖండమునకు మీ బుద్ధిహీనతవలనఁ బ్రాపించిన బాధ లిన్ని యిన్ని యా? మీ జేశము నకు షామశతజ్వరవిషాచీ మహామారికా భూకంపాది బాధ లేల కలిగెను? మీ బుద్ధిలేమవలన. కలిగినది వెంటనే నశింపక యేల వృద్ధియయ్యెను! అంతకుఁ బై బుద్ధి లేమవలన- మీరు సత్య ప్రవర్తనలై యోగనిష్ఠాన్నితులై వేదవిహిత కర్మాచరణదీక్షులై యంతరంగ పరిశుద్ధులై యుండు నెడల మీ దేశము నే శోగము త్రొక్కిమాడఁగలరు? నీటిలోఁ బుట్టినదని మీ రెంచుచున్న విషాచీనాశ్చక్రిమి మీ నెత్తిలోఁ బుట్టినది. గాలిలోఁ బుట్టినదని మీ రూహించు మహామారి కా విషచీజము మీ మనస్సులోఁ బుట్టినది. భూమిలోని గంభకాగ్ని వాయ్యాదిసంఘర్షణమువలనఁ గలిగిన వని మీ రెంచుచున్న భూకంపములు మీ హృదయములోని యరివడ్డర్ల సంఘర్షణమువలనఁగలిగినవి. అసత్యవాదులై మిథ్యావేషులై యాచార వ్యవహార దూరులై వైదికవిద్యాగంధకూన్యలై ప్రాణాయామాది సాధన సన్యాసులై అపేయపాయులై యధర్మభక్షులై యదరంభరణ సాధన విద్యాపాత్ర పక్షిగాహులై పూర్వగంధ నిండాపరాయణులై సంస్కృత భాషాపరిత్యాగ కీలులై, దేశభాషాభ్యయనకులై, భక్తి జ్ఞానసాధనభ్రష్టులై, పతితులై, దేశసౌఖ్యపాత్ర ప్రధానులై సంతత విషయ సౌఖ్యాభ్యసన దుర్బలీకృత కఠినులై, నిస్సారాంతరంగులై తాకిక జంఝుటల సంచాలిత చేతస్కులై ధనరాసులు గడించి వర్తకమును వృద్ధిచేసి పట్టణములు కట్టించి, ప్రబలాధికారములు చేసి, భగవచ్చింతా దూరులై ధనరాజ్యమదమత్తులై మిథ్యాగౌరవ సమన్వితాంతక కరణులై సౌభాగ్యవధిని బొందితి మనుకొని గౌరవాగ్రస్థానమునుజేరితి మనుకొని, టప్పునకుండ భూలోకమునఁ జేలిపోయిన నా రెండఱు? ఎన్నియెన్ని బాతులు మహాధన మత్రైతాభాయివృత్తులై మహారాజ్యపదవి ప్రభవోన్మాదములై మహాయుద్ధముల రూపయిన లేకుండ మాడిపోలేదు? మీ యార్య జాతి కింతవఱకు మీ వేదర్షుల పుణ్యమున మీ గంగాగోదావర్యాది పుణ్యనదుల చలువను, మీ మత కర్తల మహిమవలన జాతిసాశనమంతటి దుర్లభ రాసంకులకు సంతోషింపక, వర్షములు లేవని యెచ్చుచుంటినా? అసత్య మెచ్చట నభివృద్ధి చెందునో, అనాచార మెచ్చట పట్టిల్లనో అపరోక్షచింత యెచ్చట నశించునో, యన్యయమర్యాద యెచ్చట నన్నిపాలగునో, ధనమే దైవముగా నెచ్చట నారాధింపఁబడునో దేశసౌఖ్యమే పరమావధి యని యెచ్చట నిష్ప్రయింపఁబడునో, అచ్చట సర్వనాశము శీఘ్రముగాఁ దప్పదు. పండిన పాపము బ్రట్టుకాక మానదు. ప్రపంచములోని విషమ ప్రకృతులు ఖండించుటకు, సమత్వమును స్థాపించుటకుఁ బ్రపంచ

వస్తు పరాబృఖతయో, భగవత్పాదారవింద లగ్న మనస్కృత యు, ప్రజకుఁ దెచ్చుటకుఁ బ్రకృతికాంత యట్లు మన తేమమును గోరి పడరానిపాటులు పడుచుండగా- చినగంజాములోఁ జనుకులేదని యేడ్చెదవా? వర్షములు లేవని యేడువక బుద్ధి లేదని యేడుపుము. ప్రకృతి యెంత కరుణాన్వితమో నీ వెఱుఁగుదువా? నీ బుద్ధిలోనే సర్వప్రపంచ ముండినది. బుద్ధి హీనుఁడా! తిన్నగఁ జూచుకో! మేఘములు నీ మెదటిలోనే యున్నవి.

“ఇక మీ రాజకీయ తంత్రములోని యసందర్భతలను జెప్పఁదగినదే - కాని నేను జెప్పను, అని నా వంక నాతఁడు తేటి పాఠఁబఱచెను. చిత్రము రాజకీయ వ్యవహారములఁ గూర్చి ముచ్చటించఁ గూడదని మాసంఘమున సాక్షిచేసిన కట్టుపాటున్నది.” అని నే నంటిని. “నీ మొగము సంఘము- నీ మొగము సాక్షి - నోరుమునీకొని వినుమని యాత డిట్లనియెను. “సామాన్యసంసార భోగజీవి మీరెంత యసందర్భముగాఁ బ్రవర్తించున్నారో చెప్పెదను. తలకుఁ దిలల నూనెను రాచికోనిన వానిని మూఁడుడని యనాగరకవ్యక్తియని వెట్టి మొగమని మీరు తూలనాడుచున్నారు. సుగంధయుక్తములగు నెట్లని పచ్చని నూనెలను మీరు రాచికోనుచున్నారు. మీ కాంతలచే రాచికోనఁజేయుచున్నారు - మీ తలలు శీఘ్రముగాఁ దెల్లఁబడుచున్నవి. క్షౌర్యకలు త్వరలో రాతిపోవుటచే మీ భార్యల తలలు భావి దురవస్థానూచకములై యున్నవి. మూఁడుడని మీ రెంచినవాని తలఁట్లు నల్లగ మెత్తుగ నిగనిగలాడుచున్నది. స్వల్పధన సాధ్యమైనది వదలుకొని వి శేష ధన వ్యయ మొనర్చి ధన నష్టియే కాక యా శోగ్య నష్టియు సౌందర్యనష్టియుఁ బొందుచున్నారు. తలకట్టును బట్టుకుచ్చునలఁ జేయుటలో మెదడులోని జేడిమిని హరించుటలోఁ దల ద్రిప్పును తగ్గించుటలో నొడలి కెంత నును పర్నమో యంత పటజేయుచి-పరిశుభ్రపఠుటలో సీగుకాయ పులుసు నూరు ‘మ్యూటికూరా’ సబ్బులకంటె సమాప్ర గుణాధికమైయున్నది. ఈభూలోకపు గొడవలు నా కెట్లు తెలిసినదని, నీవు నీలోన నధిక్షేపయుక్తమగు సంజేహ మొందుచుంటిని నీ మొగము చెప్పుచున్నది. త్రిలోక సంచారులము. జ్ఞానచక్రపుల మగు మాకది యసాధ్యముకాదు. మీరుపయోగించుచున్న సబ్బు చిట్లలచే మీరెల్లలు గలుగెక్కి ప్రవృత్తు లగుచున్నవి. దేశములు బూడిదజఱచి బెట్టయై, మృదులత తప్పి పాడగుచున్నవి. సీగుకాయ తక్కువ విలువగలది కావునను తలచుగా వారకు వస్తువు కావునను మీరు దానిని సంపూర్ణముగా విడిచినారు. ధనమెక్కువ వ్యయమైనఁ గాని సుఖము చేపార దను నొక పిచ్చి మీకుఁ బికాచమువలెఁ బట్టియున్నది. వైమండి వచ్చిన వస్తువుగాని ప్రయోజనకారి కాదని మీకు దుర్భిషాయ మున్నది.

“ఇదికాక మీతత్త్వములకు సర్వవిధముల సరిపడునట్టి యు, మీరోగముల నమోఘముగా హరింపఁగలిగినట్టియు, మీ దేశమం దుద్బవించిన మూలికలతో ధాతువులతో లోహములతో నిర్మింపఁబడినట్టియు, స్వల్పధన సాధ్యము లగునట్టియు నాయుర్వేదపు మందులను మీరు తృణప్రాయముగా వదలి వైచి-విదేశతత్త్వముల కేర్పడినట్టియు, విదేశరోగ జాతిసంహరణ మొనర్చునట్టియు, మీ రెఱుఁగని విదేశీయ వస్తువుల సమ్మేళనమున నిర్మింపఁబడినట్టియు, విశేష ధనసాధ్యములగునట్టియు, విదేశీయావధములను మీరు స్వీకరించుచున్నారు. మంచి దెచ్చటనున్నను స్వీకరింపనే వచ్చును. గాని దగ్గునకు మీ యింటిలోని కరకకాయ యమోఘాస్త్రమై పనిచేయఁగలిగి యుండఁగా, రూపాయతీసికొని Ipecacuanhawine కొఱకు బరుగెత్తుట యెందులకు? ఒక్కరూపాయ కరకకాయలు ముప్పదితరముల వారితైనఁ గాననివారణమున కవ్యాచారముగాఁ బనికవచ్చునే! కాని మూఁడురూపాయల I. W బుడ్డియొక్కని దగ్గునకుఁ జాలకపోవచ్చును. ధనియాలు, తిప్పతీగ, రక్తచందనము, వేపయోనెలు పద్యకోష్ఠము దమ్మడియెత్తు చొప్పునఁ జేర్చికాచిన కషాయము సర్వశ్రేష్ఠ పితృజ్వరములకు సమంజసమగు మందైయుండగా- ఇంత మోక్షమోగమును - ఇంతచవుకమందును-ఇంత నిత్యదిన చరోప యుక్తమస్తు సమ్మేళన నిర్మలావధమును- బుద్ధిపూర్వకముగాఁ దగ్గుజించి వారములకొలది యానుషత్తులందుఁబడి, చేయలు మ్రొంగిమ్రొంగి, యాసననాళ ష్టాశము లొందియొంది, రక్తనాళాంతః ప్రవిక్షేపధ ధారాధాటికి సహించి సహించి, యతికష్టముమీద భ్రాగుపడుచున్నారు. ఒక్కని Typhoid జ్వరమునకుఁ బెట్టిన వ్యయముతో ననేకుల సన్నిపాతములను గుడుచ్చుచున్ను. సొంటి యొక్కిరి దెంతపనియో cream of malt ది అంతపని.

కాని మూఁడుదమ్మములు విలువగల దానియందు విశ్వాసము తక్కువ మూఁడురూపాయల బుడ్డియందు విశ్వాస మెక్కువ. నేను సర్వసాధారణ కుటుంబావధ యోగములనే చెప్పుచున్నాను గాని గొప్పగొప్ప యోగములతోలిక బోవుటయే లేదు. Cod-Liver Oil పని యెంతయో ఖండార్ద్రకపు బని యంత. కాని మొదటిది మీకు నెత్తిమీఁదిది. రెండవది పెంట మీఁదిది. మీలోఁ గొందఱి బధిరతలు, కడుపులోబల్లలు, మూర్ఖలు మొదలగునవి ప్రాయశఃముగా మీ తత్త్వములకుఁ బడని యావధములను దీసికొనుటవలనఁ గలిగినవై యుండవచ్చును. ధనమా పోవుచున్నది. పనియా లేకపోవుటయేకాక తలచునవ్వును కూడఁ గలుగుచున్నది. ఏమి వినియోగము!!

“మహాయుద్ధములలోఁ దుపాకిగుం డీ వైపుననుండియా వైపునకు, ఆవైపుననుండి యీ వైపునకు రయ్యురయ్యుమని దూసిపోవునట్లు మోటారుబం డైచ్చటఁజూచినను బ్రతిగ్రామమునఁ జెలరేగియున్నది. ఈ పిచ్చి-జనుల కెంతయైన నన్నదీ ఇంత బాణవేగ మెందులకు? నిమ్మకాయగాఁ బోరాదా? ఏమి పుట్టి మునిగెను! ఎందఱు జను లీవేగమున నలిగి చచ్చుచున్నారు! ఆహ! ఎంతసాపకర్మము. ఇంతకును సౌఖ్యమేమైన నున్నదా? దేశసాధన మేమైన నున్నదా. ఎప్పుడెఱుఁగు క్రిందఁబడి నలిగిచచ్చునో యను భయముచే మనశ్శాంతి యున్నదా? నడచి పోఁగూడదా? మోటా రెక్కినఁ గాని గౌరవములేదు. ఆద్యుల గౌరవ మంతలోనికి దిగినది. ఇది కాక Petroleum సంబంధము గుర్తొనసక దానివేడిమిచేత ధావనారంభమున మోటారుచేయు భయంకరమైన దడదడచే నెండఱకు హృదయకంపాదివాద్యులు కలుగుచున్నవో యోజించినారా! ధనమా తగులఁబడిపోవుచున్నది. ఒక్కసాధారణకర్తవీని నెలకగు Petroleum కర్మతోఁ బదిసామాన్య సంసారములు సుఖముగా రెండుమాసములు జీవింపఁగలవు. ఏదో ప్రాణముమీఁదికి వచ్చునంతటిపని యున్నప్పుడు పరుగెత్తవలసినదే. వివాసముగా వాయుభక్షణమునకై స్వాధిపోవునప్పుడు మోటా రెండులకు? ఇంతవేగముగాఁ బరుగెత్తించి యొకరినిద్దఱును బట్టాలక్రిందఁ ద్రొక్కించి, యే సముద్ర తీరమునకో మీరు పోయినయెడల నక్కడమాత్రము చేయు మహాకార్య మేమియున్నది? పార్థసార్థి మాముకంటెఁ బల్లెపువ్వులు తెక్కువ దర్శనీయమురా? మోటారుకొను వ్యసనము వానిని వాయువేగముతోఁ బరుగెత్తించు వ్యసనముతక్కువతే దియు లేదు. పొగాకు నల్లమందు వ్యసనమెట్టిదో మోటారు వ్యసనముకూడ నట్టిదే. కాలక్రమములకంటె నిది ఘనతరమై యున్నది. క్రిమంతులగురాజు లెన్ని మోటారుకొనినను గొనవచ్చును. వ్యవహారధర్మములే వారి కట్టి యావశ్యకము లుండవచ్చును. అదిగాక రాజులు కొంత ధననష్టికి మనఃపూర్వకముగా నంగీకరించినఁ గాని యనేక నాగరకవృత్తులు నశించును. అంతేకాని పూర్వులు సంపాదించిన పుట్టెడినాము నమ్మి మోటారుకొన్న వాని నేమిచేయవలసినది?

“ఇదికాక మఱియొకపిచ్చి- పెండ్లాముమెడలోఁ బుస్తెలు కనఁబడవు. కాని మగని ముంజేతిని గడియారము తప్పదు. కాలము, పరమార్థకునలై, హస్తగతమైయుండక తప్పదు. జేబులోనుండు గడియారమును సంతతలేఖనమునఁ బైకిఁదిసి కొనుటైన తెఱపిలేనియే న్యాయమూర్తులకో- చేతులందుఁ దుపాకి యితర! సానుగ్రహించుకొని ప్రయాణము లొనర్చుచున్నయే యుద్ధభటులకో - అట్టి గడియారము అపయోగింపవలసి యుండఁగా చిరుపఁ బొక్కులు గోకికొనుటకంటె నీగలను జంపుటకంటె వేఱు వ్యాపారమే లేనివానికి Wrist watch యెందులకు? ధనము మూల్గుచున్నది కావున నాతఁడు దానిని గొన్నాడని యనుకొనవలదు. అప్పుగాని కర్ణాటకపురితనమ్మి ‘ఆటో’ మోపు వారియొద్ద నార్జించిన సౌభాగ్యమిది. ఆగ్ధానర్త దేశమందలి రత్నభర్తృహక్తికాది మహాభాగ్య మంత-వైకిఁ బోయిన పిమ్మట గాజుపూసలతోను మట్టిలోహపు జిట్టిగడియారములతో నలంకరించుకొని మహా నాగరకులమని కుటకుచున్నారా? ఇది తెలివిమాలినతనమా? చేలతనమా? వెట్టి తనమా? చీ! ఇదికాక-

“కుటుంబవ్యయములలో- విద్యోవ్యయములలో- కుభకార్యవ్యయములలో- మృతదినవ్యయములలో- మఱికొన్ని వ్యయములలో- అన్ని విధముల వ్యయములలోఁగూడ, నూతనములై, యననసరములై, యసహజములై, అనుపయోగములై, అపాయకములైన యనేక దుర్భిషాయములను బట్టి-దుర్భాగ్యసములను బట్టి- దుష్టరుచులఁబట్టి- ధనము శతగుణముగా నగుచున్నది. మీరు బుద్ధియుక్తులై నూతననాగరకతా మహాతృప్త్యునునకు లొంగక, తలవిడుచుబోసికొనక యుచిత్తుముగా వ్యయముచేసి

కొను వారలైన యెడల నొక్కసంవత్సరము! వర్షములు లేనందుల కింత యేడువలయునా? నింత యసత్కారము చేసి వందులకు (కోత)గానున్నది. పో-పో" యని యాత్రావ్యాజుఁడూరకుండునంతటా "బాబూ! స్త్రీదర్శనాభిచేపుట మానివేయి నారని" నేనంటిని. బృందారకుఁడు కొంత మందహాసమునర్పి చట్టు నాకుఁ గనబడఁగ రవంత చొరవతెచ్చుకొని యిట్లంటిని. "బాబూ! మా తాతగారు గేదెకొఱకు వ్యాజ్యము తెచ్చిరి. ఆయనపోయినారు. ఆయనకుఁడు ముత్యలిగారు పోయినారు. నేనిప్పు డాగేదెవ్యాజ్యములో వానిని గేదెచచ్చి నది దానిదూడవచ్చినది. ప్రతివాదులలోని మూడవతరమువాఁడు ఋణబాధపడలేక మొన్నటి పుష్కరదినములలో గోదా వరిలోఁ బడిచచ్చివాఁడు- కాని వెనుక స్త్రీదర్శనము. సంధి కొఱకు మే మెన్ని విధముల నేడ్చినను వారు కుదురనియలేదు. పోయిన సాయుధులగా వారు మమ్ము తిట్టినట్టిట్లు వాడులేదు. ధనమా పోయినది. గౌరవమా పోయినది. గెల్చినను గెలువకున్నను మిగిలియున్న దేమపుత్రపు మఱేదియు లేదు. మహేంద్ర ప్రభూ! ఈ విధముగా పార్టీలను పిప్పిచేసిన కొందఱు స్త్రీదర్శన చేర్చు వ్రాసి యా బాలితా యేలినవారికి దాఖలుచేసెదను. ఆ స్త్రీదర్శనకొడికిఁ బిలిపించి తగు రీతిని మందలించి- యని యింక నేనేమో చెప్పబోవుచుండఁగా - 'చిప్పి' యనుచు నెవ్వడో నామెడఁబట్టి గెంటెను.

"హరహరా యని నేను బరుగెత్తుకొని పోవుచుండగా నెవ్వడో ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రధారి కులసీమలా బాలభూషిత మక్షున్నుఁడునైన యొక్క డౌత్రలేజము నన్ను వెంబడించుచుండెను. ఆతని జూచి జడిసిక్కిమట్టియింత పరుగెత్తుచుండగా "నాయనా! జడియకుము. పరుగెత్తుము. నేను నీకు హాని చేయువాడను గాను. భారతమునన్నయ్య వ్రాయలేదనియు దానిని రాజరాజ నరేంద్రుఁడే పండిత సాహాయ్యమువ్రాసెనని యుమి లోకమున నెవ్వరో చెప్పుచున్నారట! నాయనా; నే నెరాజరాజనరేంద్రుఁడను. ఆ విచరుకునకు నా నమస్కారము లని చెప్పుము. నేను దానిని వ్రాయలేదని చెప్పుము. నన్నయ్య దానినివ్రాసి నాకుఁ గృతి నిచ్చుటచేతనే నిచ్చట నుంటినిని చెప్పుము. నాయనా మఱువకును నెను. రాజరాజ నరేంద్రుఁడను పేరు విను సరి కొడులుపొంగిన నేను తన్నూర్తిని బూర్తిగాఁ జూచి కనులు కృతార్థములు చేసికొనవలయునని వెనుకకుఁ జొందరతో తిరుగఁజోయి మడతమంచముమీఁదినుండి క్రిందకు బడితిని" ఇక్కడికి స్వప్నము పూర్తియైనది. ఎగిరి స్వర్గమును జూడఁజోయిన బాడ నావై నేమియు నిలువలేదు కాని క్రిందఁ బడినట్లుట్టి నిద్రాసమిదిగో! యీ మోకాటివైఁ జూచితిరా? సంపదినములు పరోక్షములు- కష్టదినములు ప్రత్యక్షములు- భాగ్యదేవత పట్టుకొన్న ముద్దు గాలి కెరి పోవును. గాని, కొట్టిన లెంపకాయ కాటికఱకు నిల్చును. ఆలస్యమైనందులకు తుమింపుడు. ఓం శ్యాంతి శ్యాంతి శ్యాంతి.

ఆంధ్రకవితా ప్రాశస్త్యము

కవికొండల వేంకటరావుగారు బి. ఎ. బి. ఎల్.

(నెవ్రెలకు 4 తేది తేదివాయి)

మన "విమలకాండో"క్రిమిశుభ్రసంవహన" కల్పనాత్మక లక్ష్యంకి ఎవ్వరి రచనకంటె నీయంభోజాభ్యుదయము. ఈ కవిత్వమును గుఱించు ప్రశస్తియిచ్చునో? వారికి సారస్వతేదీక వైని ప్రాశస్త్యమెట్టిదో అనుచు యము. యోచించుట మన విషయం కర్తవ్యము. కవులచరిత్రమును జరికించుచో క్రిస్తు రేకలు 1000 మొదలు 1800 వఱకుగల 800 ఏండ్ల కాలము 280 మంది యొక్క గొప్పకవులున్నారు. మఱియు 1800 మొదలు నప్పటివఱకు లెక్కింపవలయు నెక్కు మందగలరు. వీరిందటి లోను నెవ్వరోపేర్లు నిరంతరము మన కర్ణపుటయును ముఱ మోయుచున్నచో వారే మన కవిచిన్మాలు. వారే మన భాషకు నూతనోజ్జ్వలము కలిగించిన మహాప్రసాదులు. నన్నయ భట్ట, తిక్కయ్యభట్ట, ఎఱ్ఱాభగవద్, మున్నగువార లీనాటికిని మన మహాభువనముల దేశములందలై విరాజిల్లుచున్నారు.

వై సమస్యల నెత్తుకొనుచుండు, ఆంధ్రకవిత్వమునకు బూర్వభాషన లెట్టివో, సాంకీర్ణ్యాదులు లెట్టివో, యొకంత జూహాద్వారములకుఁ బరిగణించుట నమంజనము కాక లోదు. ఏ భాషయొక్క ప్రాశస్త్య మెఱుంగవలె నన్నను, అభాషను మూలమునా సాంకీర్ణ్యాదులను చరిత్రమునను నుచుచున్నట్లుగాను, అనఁబడుచున్నట్లుగాను నేమఱుగఁడుట నమంజనము కాదా?

నన్నయయొక్క మహాదాశము మహాభారతమును "జగద్విజయము" కవిశివతెనెడియే కాని తెనుఁగున వగవ్రాస మిఱువలె ననికాదు. ఒకాళిక కవియొక్క మహాదాశము మొట్టుండునో అట్లే యాతని భావ్యరచనానై ప్రతీతియే (ఇవ నిట్లును. ఆ భారణముచేతనే నన్నయ భావ్యమందు మనము విశేషముగా సంస్కృతకదంబులను తెచ్చుకొని తెనుగు కదంబులను తెనుగు భాషియునును కవిగొడుచున్నాడు. మఱియు కథాకల్పనలును, ప్రసిద్ధి కెక్కిన భారతకథ కొక కొన్నివోట్ల వెనుక ముందు ముచ్చియండియో, సంకర్షణం బైల సంస్కృతభారతమునుండియే నేరించియుండె. ఇందున నన్నయయొక్క విజయక్తి పాండిత్యముకాని. కవిత్వప్రీతి కాదు. భావములకూడ నంతయు, రసభావము బుద్ధియేకాని భాషా దివ్యములను నన్నయ విశేష మరేమియు చేసి ఆపారమ గునుతభార మాంధ్రుల కొనసాగినవాఁడు ఇందున నన్నయక క్తి దిగంతముల నువ్వుక ముచున్నది. అయింక భాషాదే సలి సరి క్తికి దేనున్నాడే గాని నన్నయ దాని నానాలమందు ప్రజామోదముగ జేయలేకపోయినాడని నానాదృష్టికము. ఆనా క్తిగల పండితులకు, చతుశసలకు, సంస్కృతమునై క్తి విశ్వాసము లీ కార్యకలపై వెచ్చుచును నుండు నన్నయ తెనుగు గునుత స్వచ్ఛంద ప్రవృత్తి వాత్రించును సాహసవంతముగ చేసియుండక పోవు. ఆ భారణముచేతనే మహాభిమాన తిక్కన్న జరియించువలకు లిగి భారణమును భాషాంతరీకరణము చా రెవ్వరును లేకపోయిరి.

రచనాత విన్నూరేంద్రక తిక్కనోసోయియోజి ఆంధ్ర వాఙ్మయరంగస్థలం బె క్కి తెనుఁగు భాషావినిర్మించివుత్త టరము భవ్యపురుషార్థ తత్వధులము కాదె "అతను భార తము వ్రాయుటకు ఘనీర్ధిగా నెంచక తెనుగుభాషను వ్రాయుట భవ్యపురుషార్థ తదువ్యధులముగా జెప్పియున్నాడు. మరియు "కావున భారతామృతము కర్త పుటయును వాగ్దేశి యాంధ్రావలి మోదము భారతమునట్లుగ" అనుచు ఆంధ్ర ప్రజలు మోదము పొందుటలు వ్రాయుటకు సంకల్పించుకొని తత్వకొన్నును జేసోళ్ల గొనియాడుటలగు నెరవేర్చుకొని యు న్నాడు. ఈతని భార్యరచనమును రెండుగురులు తెనుగును కకరంతు సంస్కృతరంబును గుఱుచున్నాము. తెనుఁగు భాషియ పదములను, తెనుగు లోకోత్తలను గుప్పించుట మాయము న్నాడు. కథాకల్పనలును, భావనాసమృద్ధి, రసభావణం బున నీకనికి గూడ సంస్కృతభాషకంటె వర్తపాధారణంబుగ ప్రమాణమైయుండు అందు స్వయంకృతి గోచరింపదు. భాషా విషయంబున ఆంధ్రభాషియ భాషాభ్యుక్తి తెల్లించిని చదు వరి నున్నాంగ జేయు నవలయు నతికయోక్తి యింతుకంటె ము లేదు. మరియు ప్రకృతికళకును ఈతఁడు భారతంబును దెని గింకం బూనుకొంటి నొక్క మహారాజు ప్రేరణంబున గాక తెనుగు న గల స్వాభిమానముచే న్నెత్తన్నధ ప్రేరణంబు చేసియున్నాడని మనము నిర్దుటంపజే. ప్రైవేట్లైన యాద పురి యనంతరము వచ్చిన యెఱ్ఱాభగవద్ వారి లోగనే చని తెనుఁగు భారతమును బూరించివాడు. ఎఱ్ఱాభగవద్ కిటువలకు నున్న రంగనాథు, భాస్కర, కేతన మారు. మంచన సోమన ప్రజాభి భాతన కర్మకృతుల కొనుకలకు గలవాడు వైవారి వకువున కేకల భాషాంతరీకరణంబులకు తడు కవిభావనా నడిపించిరి.

వీరిలో నిర్వహనం సువనీయు లై యున్నవారు శ్రీ నాధుడును పోత నామాత్యుడును. ఈ కవులయొక్క మహ దాశములను మనమీక్రింది తెలుగున కనుచున్నాము. శ్రీ నాధునియొక్క యాశము మనకేరకముల భావ్యము ననేక కవుల పోకడల నడిపించి వేగక్రియ గడిపకు నునను యై యుండు. అందుచేతనే యాతడు నై వధమును భాషాంతరీం చుటతో కనిపించుక కవిసాహిత్యవ్రాసి సామాన్యజనుల జర్జించి పల్నాటి పీఠచరిత్రమును శ్రీం గ్రోతవైవకావ్యము మంజరిశ్రితదగ వ్రాసియున్నాడు. ఇతనికిముందు రంగనాథుడు రామాయణమును ద్విపదగ రచించియుండెడి గాని యాతని కంపనమందు న్నయంకృతిలేకపోయె. ఆపూర్వమును చదువు టకు రసపుష్టి గలిగియున్నటువంటి పల్నాటి పీఠచరిత్ర

కల్లకో శ్రీనాధుడు ఆంధ్రభాషామంతు నై జాత్య మొందు రంజించినవాఁడో లోగింటి కావని యెల్ల రొప్పకొన వలసినదే.

ఈతని సమకాలికులకు పోత నామాత్యుడు "కొందరికి తెనుఁగు గుణము గొందటికిని సంస్కృతంబు గుణముకు రెండుం గొందటికి గుణములకు నేందఱు మెప్పించుక గృతుల నయ్యెయెడలక" అని చెప్పి యున్నాడు. దానినిబట్టి మాన తిక్కన వదనావంతరము రానురాను కొందఱు పండితులను జరిజలుట, సంస్కృతమందలి పక్షపాతము వదలి, తెనుగు సంస్కృతముకంటె నెక్కువగాదనాని నేరించియు నుగిరించుచున్నది. ఆహ! తెనుఁగుభాష యెల్లు దివ్యము కర్మకృతంబై సంస్కృతంబు నకునునకు ప్రాశస్త్యమును జాతీయభ్యుక్తిని గొల్పుచున్నది! మఱియు పోత నామాత్యుని భాగవతము కేకల భాషాంతరీ కరణము గాక స్వరస్మిద్ధక ప్రేరణంబై యిచ్చు చొప్పున తల్లిని :టింది ప్రాశస్త్యంబులను నైవివారము నులిపిన శ్రీనాధుని వైవకావ్యరచనమును బట్టియు, పోతనా మాత్యుని స్వచ్ఛంద ప్రవృత్తిని బట్టియు, మాన జాతీయ మునకు సాంధ్రభాషకు న్నయంకృతి చక్కగ గుదిరి, నన్న యాదుల మూత భారా వ. బుధునియునుండి వెలిగడ యిట్లించు నుట్టొప్పుచున్నది. మూలముగారంభ కుభనూచకంబుల సంకుఠితంబై నన్ను పొడగట్టుచున్నది.

పోతనామాత్యునితో ఆంధ్రభాషకు నుగ్గిన జాతీయ భ్యుక్తి కలిగినది. మాధురీయవాకి యెట్టిది. విజయకవికాన యతిలక్షణమునై యె యలరాసనిది.

"ఓయమ్మ నీకుమాడఁడు మాయుంధుడు వాఁడెవ్వఁడు మన నీడమ్మా పోయెద మెక్కడికైదు మాయెన్నుల నురభు లాన మంబులబాటి."

అను తద్యమును భాగవతపు టాళులందును పండిత పథ లండును నొక్కటియన నుద్ధోషింపవలె ముండుట యెఱుంగుచును.

కావ పోతనామాత్యునికలకును ఈ క్రమమీద ఆంధ్ర భాగవతరచన భాషాంతరీకరణమునై యున్నది. ఆంధ్ర భాషా స్వల్పమునందుగాని స్వభావంబునగాని స్వరసపోవ ణంబునగాని మిచ్చుండియుండిలేదు. స్వభావ మధురంబులతో నో క్తికంచుచుం బోతనామాత్యుని అతని విజయవాక క్తిని గడించుచుం యుండరిని కా తాత్పర్యమునై పూర్వంబు మొదలు పోతనామాత్యునివఱకు గల యొక కవియకు భాషాత్మిక యొగటని నేని పేరుచున్నాను. ఇతరతేజులలో నెందుల భాషాంతరీకరణమున కొక్క ప్రత్యేక స్థాన ముపడియుండ లేదు. భాషాంతరీకరణ మిరినట్లు ప్రజలు భాషియకర్తయగు జేసి అనందాబుని నోలకొనించుచుండలేరు. ఆంధ్రభాష లోనికి పో పకు నొకరిని ఇలిచడే ఒడిస్తే అత గ్రంథముల ననుజూచించి పుచ్చాడు. కాని కాని కానిదృష్టును నూడు. నేనును లేను. ఏమన ఆ కవికి జాతీయభాషాభ్యుక్తి లేదు.

జాతీయభాషాభ్యుక్తి కలిగి నువ్వులై తమకే గ్రంథ యలకు భాషాంతరీకరణమునకు జేకునెంతో అయే తమ క్తికంచుకా నెయి"ని అయకు లీమై వాదయాజేకమున కావ్యరచనకుం గడంగి మహాకవియలకు వాల్మీకితము మన వెప్పురునుగ జేరించి స్వీక యాభాషాత్మికముగ కవిపుం గవులకు సాంధ్రభాషకును వరంతకృత్యములై యుండవలసి నది. ఆంధ్రభాష బురాణశ్రీకణము కానించువత్తును సంస్కృ తగ్రంథము మఱుచుచున్నామే. సంస్కృతగ్రంథము లతనర మనించుట లేక!

(నకేవము)

తెలుగు - హిందీ, బాలశిక్ష

ఆంధ్రులు తమంతతాము నులుపుగా హిందీని నేర్చుకొనునట్లుగా ఈపు స్తకమును సిద్ధము చేసి నాము. దీనియందు ప్రథమశిక్షకు కావలసిన అన్ని సంగతులును వివరములతో విశదముచేసి యున్నాము. ఈపు స్తకము దగ్గఱనున్నచో, స్వయ ముగా హిందీని నేర్చుకొని హిందీలోని గ్రంథ ములను స్వేతము చదివి అర్థము చేసికొనుక క్తి లేవుక కలు గు ను. కావలసినవారు వెంటనే మాకు వ్రాయవలయును. ఆలస్యముచేసిన ప్రతులు అభింపవు. పు స్తకముదొరకుచోట్లు మే నేజరు

ఆంధ్రపత్రిక, మదరాసు.

ఏర్పాటి సింగన్న
(పంపూరి సుబ్బారావుగారు)

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్యమునందు భారతమున రచించిన
పన్నెండు అక్షరాల వాగ్దత్తము కాక యిత్యుల భాగ మరద్యా
పాసమును బూరించిన కంఠదానవరము బాధే బద్ధించబడి
నది. కాని భాగవతపురాణం (1) సింగన్న (2) గంగన్న (3) కలి
గెందలకారముల చరిత్రమే మూలముగా వ్రాసియుండలేదు.

ఈ కవుల గ్రంథములు భాగవతపురాణం దొరకంటే దానికి
గారడము! అట్లుగానే గ్రంథములను దొరకంటే వేరుగా వ్రాడ
వునకవిచారితుల రచించినది. నేనీసంగతికి రీతిమాలమున
శ్రీమంతుల గారిలో తెప్పించితిని కాని వారు చెందవలగిన
పూర్తిచేయకుండా స్వర్ణములు వ్రాసిన వచ్చింది.

(జన్మరహిత భాగవతమును రచించిన పూరించిన కవుల
చారితులు తెలిసికొనవలసిన జనులకు బ్రహ్మాంధులను గాక!

వై సింగన్న భాగవతము నందలి వస్త్ర స్మరణమును
దెలిగించెను. దక్షిణవస్త్ర స్మరణమును పలువురు వేలువేలుగా
రచించితి యెన్నడును. సింగన్నగారు వస్త్ర స్మరణ
మును కృత్యాది వ్రాసిన వస్త్రస్మరణము వేరుగ వ్రాసిన కాని
తక్కినవారివలె బూరించలేదు.

ఈరచన వ్రాసికొన్న కృత్యాదిగా నేయే విషయము
అన్నవో పరిశీలించవలెను.
మొదట విష్ణుమూర్తి. పిమ్మట మాహేశ్వరమూర్తి. అంతకు
పూర్వము గంగానదు, సర్వోత్తమ, లక్ష్మి, కాళి, ముక్త్యుత్తమి.
ఇష్టదేవతా ప్రార్థనమునకు దిమ్మట వ్యాసమూర్తి. వారికిఁబిమ్మ
ట సంస్కృతకవులకు తెలుగు కవుల విష్ణు మూర్తిచేసెను.

పన్నెండు అక్షరాల వస్త్రస్మరణ భాగవత
తే. వెలుగు దిక్కున సోమయాజుల భజంతి
యెట్లు వ్రాసినట్లు భాగవతమునకు గొలిచి
మరిచిపోయిన వ్రాసిన సోమ వెలుగు
కవిమనోహరు శ్రీనాథు ఘనత మెచ్చి.
శ్రీనాథులకు గలకవుల వర్ణించుటయే గాక పోత
న్నవిట్లు వర్ణించవలెను—
ఈ ఏమియు సెప్పవలెను భాగవతమునకు భాగవతమునకు
పాముగ వ్రాసినవందల ముద్రలు నేనీ వ్రాసి కలి
సమీపమున, భాగవత వైష్ణవరైతని గానకవైష్ణవో
భాగవతావధానము గలకవుల వ్రాసిన దుండె ముద్రలను.

ఈ వాగ్దత్తము వేరుగ వ్రాసినవందల గారడమునకు
భాగవతమును వ్రాసినవందల ముద్రలు, ముద్రలతో నొక
విశేషము వ్రాసియున్నది.

“భాగవతవైష్ణవరైతనిగాని”

అనువాదమును మొదట బహుళము చేయవలసివచ్చును.
ఇదికర్తవ్యము కాదుగాని తెలియవలెను (శ్రీమద్రామ) “తగు
వాని” యనుకొని సింగన్నను పర్యాయముగా వ్రాసిన
వానికి “భాగవతవైష్ణవరైతనిగాని” యని కవి యిది
ప్రాయమెట్లుగానో దొరకంటే వ్రాసి. కావచ్చును కాక
పోవచ్చును. నాయనానుబంధమునో సింగన్నను పోతన్న
భాగవత నిష్ఠలతోనుండగనే, తా నీవస్త్ర స్మరణమునకు బూ
నికొనె ననియు, విష్ణువును నమస్కరించు లనియు చెప్పవచ్చు
నను కొందును. విశిష్టధర్మములకును గాభారమున కవికాల
విస్త్రము ముద్రలుట ప్రమాదముకాకపోదు. ఇకపై బల
మైన యాభారములను కడచుచున్నది నిరయే సంజేయమునకు
దీసికొనవలసి యుండును. కావున సంజేయముతో పోతన్న
సింగన్నలు శ్రీనాథకృష్ణములకును నీమిమలముల చారన
వచ్చు ననుకొందును. పోతన్న కాల మిదివలకును ప్రకటించినది
నుద్రులనుగాదు. వానిర్పము మ్రో ప్తివలెననిన వ్రాసినవను.

ఇతనికి జన్మకాలముతో విద్యాభ్యాసము చేయుచున్న
కాలమునం దొక్కనాటికి దినమున—

కలితవిశేషవస్త్రములు గట్టి, హిమాలయముగంధచందనం
యలది, దిమాల్లభూమముల లారంగు నాల్చి, విశేషలీలం
పుల మృదులములైనదగంబునవహించువస్త్రముల బట్టులు
దలమునగలముగ్రామ్యములగునందములను వ్రాసినవలెనా.

నరసింహుని మహావ్రతకాలమునో సాక్షాత్కరించి దివ్య
వాణి నిట్లని వలెన.

అటులవాటక జన్మపు లక్ష్మణమున విశిష్టవాద్యముల
సాటిదలంకరాని బలుసాములు మున్నగువిద్యలెల్ల నీ
కాటముల బాటయ్యె, విను మన్నెటికికే ములుగిడ్డంగినిం
కాటమున “నామకారవ్రతసాధనవిశేషము” తెప్పించుటగ

అని యావతిచ్చెను! అంతకునొకనాటికి నామకార
వ్రతము. ఈయనంద్రేని యంగీకరించినది నీరందు ము
నినను. అప్పటినుండి యావతికి గంధర్వమయ్యెను! పిమ్మట
నారాయణాంజలంబయిన కవిత్వతత్వజ్ఞానము గోచరమైనది.
కావున దీని శ్రీకృష్ణమహాకవియైవచ్చును.
గీ. పంపూరిగారిని మొదల భాగవతార్థము
భక్తకృష్ణుడయ్యె, భాగ్యమొనక
నమృతరసము గోరనలకు చింతామణి,
చూతనంబుచిందు భంగి నిపుడు.

ఈనది శ్రీకృష్ణగోత్రము. ఆకర్షణ మూలము. ఏర్పాటి
ప్రభువైన యెట్లు (వైష్ణవ కలము. ఇదిగో కొన్ని ప్రభు
లెల్ల (వైష్ణవ యనుచున్నది. ఆరవి కొడుక వీరన్న. ఆరవి
యాత్రజ్ఞానము నాదయా జ్ఞానము. ఆరవిభార్య పోలయంట
పీరువురకు కనుమన్న, వీరన్న, సింగన్న అని ముగ్గురు కొడు
కులు. అందు కనుమన్న భార్య మాయమ్మదేవి. ఈ దంపతులకు
మనకవి సింగన్న, తెలుగుకవి యిరువురువురము. అందు
సింగన్న విష్ణుభక్తుడు. తెలుగుకవి శివభక్తుడు. ఈ శివభక్త
మునం దొకనాటి గది యెట్లు చెప్పినాడు “రేడియోలేను
చూచి దులకేళికు కన్నములు మున్నదన్నట్లు” అని వాడు.
పీరి యింటిపేరు “యేర్పాటి వారా?” “మానా వారా” తెలియ
వలసియున్నది.

ఈ కవి నీరయము భాగవతమునుబట్టి యింతకంటే
నెక్కుడు తెలియవు. కవులవస్త్రము మొదలగు వస్త్రస్మరణ
భాషాంతరీ కరములు లింకను గలవు.

రాచబల్లవారి శృంగార వస్త్రము, కవులవస్త్రమును
గాక మలయమాతము నర్పించుకొనడ వస్త్రస్మరణమును
దెలిగించెను. నది ముల్లము ఘంట సింగన్న త శృంగార వస్త్ర
మున వ్రాసి యార్చితి తిమ్మరాజునకు కవిమచ్చి రని యె
నొక రచనమున్నది.

ఏర్పాటి సింగన్నకు కలయాణవస్త్రమునకు రచించు
చిట్లు వైష్ణవానికి జగన్నాథుని దివ్యరసము ప్రబంధరత్న
కరములను దెలియుచున్నది. కాని యాగ్రంథ మింతవలకు
జక్కలేదు.

—(101)—

విద్యాభిమాను లగు గుంటూరుపుర నామలను
విజ్ఞప్తి.

ఆర్యమహాశయులారా!

1919 సంవత్సరం అక్టోబరు 21 తేదీన ఉత్తమ ప్రామా
ణ్య ఉపాధ్యాయ సంఘమునకు (Town High School,
Teachers' Association) వీర విద్యార్థుల సహాయనిధిని
నెలకొల్పితి కొంతమందిసంఘము. నేర్పరచితి. ఈ సంఘ
సభ్యులు నామల మొదలు భనముల మునిధముల సమకూర్చి
ఈ స్కూలు వీర విద్యార్థులకు భన సహాయము గావించిరి.
గత యేగది నామల ప్రచురింపబడిన మా యూని జేకాభిమాని
పుత్రికయందు యానిధి యుద్దేశమున కార్యక్రమమును వేలు
వరించి యుండిరి.

ఇందులో ప్రచురింపబడిన ఆచార్యులకు వజ్రక యిప్ప
టివరకును జరిగిన కార్యక్రమమును తెలిపిం కుచున్నది.

విజ్ఞప్తి:—నాయనా చేయవలసిన విద్యార్థులసంఖ్యకు
చూడ ప్రస్తుతము మావద్ద నిలువమున్న వ్రేలు యేమా
త్రము సరిపోవునట్లు గానబడుచున్నది. అందుచే విద్యాభి
మానులగు పురవాసులయొక్క కార్యమునై మే మాధానవరమున
యున్నది. గత యేగది నామల మీర మావీర యభిమాను
మమ్ము వరల మమ్ము కొలదికాలములో దర్శింప ప్రోత్సహ
వరచుచున్నది. మాయాక నిరాక నా దనియు మాయమ్మ
శఫలీకృత మగుననియు కదుయానా నందములతో మీకి
విజ్ఞానము పంపుచున్నాము.

గుంటూరు బుజుగు కృష్ణస్వామి
అధ్యక్షుడు.
29-9-20

చెరుకువల్లి గణపతి విశ్వీకరసింహం
కార్యదర్శి.

ఉపాధ్యాయ సంఘము

ఉత్తమ ప్రామాణ్య గుంటూరు
వీరవిద్యార్థినిధి, సంఘము.

ఆదాముము. రూ. ఆ. వై.

1. సహాయమునొక్కపు ప్రదర్శనములు	59	18	6
2. ఉపాధిపతులనాటి వసూలు	119	10	0

8. కోటప్పగొండ మంగళగిరి ఉత్సవము
లలో నీలవేణుబడిన వైష్ణవో కమలా } 15 11 5
చేసినది.

4. వి. వి. పున్నయ్య (విద్యార్థి) వివాహ
సమయమున యిచ్చిన సంతానము 15 0 0

5. విద్యార్థులనుగాను పుస్తకములను తెప్పించి
అమ్మంటి వచ్చిని భాయిదా 28 9 9

6. వేసంగి కాలములో నిజాయత్తు భనము
వైకచ్చి వడ్డీ 2 0 0

మరసి 243 12 8

వ్యయము. రూ. ఆ. వై.

1. తాత్కాలికపు భక్తులు 0 5 9

2. ఆర్యభారములోని వీరవిద్యార్థుల
కలికు ఉనుకునై నిచ్చినది 17 0 1

3. అయిన భారములోని వీరవిద్యార్థు
లకుగాను 20 11 1

4. నాలుగవ భారములోని వీరవిద్యార్థు
లకుగాను 24 11 1

5. మూడవ భారముయొనల విగుర తర
గతులలోని వీరవిద్యార్థులకుగాను
నిచ్చినది. 17 11 0

మరసి 80 7 0

మొత్తము 168 5 8

నేను ఈ విక్రీతి ఉపాధ్యాయులకు కమలముయొక్క
తెక్కలను ఆమాలాగ్రామము తనకి చూపితిని వీరిలోని
ఆచార్యులకు తెక్కలన్నియు నుగా ఉంచెట్లు రూపిచేసి
సంకులకు వాడు నంతోవలెగా చూపుచి.

మూలవచ్చెడి కాళిదాసు.

బాలభార్య విద్యాభ్యాసమునకు:— వైష్ణవమునెల 27
తేదీన సోమవారమునాడు ఆగ్రాలో ఆచార్యులకు భార్య
భ్యాసమునకు జరిగినది. సహాయకారమును నామలించిన
వారు బాలభార్యయందు యుండెట్లు గావకాన బట్టివాడు
శ్రోతలలో నెక్కువ మున్న వేదవిద్యకును వాస్తవిక కవి
వనరు నుడివె. ఎవరైనా వేదవిద్యకునెక్కువ తెలియు చున్నది.

ఉత్తమ ప్రామాణ్య గుంటూరు వీరవిద్యార్థినిధి
దనలలో క్రిందవలెనెల 23 క తేదీ ఉదయము పిమ్మ యెలియించు
విధించి దండము చాల కలిగినది చూపుచి. గుట్టుపు
పండుకలు మొదలగువాటిచేయ మొనముల చేసినవారికి
చాల కలిగెను విధించబడినది. 15 నెలలు మొదలు 3 నెలల
కన్నములవరకును వీర విద్యార్థులకు కలుగు విధించబడినది.

వజ్రవజ్రము:— కాళింపానునందు వజ్రముకలిగి
వచ్చిచేయుటకు యెగామిచ్చి ఆకలిగిన వైష్ణవ మెవరిక
గాను కాళింపానునకు వచ్చిరి. అందుల కను 20 యాకరముల
భూమిని వచ్చుచేయబడినది. ఇదివరకు దాక్షిణ్య సర్వమునొప్పి
ఏడ్చుకుండి మిక్కిలివలకుచేయుచున్నాడు. ఆకొండలలో వచ్చు
మిక్కిలి కళకళలు కలుగునని వాడు నిర్ధారణచేసిరి.

బొంబాయి గత్యుత్తము:— పూనా నగరమున కావన
సభ 29 క తేదీతో ముగిసినది. 80 వ తేదీ ప్రవచనములు జరి
పాల్చి. అందుగాను నవరచారముగ బొంబాయికివచ్చిరి. గత
ర్నముగాను మొట్ట కేకకురేమునకు బొంబాయి బొంబాయి బయ
లను గూర్చి బొంబాయిలో చాలనేపు ముచ్చటించిరి. అచట
ఆర్థిక సభ్యులకు సర్ బాధ్య కార్యముగాను వాడబడిరి.
యంతవరకు నొట్టుచేతను. ఈబొంబాయి బొంబాయి 20
చట్టము 29 క తేదీన ఆమోదించబడినది. మర్యాదమునకు
ప్రకారము చుడచుటకు సంఘమువారిలో గత్యుత్తముగా చాలా
అంతి.

సింహలో గోధుమల యెగురుచునెల 29 కేదీ
తలంబికివిన గత్యుత్తమునాటికి వర్తక ఉండును కాక యా
కొది తలలి నంపిరి. గత్యుత్తమున తేదీ ముగిసిన వారు గత్యు
గత్యు గోధుమలగాని మరి యే యివర ఆచార్యులకుగాను
గాని యెగురుచునెల విషయమై గత్యుత్తమునాడు ఆలో
ఉంచుచునని వాడు తెలిసి.

ప్రాస్పెక్టుసు

ఈ ప్రాస్పెక్టుసు మద్రాసు, జాయింటుస్టాకు కంపెనీల రిజిస్ట్రారుగారి వద్ద పైలు చేయబడినది.

ది కర్నాటిక్ పేపరు మిల్సు, లిమిటెడ్.

THE CARNATIC PAPER MILLS, Ltd.

(1918 సంవత్సరము ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ననుసరించి ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

మూలధనము రూ. 10,00,000

10,000 వాటాలుగా విభక్తమైయున్నది. వాటా ఒకటింటికి రూ. 100 లు చొప్పున ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలెను.

రూ 10 లు దరఖాస్తుతోను, రూ 15 లు మంజూరైనప్పుడును, తక్కినది కోరినప్పుడు దఫా ఒకటికి రూ 25 లు చొప్పున చెల్లించవలెను. ప్రతిరెండు దఫాలకు మధ్య మూడు నెలలకంటె తక్కువ కాని వ్యవధి యుండును.

డైరెక్టరులు

1. మ.రా.శ్రీ, ఎన్. కస్తూరిరంగయ్యంగారు అవరుగల్ బి.ఎ, బి.ఎల్.
పాస్రైటరు, "ది హిందూ" రాయపేట, మద్రాసు.
2. " ది హానరబిల్ కాన్ బహదూరు ఏ. కే. జి. అహమదు
మరకయారు, మెంట్లెజ్జెటివ్ కౌన్సిల్ మద్రాసు
3. " పి. అయ్యన్న శెట్టిగారు, వర్తకులు, మద్రాసు.
4. " రావుసాహెబు డాక్టరు యు. రామరావుగారు,
మెడికల్ ప్రాక్టీషనరు, "హవార్డస్" కేసేరి, మదరాసు.
5. " వి. రంగనాథము శెట్టిగారు,
పాస్రైటరు అనందవెన్ను, మెసర్స్ థామస్ అండు కో, మద్రాసు.
6. " రావుసాహెబు సూర లక్ష్మయ్య శెట్టిగారు,
వర్తకులు, శ్రీరంగము.
7. " పి. కృష్ణారావుపంతులుగారు బి. ఎ. బి. ఎల్.,
రిటైర్డ్ డెప్యూటీ కలెక్టరు, కేసాంపేట, మద్రాసు.
8. హార్మున్ జీ నారోజి, ఎస్కైర్., బి.ఇ;ఎ.ఎమ్.బి.సి.ఇ.,
రిటైర్డ్ కానిటరీ ఎంజనీరు, మద్రాసు గవర్నమెంటు, ఛెబ్ పట్, మద్రాసు.
9. " రావుబహద్దర్ వి. ఆళ్వారు శెట్టిగారు బి. ఏ.,
రిటైర్డ్ డిస్ట్రిక్ట్ ఛార్జ్స్ ఆఫీసు.

ప్రాస్పెక్టుసు.

ఈకంపెనీ సంఘమువారి మెంబెరాండములో దెల్పిపట్టులగాని మదరాసులోగాని, మదరాసునకు దాపునగాని, కాగితములు చేయుట కొక ఫ్యాక్టరీకిట్ట నుద్దేశముతో, స్థాపించబడినది. కాగితముయొక్క యుపయోగము చెప్పుటనవసరము. కాగితము వదలివేసినచో దేశముయొక్క నాగరకత అధోగతిలోనికి వచ్చునట్లతథ్యము. హిందూ దేశములో సాలునకు 80,000 టన్నుల కాగితము ఖర్చు అగుచున్నది. అందు 30,000 టన్నులు మాత్రమే యిక్కడ తయారుగుచున్నది. మిగత 50,000 ల టన్నులకు విదేశీ మూలమీద నాభారపడి యుండవలసి వచ్చుచున్నది. కార్మికసమస్య క్లిష్టముగా నుండుటచే విదేశీముల నుండి కాగితము, సంపాదించుట కష్టమగుచున్నది. వచ్చుచున్న కాగితమైనను, యద్ధమునకు ముందున్న ధరలతో గాక విపరీత ధరలతో కష్టముమీద వచ్చుచున్నది. ఇంకను ధరలు హెచ్చవచ్చునని తలంపబడుచున్నది. కాన, కాగితములు చేయు ఫ్యాక్టరీ నెలకొల్పుట కిది మంచితరుణము. ఇతర రాష్ట్రము లీ విషయములో నిదివరకే ముందంజవేసి, గణనియముగా బనిచేయుచున్నవి. ఈ రాజధానిలో తద్విషయమునకు సంబంధించిన అనుకూలములనేకము లున్నను, యీ రాజధానియం దింతవర కట్టి ప్రయత్నము లేరుండుట శోచనీయము.

ఇవి యన్ని యునాలోచించి, మదరాసులోగాని, మదరాసునకు దాపునగాని ఒక కాగితముల ఫ్యాక్టరీ కట్టవలెనని నిశ్చయింపబడెను. వేరొకచోట కాగితపుగుజ్జు సిద్ధముచేయుటకు మర నిర్మించబడును. అడవినుండి, వెనరు, తీసుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారి సహాయము లున్నట్లొకడనే, గుజ్జుఫ్యాక్టరీ పనిజేయును. ఈఫ్యాక్టరీకి కావలసిన మరలు, పరికరములు సిద్ధముగానున్నవి. 15 మాసములలో మిల్లు పూర్తిగా పని ప్రారంభించును. ఈమర దినమునకు 3 టన్నుల కాగితమును 1 టన్ను, తుంగపేరును, 10 టన్నుల గుజ్జును తయారుచేయును. ఇంకను యెక్కువ పని నెలవేరుట కనుకూలముగా నుండునట్లు నిర్మింపబడును. మదరాసు పూనమల్లి హైరోడ్డు టోలుగేటునకు 2 ఫర్లాంగుల దూర

బాంకర్లు:

ది తాతా ఇండస్ట్రియల్ బ్యాంకు, లిమిటెడ్, మద్రాసు.

ది ఇండియన్ బ్యాంకు, లిమిటెడ్, మద్రాసు.

ఆడిటర్:

ఎం. కె. దండికార్, ఎస్కైర్., బి.ఎ., ఎ.ఎస్.ఎ. ఏ. ఎఫ్. యం యు.

ఇంకార్పొరేటెడ్ అకౌంటెంటు అండు ప్రిన్సిపాల్,

గవర్నమెంటు కాలేజి ఆఫ్ కామర్సు, మద్రాసు.

లీగల్ అడ్వైజర్లు:

మెసర్స్ వెంకటసుబ్బారావు అండు రాధాకృష్ణయ్య.

మేనేజింగు డైరెక్టరులు:

రావుబహద్దరు వి. ఆళ్వారు శెట్టి అండు వి.స్వరూ హారుమున్ జనారోజి.

ది మద్రాసు బ్యాంకు, చదరాసు.

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు:

"వెక్యుఫోర్డ్ హౌస్" కీల్ పాకు, మద్రాసు.

ములోనున్న అమింజికెరెలో నున్న కర్ణాటక కాగితములమిల్లు కొనబడును. అది మాతృకస్థానముగా నుండును. హిందూ దేశములోని కెల్ల నిక్కడనే తుంగపేరును తయారుచేయుస్థలము. గత రెండువత్సరములనుండి రావుబహద్దర్ వి. ఆళ్వారు శెట్టి, హెచ్. నారోజిగార్ల నాయకత్వమున బాగుగా పనిచేయుచున్నది. కాగితపుగుజ్జును, తయారుచేయుచు హిందూ దేశములోనున్న గొప్ప కాగితపు మరలకును, మదరాసు, బొంబాయి ప్రభుత్వములకును విరివిగా సప్లయిచేయుచున్నది.

అంత యెక్కువ మూలధనము లేకపోయినను, ప్రోత్సాహకరముగా పనిచేయుచు నష్టము పొందకుండగా నున్నది. ప్రస్తుతమున్న పద్ధతులమీదనే, కాగితపుగుజ్జు, తుంగపేరు, యిక్కడ తయారుచేయబడును. తుంగపేరును, బాగుగా తయారుచేయుటకు వలయు సామగ్రి రీ నెలలలో వచ్చును. కంపెనీలో 500 భాగము లుండును.

వాటాల కడనరిమొత్తము.

MINIMUM SUBSCRIPTION.

500 వాటాలకు తక్కువగాని చందా వసూలైనప్పుడు డైరెక్టరులు పనిని ప్రారంభింతురు.

ఖరారునామాలు.

AGREEMENTS.

ఈక్రింది ఖరారునామాలు జారీకావలెను.

(1) కర్ణాటిక్ పేపర్ ఫ్యాక్టరీ యజమానులగు రావుబహద్దరు వి. ఆళ్వారు శెట్టి, హెచ్. నారోజిగార్లకు కర్నాటిక్ పేపరుమిల్సు కంపెనీవారు సదరు కర్నాటిక్ పేపరుఫ్యాక్టరీయొక్క యావదాస్తిని యథాప్రకారము రావలసిన ఇవ్వవలసిన బాకీలుసహా సదరు ప్రాప్తిటరులు సదరు కంపెనీవారికి ట్రాన్సుఫరుచేసే పద్ధతిని, సదరు కంపెనీవారు సదరు ప్రాప్తిటర్లకు రూ.20,000 లు పూర్తి వెలగా యిచ్చుటకును అందులో రూ.10,000 లు నగదుగానున్న తక్కిన రూ.10,000 లను వాటాల పూర్వకముగాను కంపెనీవారు ప్రాప్తిటర్లకు ఇయ్య నిర్ణయము. సదరు రూ.20,000 లలో రూ.10,000 లు యంత్ర

ములు, ఇంజనులు, నిలువసామానులు, గృహములు మున్నగువాని ఖరీదుక్రిందను, తక్కిన రూ॥ 10,000 గా డివిడ్ క్రిందనున్న కర్నాటిక్ మిల్సు కంపెనీవారు రావుబహద్దరు వి. ఆల్వారు శెట్టిగార్లకు ఇయ్య నిర్ణయము.

అమింజ కెరల్ ఒక భూమిని, ఒక గృహమును ఫ్యాక్టరీ వారు 12-2-13 వ తేదీన 5 సం॥రముల వరకు కవులుకు పుచ్చుకొని యున్నారు. అందులో గతింపగా మిగిలిన కవులు వాయిదా ఆఖరు వరకు ఆభూమిని, ఇల్లును కూడ కంపెనీవారికి ప్రొప్రైటరులు. ట్రాన్సుఫర్ చేయ నిర్ణయము.

(2) రావుబహద్దరు వి. ఆల్వారు శెట్టి, హెచ్. నాగోజిగార్లను పది ఏండ్ల వరకు సదరు కంపెనీకి మానేజింగు డైరెక్టరుగా ఏర్పరచుటకును అందులకు వారికి నికరము లాభములో డైరెక్టరుల కివ్వ వలసిన రుసుములు, తరుగువరుగుల భర్తీసామ్యు, ఇతర విషయములకు నిలువసామ్యు మున్నగువానినిన్ని మినహాయించుకుండా డిబెంచరులమీదను, బదులు పుచ్చుకొన్న సామ్యుమీదను ఇవ్వవలసిన వడ్డీని మాత్రము మినహాయించి మిగిలిన సామ్యుమీద 100-కి పది వంతున కమిషను యియ్య నిర్ణయము.

డైరెక్టరుల ప్రత్యేక హక్కు DIRECTORS INTEREST.

రావుబహద్దరు వి. ఆల్వారు శెట్టి, హెచ్. నాగోజిగార్లు ఇది వరకును కర్నాటిక్ పేపరు ఫ్యాక్టరీకి ప్రొప్రైటరుగానున్న కారణమునను ఇది మొదలు 10 ఏండ్ల వరకు కర్నాటిక్ పేపరుమిల్సు కంపెనీకి మానేజింగు డైరెక్టరులుగా ఉండబోవు కారణమునను వారికి ప్రత్యేక హక్కులుగలవు. ఇదితప్ప మరియే డైరెక్టరుకును అధికారరీత్యా గలగు హక్కు (Interest) తప్ప మరియెట్టి (Pecuniary interest) ఆర్థిక హక్కును లేదు.

డైరెక్టరుల అర్హత, వేనము.

ఈవిషయమున సంఘనిబంధనలలో ఇట్లు వివరింపబడెను :—
50 వాటాలు కొనినవారు డైరెక్టరులుగా నుండవలయు
ఏ డైరెక్టరుకును తాను హాజరైన ప్రతిసభకును రు 35 లకు మించకుండా డైరెక్టరులచే నిర్ణయించబడిన సామ్యును బడయగలరు.
ఏదైనా కంపెనీకి సంబంధించిన ప్రత్యేక కార్యమును నిర్వహించుటకు డైరెక్టరులలో ఒకరినిగాని, హెచ్చుమందనిగాని తక్కిన డైరెక్టరులు అందరునుకలిసి నియమింపవచ్చును. అట్లనియమింపబడిన వారికి ప్రతిఫలముక్రింద డైరెక్టరులుగా వారికి చెందవలసిన మామూలు రుసుమునకుబదులుగాగాని లేక అదనముగాగాని డైరెక్టరులసామ్యును ఇయ్యవచ్చును. కంపెనీవారిచే జారీచేయబడిన వాటాల సర్టిఫికెట్లపై నను డిబెంచర్లపైనను సంతకము చేసినందుకు ఏ డైరెక్టరునైనను ప్రత్యేక రుసుమును ఇయ్యవచ్చును.
జనరల్ మీటింగులలో ఎప్పటికప్పుడు డైరెక్టరుల రుసుమును నూర్చుటకుగాని హెచ్చించుటకు గాని అంశ విభాగమును సవరించుటకుగాని అధికారము గలదు.

ప్రారంభ వ్యయములు

అండర్ రైటర్ల కివ్వవలసిన కమిషను, బ్రోకరేజీ కాక పది వేలు రూపాయలు కంపెనీవారికి ప్రారంభవ్యయ మగు నని అంచనా వేయబడినది.

బ్రోకరేజీ

అంగీకరింపబడిన దరఖాస్తులమీద 100 కి 2 కు మించనిరేటు ప్రకారము కంపెనీవారు బ్రోకరేజీ ఇయ్యవచ్చును. నూటికి 5 కు మించని కమిషనుమీద జారీ చేయబడిన వాటాలను రద్దుపరుప వచ్చును.

లాభములు

మూలధనముమీద 100 కి 20 వంతున నికరపు లాభము వచ్చునని జాగ్రత్తతో పరిశీలించి తేల్చిరి.

మెమోరాండం, నిబంధనలు, పై అగ్రిమెంటులు మున్నగు వానిని చూడగోరువారు మేనేజింగు డైరెక్టరుల కచ్చేరియందు కచ్చేరి వేళలలో ఎప్పుడైనను చూడవచ్చును.

కంపెనీ మెమోరాండం ఈ ప్రాస్పెక్టసుతో జతపరచబడినది. ఈ ప్రాస్పెక్టసుతో జతపరచబడిన దరఖాస్తుఫారము మీదనే కావలసిన వాటాలను గూర్చి వివరించి దరఖాస్తు సామ్యుతో గూడ ఆ దరఖాస్తులను మేనేజింగు డైరెక్టరులకే పంపించవలెను.

వాటాలు అలాటమెంటు చేయబడిన పిమ్మట ఆటనెలలు లోపున వాటాల సర్టిఫికెట్లు వాటాదారులకు అందజేయబడని వద్ద తిని వాటాలు యియ్యబడును.

వాటా అలాటచేయబడనిచో ధరావత్తుసామ్యు పూర్తిగా దరఖాస్తుదారునకు పంపివేయబడును. కోరినన్ని వాటాలను యియ్య వీలులేక కొన్నిటినిమాత్రమే ఇచ్చుట తటస్థించినప్పుడు యియ్యబడని వాటాల ధరావత్తు సామ్యు అలాటచేయబడిన వాటాలకుగాను దరఖాస్తుదారుడు యివ్వవలసిన మిగతసామ్యుక్రింద జమకట్టుకొనబడును.

వాటాలు అలాట చేయబడిన పిమ్మట దరఖాస్తుదారుడు ఇవ్వ వలసిన సామ్యును కంపెనీవారు కోరినప్పుడు అతడు చెల్లించలేకపోయినచో అదివరకు చెల్లించిన సామ్యుకూడ అతడు నష్టపడవలసినవచ్చును.

ప్రాస్పెక్టసు దరఖాస్తుఫారములు మేనేజింగు డైరెక్టరుల ఆఫీసులో దొరకును.

ఎ. టి. మరకయ్యారు.

ఎస్. కస్తూరిరంగయ్యంగారు.

పి. కృష్ణారావు.

హార్మున్జి నారోజి.

యు. రామరావు.

వి. ఆల్వారు శెట్టి.

వి. రంగనాథం శెట్టి.

ఎస్. లక్ష్మయ్య శెట్టి.

పి. అయ్యన్న శెట్టి.

ది కర్నాటిక్ పేపరుమిల్సు, లిమిటెడ్.

సెం. _____
(1918 ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టునుసరించి ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)
మూలధనము రూ. 10,00,000 లు.

ది మానేజింగు డైరెక్టరులకు:

ది కర్నాటిక్ పేపరుమిల్సు, లిమిటెడ్

కోపాట్, మద్రాసు.

మహాశయలారా!

పైకంపెనీయొక్క మూలధనమునకుగాను ప్రకటించిన వాటాలలో నేను-మేము.....వాటాలను పుచ్చుకొన గోరి వాటా 1 కి రూ 10 లు చొప్పున..... డిపాజిట్లు క్రింద చెల్లించినాను-ము. 1920 సం॥రము...తేది మీ ప్రాస్పెక్టసు నందు తెలుపబడిన ప్రకారము కోరినన్ని యుగాని, దానికంటె తక్కువైనవిగాని ఎన్నివాటాలు నా-మా కొనంగెదరో అన్నిటిని పుచ్చుకొనుటకు నేను-మేము సమ్మతించుచున్నాను-ము.

మీ మెమోరాండమునందును కంపెనీయొక్క నిబంధన లందును ప్రకటించిన ప్రకారము తమరు ఇచ్చినన్ని వాటా లకు నా-మా పేరు రిజిస్టరు చేసికొనుటకు ఇందుమూలకముగ తమకు హక్కుగలుగ జేయడమైనది. మంజూరైనప్పుడు వాటా 1 కి రూ 15 లు చొప్పునను, తమకు రావలసిన తక్కిన ధనమును చెల్లించుటకు ఒప్పుకొనుచున్నాను.

సంతకము.....
పేరు పూర్తిగ.....
చిరునామా.....
పృత్తి మొల.....
వివరము.....

తేది _____

ది కర్నాటిక్ పేపరుమిల్సు లిమిటెడ్.

సెం. _____
దరఖాస్తు డిపాజిట్లు చెల్లించినందుకు రశీదు.
ఈ.....1920 సం॥.....తేదిన వాటా 1 కి రూ 10 ల వంతునవాటాలకును డిపాజిట్లుగా పంపిన.....
రూపాయలు..... నుండి ముట్టినది.
రూ..... కాషీయరు.

మేనేజింగు డైరెక్టరు.

(ఈరీసీను నిచ్చి మున్నందు సర్టిఫికేటును పుచ్చుకొనవలయును.)

జీవిత చరిత్రలు

(మొదటి పేజీ)

నాగార్జున కల్యాణమందిరపు వ్యవహారము.

అందఱు, నెవ్వరినూ 29:— నాగార్జున కల్యాణమందిరపు వ్యవహారము ప్రతినిధులు, యజమానుల ప్రతినిధులు గలవి చేసినట్లు కన్పిస్తున్నది. చాలాసేపు చర్చ జరిగినపాటు యజమానుల వారికి భాగ్య క్రమములను పూర్తిగా నడచి వారి జీవితములను హెచ్చించెదమని యజమానులు చెప్పినందులకు లాభము చాలామంది ముఖ్యమంత్రిగారి కనుబడినది. ప్రతి నిధులు వారిని నిరాశపరిచిరి. ఉత్తరములను వారును ప్రకటించినది. తమిళా ప్రతినిధులగుడ తమ తొలికలన తెలుపుచు ఎంతగానూ క్రమము కంట్రవర్స జీవితములను నడచుచు నుండిరి. యజమానుల ప్రతినిధి ఆనాచనల కంగీకరింపలేదు. ఉత్తరములను వారును నేర్వేయగ క్రమములను వారికి తమ నేరముల నుండిరి. మొత్తములను తమిళ ప్రతినిధులు దొంగిలెట్టియు కలిగి ప్రధానమంత్రిని సందర్శించిరి. తద 1 గంట 45 నిమిషములు జరిగెను. అటుపిమ్మట హాజరు, గమలకరించి నవరల యజమానులను గలసికొనవలసిన దని హెచ్చరింపిరి. అందులను నేమియు ఫలిత ముండదని తాము నిశ్చయించుకొంటి రనియు. ఈ పర్యవసానమును రేచికోజున గమలకరించి మహాభక్త, తెలియబరచెద మనియు గమలకరించి ప్రతినిధులు తెలియబరచిరి.

మొదటిసారిగా నిర్మి.

అందఱు, నెవ్వరినూ 30:— మొదటిసారిగా నిర్మి మ రింతసేపానాగార్జున కల్యాణమందిరపు ప్రతినిధుల బట్టి తెలియచున్నది. యూరప్రదేశు దిగువన కామరా నె మ్మదిగ నున్నది. 27 వ తేదీ నాటి ఉదయము తొలగిరినందుల నై మువారు బాంబులను నేసిరి. యూరప్రదేశు పశ్చిమ మున రెయిలొడ్డును నెమ్మదిగ కొనసాగుచున్నది. తద్య యూరప్రదేశు పశ్చిమమున అరబ్బి కిరణులను బిటిను ఫిరంగిదళములు నుట్టించినవి. బాగాడు రెయిలొడ్డు నమీకమున నిర్మించుచున్న "బ్లాక్ హౌసు"ని పూర్తియై నది. బాగాడున కిరణమున దెట్టెనెయి హెచ్చియును మరొకటి యుద్ధప్రయత్నములు జరుగుచున్నవిగాని ప్రస్తుత మున నేమిచేయుచున్నది. మనకా రాజగర్హమున కట్టుకొను లోకల ఆల్లరదారు తెయిలాకానున వంతెనను తొలగించి ప్రకృతజలములను నీటితో నింపి. మనమెవరును బాగుగ ఫిరంగులను గాల్చుటకుల వారచటినుండి లేచిపోయినది. పరదలకుల మునైస్యము తెక్కుకదారులు పోవుటకు వీలు లేకపోయెను. బాగాబానుండి కొంతమంది ప్రతినిధులు దెట్టె నా కలిగి 27 వ తేదీని ముగిరిరి. ఈ లోకల వారికవడను అడ్డుతగులలేదు. కాని ఈ ప్రతేక్షముల చుట్ట నున్న దెట్టెగాపు తీగలను నైసము బాగుచేయుగా రాత్రి మరల ను చెడిపోయినది. 27 వ తేదీని సమావేశము నమావేశమైననట్టి చాలమంది మెయటలు గవర్నమెంటు వారికి లొంగిపోయినట్లు ఒత్తుకొనిరి. 28 వ తేదీని మన నైస్య ములు కిక్కిరియోబాటున కలిగి దానిచుట్టు చుట్టినవి. అచట క్రమములను దాడి సయించిన మనవారి సామగ్రిలను చాల లభించినవి.

బాగ్గంగుల నిర్మి ఆశాభంగముగ మూర్తులు.

అందఱు, నెవ్వరినూ 29:— బాగ్గంగుల వనివారి ప్రతి నిధులను, యజమానుల ప్రతినిధులను జరిగినట్లు నిమ్మ యోజనకరముగ ముగించవలసినమృతులను చాలమంది కాళా భంగము కలిగెను. యజమానుల ప్రతినిధులు 50 గురు సభకు వచ్చిరి. తమిళా కార్యనిర్వాహకసభ్యులందఱును వచ్చిరి. నేటియంతయు రెండుగంటలసేపు, నేటిసాయంత్రము 2-30 గంటలసేపు వారు సభచేసిరి. చర్చ చాల విశేషముగ జరిగినను సమాధానము జరుగరయ్యెనని ముత్రము వివరకర కాకుగూడన ప్రజలు కలంపిరి. గవర్నమెంటువారు కిందటి వారము క్రొత్తమార్పు చేయవలసి సభయజ్ఞులనువారి కెట్టి అభిప్రాయాధేన ముండెడిదో ఇప్పుడు గూడ నట్టి అభి ప్రాయాభేదమే మరల యేర్పడినది. అనగా సమాధానము ప్రభుత్వము మొదట పిచ్చుకర రెండు పిల్లలను చూపుచు వేరవను. నీతకులసినదను దానికి యజమా నులు సమ్మతించవలయు నను తమిళా తొలికల యజమానులు

సమ్మతించవలసివచ్చెను. సామన్య ఫెడరేషను వారా నందియు మొట్టమొదటికి తమిళులను హెచ్చించవలయునని వట్టు వట్టుచున్నది. బాగ్గంగుల సమావేశమును అనంత సభలలో గమల పరివార సమ్మతించినగాని ఫలితమునుబట్టి జీవితమును నిర్ణయించుటకు వారంత, మాత్రమును అంగీకరింపరు. అందఱు సభ చేడిపోవుటకు సభ్యులకారమును రెండుగంటలపాటు రెండు విధములగు భిన్నభిన్నములనుబట్టి చర్చచేయుటయే యని గ్రహించవలయును. అందులను నెంతసేపు చర్చచేసినను కార్యము లేకపోయెను. గమల పరివారు 5 గంటలకు పని సమయము తగ్గించుటయు యజమానులకు తొరకునీదరి సొగ్గ మెంటు సభ్యులకు వాను కయిరయ్యెనని చెప్పిరి.

మహా సమావేశమైన తమిళా సభ, వా రధికారిత్వా ఇట్లు ప్రకటించిరి. ఓల్డుచాను మందలమునా నేతమనగాను సభచేసి నమ్మకట్టి 15 దినములకు జీవితమును మంగీరించు నెడల అక్టోబరు 5 వ తేదీనుండి ను పని వారంభించెదమని తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానములను నంతకును సమాధానము జరుగరయ్యెను.

ఓడవర్తకుల సమ్మములు

అందఱు, నెవ్వరినూ 28:— ఓడలలో ప్రయాణము చేయు బాటసారులు కేపులు చాలవీధివరకు హెచ్చిపోయిన తని చెప్పుచున్నదానికి, కనేడియన్ ఫస్ట్ క్లాస్ ఓడను నిర్మి నను మేనేజరు తరఫును ఫిషరు గా రిట్లు సమాధానము నిచ్చిరి.— ఒక ప్రయాణికుల ఓడయు, మెయిలులైననను ఇటీవల అందఱునుండి బొంబాయికి, బొంబాయినుండి మరల అందఱునకును ప్రయాణము చేసినది. రెండుతక్కుల ప్రయాణ ములనును ప్రయాణికులు పూర్తిగ తీర్చివేయించిరి. అట్ల యిననుగూడ ఆరయాణములకుల 10 వేల సావరనులవచ్చు ను కలిగెను. తరుగుతక్కులను, పెట్టుబడిధనమునై వడ్డీని ఈ మొదలగువాటి నింకను చేర్చుకొండగ నెవచ్చిన నవ్వమి. మరి యొకయోడ అక్టోబరు 4 కలి మరల అందఱునుండి వచ్చింది. ఈ ప్రయాణములో వారికి 85,000 సావరనుల వచ్చును కన్పించి. ఓడను నడిపించుట కను భక్తులు చాలవీధివరకు వెళ్లిపోవుట కలన ఈవచ్చును సంభవించుచున్నది. జనులు విశేషముగ ప్రయాణములు చేయవలయు నన్ను తట్టు తట్టుగ నుండుట చాలవరకు మని మెయిలులక్రిక ప్రాయమున్నది.

ఓల్గా గోరోఖాపు అనునామె వింతచర్యలు.

అందఱు, నెవ్వరినూ 28:— ఓల్గా గోరోఖాపు అనునామె వింతచర్యలు. ఇట్లు ప్రాయమున్నది— సోవియట్టులముఖా నిత్యమును మరయదెల్ల ఓల్గాగోరోఖాపు అను నామె ముఖపడియే హెచ్చుచున్నది. ఆమె ముఖము 28 సంవత్సరములు. నుండ రాంగి యగుటకులకు, పెద్దకండ్లును, కుటుంబమును, పశువులూ రొగ్గులూగము గలిగియుండుటకులకు ఆమె చాల అకర్షణీ యముగ నుండును. తెనుగుగారిని చాలవరకు ప్రాశ్నపించినది. ఈమెయే ఆసియాలో ఇంగ్లీషువారివై రెడ్డులు పెద్దయడ్డును వారంభించుట కామెయే కారణము. వేదాంతవాక్యములను, గర్భాత్మము చెప్పి ఆమె సోవియట్టు ప్రభుత్వమునందలి ముఖ్యోద్యోగులను తనవేళను చేసికొనెనది. రానున్నదిన గారికి ఎంతకలకుటచియు, ఎన్ని దుర్ఘటములు నున్నవో ఆమెకు గూడ అంతకలకుటచియు, అన్ని దుర్ఘటములు గూడ నున్నవని తెలియచున్నది. భవిష్యదంతములు తనవేళగానుగ తెలియనని చెప్పి ఆమె ఎన్ని దాడులకార్యముల నైన చేయించుచున్నది. ఇటీవల నామె ప్రాశ్నలనునన తెనుగుగారు పెద్ద మైకోద్యో గుల వారుగురును తనిలోనుండి తొలగించి కారాగారములను నిర్బంధించిరి.

అమెరికా నౌకానిర్మాణ నిబంధనలు.

మ్యూయార్క్, నెవ్వరినూ 28:— విశేషములలో నౌక నిర్మాణమున వాటిజ్య సమాధానములను విలువనాకు రద్దు చేయించెదనను వార్త విని అమెరికాలోని వర్తకులు చాల ఆల జడిగా బొంబుచున్నార. విశేషముల ఓడలలో గొంపోవు కర కులవై వచ్చు నిధించుటకులను అమెరికా ఓడవర్తకులు విశే షముగ హెచ్చు నను ఉద్దేశముతో కాల్గెనువారు చేసిన "మెర్చంటు పిప్పింగులట్టు" కికి అవచారము గలిగించెను. కొరికయండి ఓడయజమానులు ప్రెసిడెంటు గారి నియమల ను వినియచున్నార. కొండ తిడి బాగుగ నున్నదనుచున్నార. ఓడలవాగువారునును, నేటియొక్క ప్రయత్నములు తప్పి పోవు పని భాషింగునందలి తిథికారులు తలంపుచున్నార.

జర్మనీ జపానుదేశములు.

టోక్యో, నెవ్వరినూ 29:— జర్మనీయుల డాక్టరు సోన్యాను తమప్రభువు లు హిరొ గో స వ్యా క ము న నిట్లు చెప్పిరి. భాషాను జర్మనీ దేశమును రెండుగంటల సమయ సమయోక్తి స్నేహభావమున తది క్రమించును, వాటిజ్యులయను భిన్నభిన్న పొందవలయును. జపాను సహాయము చేయు నని జర్మనులు యాచయించిరి. యుద్ధమున చేడిపోయిన ఈ దేశములవేళలను స్నేహభావములు మునుపటికంటె బలవత్తరముగ నిర్వహించెదమనియు నని యతనియుడేకము. జపాను జర్మనీకి చాల ఎక్కువ వస్తువులను బంపజాలదు. కాని అది మంతగల మేధానంతముల సహాయ మందుల కెన్నియో రెట్టధిగముగ నందగలక.

బోల్షెవిక్కుల తిరోగమునను.

వార్సా, నెవ్వరినూ 28:— బోల్షెవిక్కులు ఉత్తర రంక మంతకునునక కేతువుచున్నార. పోలాను 1800 ఫ్రెడ్ లు పట్టుకొనిరి. ఎనిమిది కుపాటలనుగూడ పట్టుకొనిరి.

ప్రధానమంత్రినిరాకరణము.

అందఱు, నెవ్వరినూ 29:— బాల్కాను గట్టుపొందు చేతమందలి సహాయనిరాకరణమును సూర్య యొక క్రథా న వ్యాసమును ప్రాయము పట్టు చెప్పుచున్నది— ఇట్టి యొ డ్యునును వారంభించెదమను ముటలను బాగుగ తరిగింప నందుననే విర్రండునీటి ఇట్లు ముగిసెను. ముంబైనుగూడ పొం దుచేకనీటి వంతెనను, మరల మెయిలుసారి బాగుగ తెలిసి కొనవలయును మనోవైషమ్యము లన్నిటిని మొట్టమొదట కనుల దెట్టకలయును. భారతీయులే యే కష్టములను తొలగింక నలయునని కోరుచున్నారో వాటిని పన్నిటిని బాగుగ నాలో చింతకులమును. మహావ్రాహ్మణుల నొసరింపినవారితో సమా ధాన మొనరించుకొనవల సాధ్యము కాదు కాని, నిజమైన కష్టము లేదో తొలగింకకుననిది ముఖ్యమో తెలిసికొని వా టిని మొట్టమొదట తొలగింకకులమును. సులభముగా దీ కష్టములను తొలగించుటకులనే బొంబి ములరేత మును స్నేహము కుదిరి ఇండియాలో మనము నిడయ నెంచిన కామిత్యములను బడయగలము.

సింహళీయు నానెయులు.

అందఱు, నెవ్వరినూ 27:— రబ్బరు ఇంకకంటె ఎ క్కురగా తయారుచేయ కూడదను నియమములను సూర్య ప్రాయము అర్థం బాహుగా రిట్లు తెలియబరచుచున్నార. సింహళీయులలోని తోటభూములకు ఇండియా ప్రభుత్వము వారి వాటెముల నుకయోగించుటకులను ముందుదీక్షమునం దున్న వారికలె చాలవచ్చును బొంబుచున్నార. ఇండియా మారక ఫుధరలు ముగికులను సింహళీ మేల సమ్మతించవల యును? సింహళీక విషయమున శ్వశంసర్వి యానుక్రమన ముచివంతెన వారు దోలటల నుకయోగించుకొను రీతిని క్రమేన్వి విధానమును ముగివలసినదని తోటభూములను మి ల్లుకు ప్రభువుగారిని కోరవలయును.

సింహళీ సంస్కరణములు.

అందఱు, నెవ్వరినూ 28:— పాల్కాను గట్టు ప్రతి నిధి సందర్శించగా డాక్టరు హెచ్చి.ఎం. ఫెర్నాండ్స్ గా రిట్లు చెప్పిరి. నేనును సింహళీ ద్వీపవాసులును వ్యాపకముగ తలంపి సరివర కైన సింహళీ రాజకీయ సంస్కరణములు రాలేరు. సింహళీ మనక విషయములందు పొందుచేయును మింతి యున్నది. అందులను పొందు చేకను కిచ్చినపాటి సంస్కర ణముల నైన సింహళీయున కీయవలయును. అయినను సింహళీ వాసులు భారతీయులకలె సహాయనిరాకరణ వద్దతి సకలం బింక విలయనంత విశేషముగ నిచ్చిటి సంస్కరణముల నుక యోగించుకొనును ఇంక హెచ్చు శ్వశములతోలక అందో శన చేయించుదవలయును.

బాటిమితి ప్రవేశము గలిగించుకొనుట

అందఱు, నెవ్వరినూ 29:— బాటిమితివారి యజ మాన్యమును, నువార్కీ కనుచున్న కమిషనుకు కర్మలు చార్జిగ్నగా కధ్యకులుగనుండును. వీరి ప్రాశ్నకేయము కేవలగాడ బ్రజుల తరపున నియమించబడిరి. ఇటలీ, స్పెయిను ప్రతినిధు లింకను నిర్ణయించబడలేదు. ఇట్లునై నెట్టి కలనము లును గలుగకుండునట్లు చేయటకు కమిషనువారి కధికార విాయబడును. పోలానును జరుగకుండ తప్పించుట కై కమి షనువారు నెట్టి నైకవిధులనైన నిర్ణయించవచ్చును. రెడ్డునై శ్వము లన్నియు తిధుయానియానుండి యావకులపోయిన తని బోల్షెవిక్కులపూచీవదగా నేతగాయదాభూమిలొంగిగముగ నుండునట్లు మొట్టమొదట వారు తగిన ఏర్పాటులను చేసెదరు. రెండువేళములు కలపించునపుడు ప్రవేశము గలిగించుకొని సమాధాన మొనరింక బ్రయత్నించుటకు బాటిమితివారి కిదియే మొదలు గనుక దీని ఫలితమేమగునో యని అందఱును నేచియున్నార.

సంస్కరణములను తృప్తికొందురు:— సీతా-
శము దొరకననుచును ప్రకటించిన సంస్కరణములను తృప్తికొ-
నిండుననియు అది కాంగ్రెసు కార్యవ్యూహక సంఘము వారు
సీతాశము కాంగ్రెసువారికి నుపసాహించి, అట్లు సంస్కరణము-
లను నిరాకరించుచును వ్యాజ్యమునుకొనెను. తద్ఫలమును గై-
యించుటకు కొకసంఘ మేర్పడుచుబడినది.

మదరాసు శాసనసభ

4 వ దినచర్య.

లోకల్ బోర్డులపట్ల.

గవర్నరుగారి అధ్యక్షతనకు సభ తీర్మానము సమావేశమయ్యెను.

అధ్యక్షుని నియామకమును గూర్చియు, యెన్నికను గూర్చియు, తెలుగు 4-వ తరగతిలో గూడ 12 వ క్లాసు చర్యలు చేయవలెను. యూనియన్లకు అధ్యక్షుని యెన్నిక అధికార మియ్యవలెను. ప్రభుత్వమువారు నువ్వినప్పుడుగాని తదితర కాలములలో తాలూకాలోయైనను అధ్యక్షుని యెన్నిక కొనవచ్చును.

జిల్లాబోర్డు విషయములలో ప్రభుత్వమువారు, నియామకమును చేయుదురు. లేక అధ్యక్షుని తమనధ్యులలో నొకరిని నియమించును చెప్పెను.

“ప్రతిజిల్లాబోర్డున తాలూకా బోర్డును, తమ సభ్యులలో నొకరిని అధ్యక్షులుగా నియమించును” అనునవరకుని తీర్మానమును గూర్చింది. అనుద్యోగియ అధ్యక్షులపై బోర్డుల పరిపాలన బాగున్న దనియు, దీనివలన, ప్రజాసంరక్షణకు గూడ కలుగుననియు, ముంబైపురు నివేదనకు ననుగుణించి లోకల్ బోర్డులకు నిందా స్వార్థత్రయము నివ్వవలెననియు చెప్పిరి. దానిని తేలికపరచిరాజుగారు బలపరచిరి. స్థానిక సంస్థలకు తమ అధ్యక్షుని యెన్నికను గూర్చి స్థానిక సంస్థానములకు సమర్థము లేదా? అని ప్రశ్నించిరి. ఏయే లోకల్ బోర్డులకు అధ్యక్షుల నియమించు అధికార మియ్యవలెనో బాగుగా నాలోచించి యిప్పుడున్నాము. ఒక్కయిద్దరిని టి. ఆటి అధికారము యియ్య వలెనను. నియామకములు, యెన్నికలు యీ రెండింటిలో నున్న క్లాసులందరినీ. అది రానున్న మంత్రి కధికార మియ్యవలెను. పూర్వాచర్యములను బాగుగా నాలోచించి ఆక్షాణము నిర్ణయము చేసితిమి. తీర్మానమును చెప్పినది కాదుగ తేలిక (ప్రభుత్వమువారు) గా రాజగోపాలాచార్యులుగారు నడిచిరి.

నియమాలకు తీరపుత, అనుమతి తేలికపరచుకొనగారు సవరణను ప్రతిపదించుచు సవరణ నిశ్చయమునకు నియమాలకు ప్రతినిధులు అధ్యక్షుల దేనుట దుర్లభమను నని నడిచిరి.

ఈ గౌరవసభ్యు లొక మునిసిపల్ సంఘమునకు, ఒక తాలూకాబోర్డున కధ్యక్షులని నూచించిరి.

రామచంద్రశర్మగారు సవరణను సుగమమొందించిరి. గౌరవనియతగారుగారు నూచించిన అధ్యక్షులకు మనమధ్య బలము పెంచునని చెప్పిరి.

మహమ్మదీయులుగాని (మై) ప్రభులుగాని, అనుమతముని చెప్పవలెననియు, వారియవలె సామర్థ్యము గలవారే, దాని వారి ప్రాతినిధ్యము తక్కువగా నున్నప్పుడు వారందరిని పొందలేని కరకయార్ గారు నడిచిరి.

ఈ చర్యలో గౌరవసభ్యు తేలిక మగు వారి తూచుట అను తేలికపరచి అధ్యక్షులు నడిచిరి.

రానున్న సంస్కరణములలో తక్కువ అధికారము వచ్చునని తీర్మానమును చెప్పిరి.

సాధ్యమగు సంవత్సరము స్థానిక సంస్థానములకు వృద్ధి చేయుట ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము ఇప్పుడున్న క్లాసు రానున్న మంత్రి అధికారమున కేదియును యిప్పుంది లేకను, నిర్ణయము చేయవలసినది అధ్యక్షులు నడిచిరి. సవరణ ఒకటవలె పెట్టగారి అనుమతమును, 27 ఆక్షాణములుగా వచ్చుటలే, నొడిచిపోయెను.

గా. వెంకటేశ్వరరావుగారు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగా నూచించినవరకు, అధ్యక్షులను బోర్డుసభ్యులలో నొకరి నుండిగాని యెన్నికను వచ్చును” అనునవరకుని తీర్మానమును గూర్చింది. తీర్మానమును తీర్చి బలపరచిరి. ఇది తీర్చినది కాదుని రాజగోపాలాచార్యులుగారు చెప్పిరి. సవరణ ఒకటిచేయెను.

తాలూకాబోర్డుల విషయములలో తీర్మానమును 2 వ సభాక్షణమునకు స్థానిక సంస్థానములకు ప్రత్యేకించి, నూచించుటలే, ప్రతితాలూకాబోర్డునకు అధ్యక్షుని, తమ సభ్యులలో నుండి యెన్నికను వచ్చును అను దానిని తీర్చి ప్రభుత్వమువారి కోరికనుగా, తెలియబర్చ సంకలనము అను ముఖ్యచర్యలను, సవరణ నుచేయించిరి. రామచంద్రశర్మగారు బలపరచిరి. ఇదియు నొడిచిపోయెను.

12 వ క్లాసు 5 సభాక్షణములలో ప్రతితాలూకా బోర్డు యు, జిల్లా బోర్డు, తమ సభ్యులలో నుండి యెన్నికను వచ్చునని యెన్నికను వచ్చును” అని యెన్నికను.

గా. నువ్వారావుగారు దానికి “ఎక్కువమంది సభ్యులు నిర్ణయించి, వారివారి ఉపాధ్యక్షులను తాలూకాబోర్డులకు, జిల్లాబోర్డులకు నియమించును. లేనియెడల సభ్యులలో నొకరిని ఉపాధ్యక్షులుగా నియమించి ప్రభుత్వమువారి యనుమతిని అధ్యక్షులు పొందవచ్చును. కంట్ కధ్యక్షులైనచో, బోర్డు తమసభ్యులలో నొకరిని ఉపాధ్యక్షులుగా

నియమించును అనువాక్యము చేర్చవలెను. దానిని బలపరచుటకు తీర్మానమును సవరణ చేయించిపోయెను.

ప్రభుత్వసభము పొందు సభ్యులందరూ, అధ్యక్షుని, ఉపాధ్యక్షుని, నియమించుటలో ఒకట నియమ సభ్యులము 18 వ క్లాసులో (డి) నువ్వారావుగారు గలదు.

గా. సరళిమా అయ్యగారు, గ్రామాధికారులకు మాత్రము సభ్యులము గలదని చేర్చవలెనని. దీని సవరణను బలపరచిరి. గ్రామాధికారి తేలికపరచిరి. బరిగలించుటలేదని రాజగోపాలాచార్యులుగారు నడిచిరి. తీర్చి అదృశ్యము జనరణగా రామచంద్రశర్మగారు.

14 వ క్లాసులో జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షునికాలము 8 తరగతియలని యెన్నికను.

దానికి “ఒకతరగతి మైన తరగతి, ప్రత్యేకసభలో నగమముంది వైగా గలనీ, సభ్యులు తీర్మానించినచో, అతీర్మానములలో నూచించిన తేలికపరచిరి. అధ్యక్షులకు తమ ఏ ఏతమును పూర్తిచేయు వలెనని 11 తరగతిలసినదని తేలికపరచి రాజుగారు తీర్చి తీర్మానమును బలపరచిరి. దానిని ప్రతిపదించుచు, సవరణయార్ గారు, అతీర్మానము నూచించినచో, అధ్యక్షుని నీతి అనుదర్శనముగా నుండుననియు, ఒక అధ్యక్షుడు సభ్యుల సంకలనమును సంతోషము చేసి దనియు, నూచించి త్యాగ రామచంద్రశర్మగారు సవరణను ప్రతిపదించిరి.

నియమములను క్లాసు నిర్ణయముచేయుటకు ముందీ ప్రత్యేక బోర్డుగా నూచించిపోయెను. అది రాజగోపాలాచార్యులుగారు చెప్పిరి. సవరణ ఒకటిచేయెను.

20 వ క్లాసు 6 వ సభాక్షణములో, ప్రతిసభ్యులకు, రికార్డుమును సభ్యులము గలదు కాని అధ్యక్షుడు (వారములకు) యు, ముందీ ఏతలేదని సూచించుటగా తెలియబర్చినచో సభ్యులకధికారములేదు. ఆ అధ్యక్షునియొక్క ప్రతియుత్తమునందు లోకల్ బోర్డున కేలియందలెనని రామచంద్రశర్మగారుగారు నడిచిరి. సవరణ ఒకటిచేయెను.

28 వ క్లాసులో, నిర్ణయములు, ప్రభుత్వములకు తీర్మానించుట సంఘముల చేర్చుటకును గూర్చియు, 2 వ సభాక్షణములో, లోకల్ బోర్డు అధ్యక్షులు అధికారికత్యాగ, తీర్మానములలో నొకసభ్యులుగా నుండును.

2 వ సభాక్షణము తీర్చిపోయెను, రామచంద్రశర్మగారు సలహా నిచ్చిరి. కాననసభలో ఈ మధ్య నూచించుటలేదని రెండుకాలముల కలుండుటగా నాక్షాణము ఏర్పడుటలేదని దీని రాజగోపాలాచార్యులుగారు చెప్పిరి. సవరణ ఒకటిచేయెను.

సభ్యులకు ఫలహారములకు తీర్చి.

యావద్ధారిత తిలకు స్తారకచిహ్నము.

వి. జి. వల్మీకిగారి సూచన.

కాంగ్రెసు కార్యదర్శి జే.ఎ.గారి క్లిష్టమునాచింది. 2-4 ఏండ్లలో మనకు స్వరాజ్యము లభించునని తెల్పెందులకు గడచినదాని దానిని మనము బడయవలెనుగాన 2-4 ఏండ్లలోనే దానిని బడయవలెను మనమందరమును ఏకీకరణించి సమర్థులమై మనచేతనందరినీ వారలంపు. ఈదృష్టితోనే లోకసమస్య తెలియకారి స్వార్థకావ్యమునుగూర్చి మనమూలోచించవలెను. కాని మరయొకదృక్పథమునకుంచి ఆలోచించ గూడదు. 8 నెలలలో 20 లక్షలరూపాయలకు తిలకు స్వరాజ్యమునకు నిధి మనము సమకూర్చవలెను. లోకసమస్యను స్వాతంత్ర్యమును తెలియవలెను కాదుగానింకముందు ప్రత్యేకముగా ప్రాను చేయవలసిన భవనానిధికి చేర్చుటకు ప్రయత్నించవలెను. అందుకునగమముండును ముఖ్యముగా క్లాసు సంఘములకు ప్రత్యేక సంఘములను నెలకొల్పవలెను. అందుకు సంఘముల కామములలోనూడ నెలకొల్పవలెను. ఈ సంఘములకు తిలకు స్వరాజ్య పద్ధితిలో బోర్డులని నియమములు ఈ 20 లక్షలకు 5 ఏండ్లలో ప్రత్యేకముల క్రింద వ్యయపరచవలెను. అందుకు పూను సంఘములవారు 15 లక్షలను ముఖ్యముగా సంఘములకు 5 లక్షలను వ్యయపరచవలెను మొలెలలు తెగనగారు యిద్దరు యిద్దరు సహాయములతో అంగీకరించవలెను, లాలా బజజీగారియగు మరొకందరము ముఖ్యముగా మై కెసిరీ ప్రారంభించవలెను. మనము 2-4 ఏండ్లలోనే సంపూర్ణ స్వరాజ్యమును బడయవలెను మూలము తెల్పించుటకుంచి టిల్లి లోటును కలుగనియనూడను ఆ వ్యర్థమునీ వివేకములందు నూడ మనము పని చేయవలెను. సామోనో కొన్ని వేలను వ్యయపరచుట వివేకములందు నిరసంఘముల సేవకుమవలెని నియమములకు ఆత్రయము దుర్వయము చేయవలెను. 18 నెలలలో ఈజిప్టువారియవారులు అమెరికా ప్రాన్య యింగ్లండు తేలికపరచుట కొన్ని వేల పాతలను ప్రత్యేకముగా వ్యయపరచిరి. వారు సభలలోని ప్రంచమున కంత్తునూడ వివిధమైనవి, మనముల వారివూర్తు మనసరింప రాదని జేయుటగాన (జానీరి).

చిరుదములను త్యజించుట.

తండ్రిశిష్యుడగుతుంటుంటే (నీహోరా) నేటు యెటుగా లాటు (కార్తా) గాల్లు రావులనుడకు విలక్షణమును తరిత్యజించిరి.

రానున్న జనాభా లెక్కలు.

(ప్రచురణ సంఖ్యమువారు)

రానున్న జనాభా లెక్కలు 1921 వ సంవత్సరము మార్చి 18 వ తేది రాత్రి తీసికొనబడును. నాగరిక పొందిన యగిర తేక ప్రభుత్వములకలెనే, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గూడ, ప్రతి పరిసరంతరముల కొకమాత్ర ప్రతి వ్యక్తియొక్క కలెను నూచి మరము భావ వృత్తి యెన్నిగునది, జనాభా లెక్కలకు పెంచునని తీర్మానించువారు. దీనివలన ప్రజలయొక్క నితిగతులు తెలియవలెను గాక, వారి నైతికత, కాభివృద్ధిలో పెంచవలెను పూర్ణానితో, నూడ తెలియవలెను. గత జనాభా లెక్కలు తయారు చేయుటలో మరనమ్మకములు, సాంఘికాచారములనుగూర్చి తెలిసికొనుటకును, ప్రచురణములకొర తెల్పవలెను తీసుకొనుటలేదు.

జనాభా లెక్కలు, ప్రజలెడలను జేయుచున్నానో ఏయేతరకలెలనునను, తరిత్యజములను జేయుచున్నానో, యెన్నిగుగా తెలుసుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు రభించియున్నారు. శిష్టసామ్రాజ్యమును వ్యాపారములకు, కలితయమును, ఏదియుగా జేయుచున్నానో తెలుసుకొనుట జేసిధముగా నెరవేర్చుచున్నానో, కనుగొని ప్రచురించుట ముఖ్యము. తుదిధముగా కనుగొనుట ఆదాయము వచ్చు చేయుటకును, భూమివచ్చు చేయుటకును, కాదని గ్రహించవలెను. జనాభా లెక్కలు విజయముగా, యెన్నిగుగా, కాస్తాభారము కలిగియుండుట కొక కానమును ప్రభుత్వమువారు తర్కరచిరి. అందు జనాభా యెన్నిగుల నియామకమును గూర్చియు, వారు చేయువలెను గూర్చియు తెల్పెను.

ఈకానమునకు బద్ధులగు, ఎన్నయరేటెట్లు వాసివలెను నిర్వర్తించ విశిఖలవారు యెన్నిగునకు నడవలెను, సరకులు, వేలములును, పాతకాలు పూర్ణానికలె, మున్నగువాటి జమానులును, జమించారి (గామ్యోగి) మును, ఎన్నయరేటెట్లు కాకపోయినను జిల్లా నైజ్యోగి, వారిని కొరవచ్చును తీసికొనుట చేయవలసిన విధియై మున్నది ఎన్నయరేటెట్లు, నూడరేటెట్లు వారికాకములలోనూను సంకలులకు తగు సమాఖాంతునీ వచ్చువరకు, వారికి కావలసిన ప్రత్యేకము చేయుట కధికారముగలదు. అట్లు ప్రత్యేకములకు ప్రతిపాదన, నిశ్చయమైన యుత్తరములకు విధిగా నివ్వవలెను.

జనాభా లెక్కలు తయారుచేయు సంద్యోగులు, గృహములమీద సంకలె చేయుట కధికారము గలదు. ఆ ఆంకలెను చేసివేతమువారు తీసింపులనుచు.

పెన్నయలలో కాగిసిన విషయము లేనియు, పరిశీలించుట కలిగి సభ్యులనులేదు. కాననననన విషయము కాగిత తెల్పిస్తూకలెవార, అది నాకము చేయవలెను. వ్యాపక సామములలో నని సామ్యములకంద నుచుకొనుటలేదు దానిలోని సంకలు తెలుము తీసుకొనుట కధికారము లేదు.

గత జనాభా లెక్కలలో ఎన్నయరేటెట్లు వాసివలెను, సంద్యోగి యులకలెగియును గలనీ తీర్చిన సమాఖాంతుకు ప్రభుత్వమువారు చాల సంకలించిరి. 1901, 1911, సంవత్సరములలో దిగ్విజయము గావించుటగా, రానున్న జనాభాలో నూడ సహాయములేని దిగ్విజయముగా నెరవేరవలెను చేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు.

కౌవలెను

ప్రైమరీ లోవలెకలెందరి (ప్రెయిసింగు) గల ఉపాధ్యాయులు శ్యామలాధర్మ సాతశాలకు గావలయును. వునిని గోరువారు గుణగణాంబులను దేలుపును నీక్రింది చిరునామాకు ధరభాన్తులను బంపుకొనవలయును.

మ్యూజీకెరు : “ బ్యామలా ” ధర్మసాతశాల,
C/o బోస్టు మ్యాస్టరు,
విజయవాడ, మచిలీపట్టణము.

వ్యవసాయ పరిశోధన

వ్యవసాయ పరిశోధన

వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు. దీనిని...

వ్యవసాయ పరిశోధన

ఈ నివేదికను సమగ్రముగా చదువవలెను. కాని...

వ్యవసాయ పరిశోధన

అధికార విభజనను లక్ష్యం చేసుకొని...

వ్యవసాయ పరిశోధన

రాష్ట్రపరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

వ్యవసాయ పరిశోధన

ఈ సంవత్సరము యొక్క నివేదికను...

వ్యవసాయ పరిశోధన

సంవత్సరము మొత్తం రాష్ట్రపరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన

సంవత్సరము మొత్తం రాష్ట్రపరిశోధన...

గాన నిట్టి సరళి అవసరమును. మితర్యము...

వ్యవసాయ పరిశోధన

ఈ నివేదికను సమగ్రముగా చదువవలెను...

వ్యవసాయ పరిశోధన

సంవత్సరము మొత్తం రాష్ట్రపరిశోధన...

వ్యవసాయ పరిశోధన

ఈ నివేదికను సమగ్రముగా చదువవలెను...

వ్యవసాయ పరిశోధన

1920 సం. ఆర్థిక సంవత్సరము 2-వ తేదీ...

Table with 5 columns: విభాగములు, 1919-20, 1920-21, 1921-22, 1922-23, 1923-24

వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

వ్యవసాయ పరిశోధన

వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

వ్యవసాయ పరిశోధన

వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

Table with 5 columns: విభాగములు, 1919-20, 1920-21, 1921-22, 1922-23, 1923-24

వ్యవసాయ పరిశోధన

Table with 5 columns: విభాగములు, 1919-20, 1920-21, 1921-22, 1922-23, 1923-24

రాష్ట్రపరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

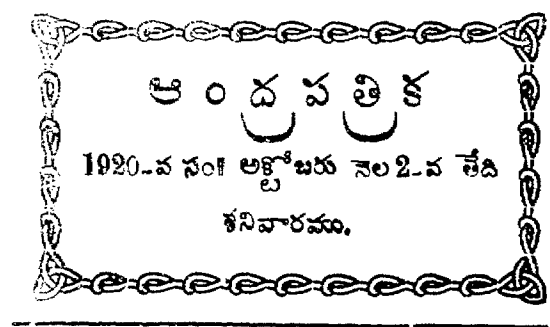
వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

వ్యవసాయ పరిశోధన కమిషన్ గా నువ్వు...

నోటీసు

బరంపురము ఆంధ్రదైనికపత్రికచందాదారులు చెల్లించవలసిన చందాలను వెంటనే మద్దూరు సూర్యనారాయణ రావుగారికి చెల్లించి వారివద్ద నుండి రశీదును పొందవలెను.

వ్యవస్థాపకుడు.

నిర్వాణ శక్తి

ప్రజలు స్వయంసహాయమున కలవాటుపడిన కొలదియు, వారి నిర్వాణశక్తి నిండు తేజమున వెలుగును. ప్రజల సామర్థ్యమును జూపుటకు, గాంధీకార్యక్రమమెంతయు అక్కరకు వచ్చును. శాసనసభల బహిష్కారమునకు గూడ, జాతీయ విద్యవ్యాపకము, పంచాయతి న్యాయస్థానముల స్థాపనము, ప్రజల నిర్వాణశక్తి సధికముగ పెంపొందించును. ఈ పనులు జయప్రదముగ కొనసాగుచో, స్వరాజ్యము లభించినట్లులనే ఎంచవచ్చును. స్వరాజ్యసిద్ధి నపుడెవరును ఆపజాలరు. శాసన సభలలో బ్రవేశించి పనితేయుటకన్న స్వరాజ్య సిద్ధికి వేరుమార్గము లేదనువా రీవిషయమును చక్కగ యోచింపవలయును. ప్రజల స్వపరిపాలనా సామర్థ్యమును వెలిబుచ్చుట కవకాశ మొసగని శాసనసభలమూలమున లాభము గలుగునో, లేక వారి నిర్వాణశక్తి కవకాశ మొసగెడి యితరకార్యములవలన లాభము గలుగునో, నిర్ధారణజేయుట సులభము. స్వయంసహాయము గూర్చి, ప్రజ లీతరుణమున నుత్సాహము గనుటచు చున్నారు. ప్రజలలో తగిన ప్రజోధము గలుగుచో, జాతీయవిద్య త్వరితముగ వ్యాపించును. పంచాయతులు దేశమందంతటను స్థాపితమై, ప్రజలలో విపరీతముగ బెరుగుచున్న పోరాటముల సంతరింపజేసి, భ్రాతృభావమును పెంపొందింప గలవు. స్వదేశోద్యమము వ్యాపించినకొలదియు, ప్రజలకు చేతినిండ పని దొరకును. సుఖజీవన మేర్పడును. తినుట కన్నము, కట్టుకొనుటకు బట్ట సులభముగ లభించును. అనేకులు అన్నములేక మాడుచుండ, ఏకొలదిమంది యంత్రాధికారులలో ఐశ్వర్యముతో తులదూగెడిదుస్థితి దొలగిపోవును. రైతులతో నూలు దయారుజేసి మగ్గములతో బట్టలనేయుటచే, దేశదారిద్ర్యము తొలగిపోవును. ప్రజలలో సంతృప్తి వ్యాపించును. నూతనోద్యమము వలన ప్రజల కిట్టి మహిమకారములు చేకూరు నని స్పష్టమగుచుండ, దేశమునకు ప్రజల సప్తము వాటిల్లు నని కొందరును, గాంధీ దేశము నధోగతికి దీసికొని పోవుచున్నాడని మరికొందరును, గాంధీకార్యక్రమ మాచరణయోగ్యముకాదని మరికొందరును, చిలుకపలుకుల, బలుకుట నింతగ గన్నట్లకమానదు.

గాంధీ కార్యక్రమమున ఆచరణయోగ్యము కాని యంశ మెద్ది? దేశహాని కలిగించెడి యంశ మెద్ది? స్వదేశోద్యమము, అవలంబనీయము గాదా? విద్యాధికులు కొందరు దప్ప జనసామాన్య మింత వరకును దేశములో, తయారగు ముతుకబట్టలనే భరించి, సంతృప్తిజెందుచున్నారు. విద్యాధికులు

సీమలుల్లులను విసర్జించుచో, స్వదేశవత్త్రము నెల్లరును ధరింపగలరు. నేతపనివాండ్లనేకులు నేత పని జేసి సుఖజీవనము జేయుట కుద్యుక్తులై యున్నారు. ఇటులనే, ప్రతిగృహమునందును పూర్వమునందువలె నూలు వడుకుటకు తమతీరికకాలమును ప్రజలు వినియోగించుచో, దేశమునకు సరిపోవునూలు తయారగును. విద్యాధికులు బిలియర్డు ఆటకు బదులు తమతీరికకాలము నిండుకు వినియోగించుచో, ఎంతయో మేలొనర్చినవారగుదురు. భుక్తియు ముక్తియు, కుదురును. ఇందువలన, ప్రజల ఆర్థికస్థితి జాగువడుటయే గాక పాశ్చాత్యపారిశ్రామికవిధానము మూలమున వ్యాపించియున్న చెడుగు లీదేశమున వ్యాపింపకుండ జేయవచ్చును. ఇది ఆచరణయోగ్యముగాని కార్యమా? ఇందువలన దేశమునకు చెరువు గలుగునా? న్యాయవాదులు తమవృత్తిని చాలించుకొనుటవలన, ననేకసప్తములు వాటిల్లునని కొందరును, అనేకు లిందు కొడబడరు గావున లాభము లేదని మరికొందరును తెలుపుచున్నారు. ఇంతవరకును స్వల్పసంఖ్యాకులు మాత్రమే తమ వృత్తిని చాలించుకొనిన మాట నిజమే. కాని వీరివలన ఎంతయవయోగ ముండునో విమర్శకులు యోచించిరా? వీరు ప్రజలలో ప్రజోధము గలిగింపజేసి, కొరమాలిన పోరాటములను మాన్పింపగలరు. పంచాయతీన్యాయస్థానము లక్కడక్కడ స్థాపితమగునట్లుల కృషి సలిపి, వివాదములను త్వరలో పరిష్కరింప జేయగలరు. వీరు తమ బుద్ధి కుశలతనుపయోగించి, ప్రజలకు న్యాయమును సమకూర్చగలరు. పంచాయతీన్యాయస్థానముల యుపయోగమును ప్రజ లొకమారు గ్రహించిరేని, వాని నికమీద విడిచిపెట్టరు.

తమ వివాదములు సులభముగ పరిష్కారమగుచుండ, ఎంతయో ధనవ్యయమునకు పాల్పడి, న్యాయముజరుగునను నాశ మెసగని కోర్టులకు బోవుట, కేవల సమ్మతించుట? ప్రజలలో నిట్టి విముఖత గలిగెనేని, న్యాయవాదులకు డబ్బు దొరకుమార్గ ముండదు. న్యాయవాదు లపుడు, ఎవరిబలవంతము లేకుండనే తమవృత్తిని విసర్జించి పంచాయతీ న్యాయస్థానముల యుపయోగమును విస్తరింపజేయుటకు తోడ్పడితేదరు. అట్టి తరి, ఈ సమయమునం దెందరు తమవృత్తిని విసర్జించినను, దేశమునకు లాభకరమే. సంఖ్యలబట్టి ఫలితమును నిర్ణయించుట తప్ప. త్యాగమునకు బూను వారల్పసంఖ్యాకు లయినను, గాంధీ మహాత్ముని సంకల్పము నెరవేరుచు. జాతీయవిద్యవై దేశమునం దభిమానము వ్యాపించుచున్న దనుటకు చిహ్నములు లేకబోలేదు. ప్రస్తుత విద్యాపద్ధతివై విద్యార్థు లనేకులలో విముఖత ఏర్పడుచున్నది. ఆంధ్రదేశమున విద్యార్థులు కొందరు విద్యను చాలించుకొనుచున్నారు. బొంబాయిలో ననేకమంది విద్యార్థులిట్లు గావించుచున్నారు. మూడు పాఠశాలలు ప్రభుత్వ సహాయమును దీసికొనక జాతీయపాఠశాలలుగ మారనున్న వని, తంతి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ప్రస్తుతవిద్యావిధానము గూర్చి విద్యార్థులలోను తలదండ్రులలోను విముఖత గలిగెనేని, జాతీయ విద్యాప్రతిష్ఠాపనల కవసర మేర్పడును. ఇంతవరకును కేవల మభిమానముచే నిలిచియున్న జాతీయపాఠశాలలు ప్రజల యక్కరలను తీర్చగలుగును. జాతీయవిద్య వ్యాపించినకొలదిని, విద్యార్థులలో దేశనాగరిక సాంప్రదాయములపై గౌరవము గలుగును. దేశభావభివృద్ధిజెందును. జాత్యభిమానము సత్వరముగ చేకూరును. బొంబాయిలో గాంధీ రాష్ట్రీయ మండలి యొకటి ఏర్పడినది. ఈసంఘము జాతీయ

విద్యను వ్యాపింపజేయుటకు పనిబూనును. కార్య సాధనమునిమిత్త మొక సంఘ మేర్పడినది. దీనికి చోటానీ గా రధ్యక్షులు. జాతీయపాఠశాలలకు పుస్తకములను నిర్ణయించుటకు గాంధీప్రభృతులు గల వేరొక సంఘ మేర్పడినది.

పదునాల్గువేలరూప్యముల విరాళము లపుడే వాగ్దానము చేయబడినది. ఈ మొత్తమున పదివేల రూపాయలు చోటానీగారిచే చందావేయబడినవి. ఇట్టిసంఘములు ప్రతిరాష్ట్రమునందును బయలుదేరి పని జేయుచో, జాతీయవిద్య త్వరలో వ్యాపింప గలదు. జాతీయవిద్యయొక్క యుపయోగ మొకమారు ప్రజలకు గోచరించుచో, వారు అమితోత్సాహము జూపగలరు. జాతీయ విద్యను వ్యాపింపజేయు, స్వదేశవ్రతదిక్ష బూనియు, పంచాయతీ న్యాయస్థానముల నెలకొల్పియు దేశము కృషి సలుపుచో, ప్రజల నిర్వాణశక్తి ప్రపంచమునకు తేటతెల్లము గాగలదు. స్వరాజ్యసిద్ధి త్వరలో గలుగక తప్పదు. ఈ మూడింటిలో ఆచరణయోగ్యముగానట్టియు, అసంభవమగునట్టియు, దేశోపద్రవకరమగునట్టియు, స్వరాజ్యసిద్ధికి భంగకరమగునట్టియు, అంత మొక్కటి యయినను గాన్పింపదు. ప్రజాసామాన్యమున కీ కార్యక్రమమును విపులముగ దెలిపిన, దీనిని సులభముగ సాధింపవచ్చునని వారు దెలుపగలరు. అధికారులు సయితము దీనిని అభినందింప గలరు. టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక సయితము శాసన సభల బహిష్కారమునకు దప్ప మిగిలిన యంశములకు వివిధపక్షములవారును తోడ్పడగలరని వ్రాసినది. ఇక, అభ్యంతర మెవరిది? భారతీయులలోని విద్యాధికులు కొందరు మాత్రమే, గాంధీ విధానమాచరణయోగ్యముకాదని తెలుపుచున్నారు. స్వధర్మమును మరచి, నిర్వాణశక్తిని గోల్పోయి, ప్రజల సామర్థ్యమునందు విశ్వాసము లేక, స్వయంసహాయపు ఉత్కృష్టతను గమనింపక, పరధర్మవ్యామోహితులై, శాశ్వతమగు పదార్థమును గుర్తించుటకు మారుగ త్తణభంగురమగు తథుకుబెరుకులే శాశ్వత మని నమ్మునంతటి దుస్థితికి వచ్చిన విద్యాధికులు ప్రజల కత్వంత్తోపకరములగు సంశయములను తృణీకరించి, శాసనసభల మూలముననే దేశము గమ్యస్థానము జేరునని వచించుట, ఆశ్చర్యకరము గాదు.

ఆకారణముచేతనే, గాంధీమహాత్ముడు ఆంగ్ల విద్యాధికుల వంకకు తనదృష్టిని ముందుగ బరచెను. ముందుగ విద్యాధికులలో సంస్కరణము గలుగవలెను. ప్రజలలో విద్య వ్యాపింపకబోయినను, వారిహృదయము దుర్బలము గాంచలేదు. విద్యాధికులలో నటులగాక హృదయదార్బల్య మేర్పడినది. ఆత్మగౌరవము నశించినది. స్వయం సహాయవశ్యకత ప్రజలకు గోచరింపవలె ననిన, ఇంతవరకును వారిని నడిపించుచున్న విద్యాధికులట్టి ప్రయత్నములకు ముందుగ బూనవలయును. వీరెల్లరును శాసనసభలలో బ్రవేశించి ప్రాద్దువుచ్చుట, వారికిగాని, దేశమునకుగాని లాభకరము గాదు. అందుచే శాసనసభల బహిష్కరించి, విద్యాధికులు మిగిలిన యంశములను ముందుగా నాచరించి ప్రజలకు మార్గదర్శులు గావలయునని, గాంధీమహాత్ముడు గోరుచున్నాడు. ఇందుకు త్యాగమవసరము. త్యాగవ్రతముచుబూని కార్యాచరణకు గడిగినకొలదియు, విద్యాధికుల నావరించిన వ్యామోహము తొలగిపోవును. స్వధర్మమెద్దియో గోచరించును. ప్రజల నిర్వాణశక్తివై విశ్వాసము గుడురును. దేశమందంతటను చలనము లేని సంఘీభావము గుడురును. స్వరాజ్యసిద్ధి వెంటనే చేకూరును. ఈ కారణముచేతనే తన కార్య

విభానము నవలంబించుచో, స్వరాజ్య మొకవత్సరమున సిద్ధించునని, గాంధీమహాత్ముడు అభయమిచ్చుచున్నాడు. ప్రజల నిర్మాణశక్తికి దోహదమొసగుట కింతకన్నను అనుకూలతరుణ మింకొకటుండదు. “ప్రస్తుత పాఠశాలలను విస్తరించుట యనిన, ఎట్టి యవాంతరములనయినను దాటి, మన విద్యను మనము నడపుకొనగల శక్తిగలదని గ్రహించుటయే” యని యంగు ఇండియాపత్రికలో గాంధీ వ్రాసెను. ఏజాతి తన నిజశక్తిని గ్రహించునో, ఆ జాతి తన గమ్యస్థానమును త్వరలో జేరును. హిందూదేశము స్వధర్మము ననుష్ఠించి, ప్రపంచమునకు ధర్మపథమునందు మార్గదర్శి గాగలడు. అట్టిఫలితము చేకూరుటకు, అన్ని పక్షములవారును బూనుకొని చరితార్థులగుట భావ్యము.

ప్రబోధము

—౧౨౩—

సహాయ నిరాకరణోద్యమము ప్రజలలోనే గాక, ప్రభుత్వమువారిలో గూడ ప్రబోధము గలిగించుచున్నది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము, పైనిక విభానము, పశుబలములపై నాధారపడి యుండలేదని ఉపాధ్యాయులును, విద్యార్థిభాగిణులును బోధింపవలయునని, బొంబాయివిద్యార్థిభాగిణుల సర్కులరును పంపినటుల, యంగు ఇండియాపత్రికవలన తెలియుచున్నది. నూతనోద్యమ విజయమున కిది చిహ్న మని, గాంధీ దెలుపుచున్నాడు. వీలనన, పశుబలముపై నాధారపడియుండుట భావ్యము కాదను విషయము, ప్రభుత్వమువారిచే గుర్తింపబడుట సంతోషప్రదము. ఓడ్యయరుగారి సిద్ధాంతము వెనుకబడిపోవుచున్నది. కాని, శుష్క ప్రకటనములతో ప్రభుత్వమువారి కోర్కె నెరవేరదు. పశుబలమునుగాక, ధర్మమునే తా ము ధారము జేసికొనినటుల, ప్రభుత్వమువారు కార్యాచరణమున జూపవలయును. ఇందుకు దండన విభానమును పూర్తిగా మాని, ప్రజలకోర్కెలను నెరవేర్చుట యావశ్యకము. ఇట్టిహితమునే ఆంగ్ల దేశమున ప్రచురింపబడిన పాల్ మాల్ గెజెట్ పత్రిక యొసగుచున్నది. ఈపత్రిక కన్పర్వేటిపు పక్షపత్రికయని గ్రహించుచో, నూతనోద్యమము ఆంగ్ల దేశమునం దెట్టి ప్రబోధము గలిగించుచున్నదో కనుగొనవచ్చును. మార్గే ప్రభుత్వకాలములో, బహిష్కారోద్యమమును దండనమూలమున నడచివై చుట లాభకరముగాదని గ్రహించబడెను. ఆసత్యము నితరుణమున గ్రహించి పరిస్థితులను చక్కగ గ్రహించి, దురభిమానమును పూర్తిగా విడిచిపెట్టి ప్రజల కష్టము తెవ్విడో గ్రహించి, వానినితొలగించుటకుమంటాగుగారుపూనినగాని, బ్రిటిషుజాతికిని భారతజాతికిని సద్భావము పెరుగదనియు, ధైర్యండు సమస్యవలె హిందూదేశ సమస్య గూడ విషయము గావచ్చు ననియు, ప్రస్తుతసమయమునసత్వరముగ పని బూనక ఉపేక్ష వహించుట పాడిగాదనియు, పాల్ మాల్ గెజెటుపత్రిక హితమొసగుచున్నది. ఈహిత మెంతవర కనుసరింపబడునో తెలియదు. వై కెంటుగ్రేగారు ఐరిషుసమస్య విషయమై మంచి సలహా నిచ్చియుండిరి. అట్టి సమాధానపద్ధతి ననుసరించుటకు లాయడు జార్జి గారు పూనుకొందురని, డెయిలీ క్రానికలు వృత్తాంతముబట్టి చూచిత, నమ్ముటకు వీలులేదు. హిందూదేశ సమస్యను పరిష్కరించుటకు నయినను, వీరు వేరొక విధమున బ్రవర్తించుదురో లేదో తెలియదు. నూతనోద్యమము ఆంగ్ల దేశ మంత్రులలో ప్రబోధము గలిగించుగాక యని కోరెదము. రాయబహదూరు బిరుదముల గలిగియున్న విష్ణుదత్త సుకూలుగారును, జమ్నాలాల్

గానును తమ బిరుదుల నిపుడు విసర్జించిరి. మొదటి వారు, గాంధీవిభాన మాచరణయోగ్యము కాదని తెలిపినవారిలో నొకరు. ధర్మపథబోధ మిది తిని ఎల్లరలో వ్యాపించుచో, కార్యసిద్ధి త్వరలో గలుగుట నిశ్చయము.

సినేటు సభ

ఈసభ అక్టోబరు 15-వ తేది శుక్రవారమున గూడును. కీర్తిశేషులును సుప్రసిద్ధ గణితశాస్త్రజ్ఞులు నగు యస్. రామానుజంగారి గణితగ్రంథములను ప్రచురించువారును సిండికేటువారు దీనికొని, రామానుజముగారి భార్యకు నెలకు 20 రూపాయిల చొప్పున ప్రతిఫలముక్రింద యావజ్జీవమిచ్చుచుండవలయునని, జి. ఏ. న. కేశవుగారు తీర్మానముపాదించెదరు. రామానుజముగారి ధీశక్తి కిదియా విలువయని విచారము కలుగక మానదు. ప్రాఫెసరు మెకెంజీగారు, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపక్షమున సాంఘిక తత్వమును గూర్చి ఉపన్యసించుటకు అంగీకార మొసగవలయునని రెవరెండు మెంట్లుగారు తీర్మానముపాదించెదరు. మెకెంజీగారే సాంఘికతత్వమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు? హిందూ సాంఘిక తత్వముగూర్చి వారికిగల జ్ఞాన మత్యల్ప మని గ్రహింపవచ్చును. అట్టివారి యుపన్యాసములను వినుటకు ధనము నేల వెచ్చింపవలెను? జస్టిసు శేషగిరి అయ్యరు గారు చెన్నరాజధానిలోని భాషలను సరించి విశ్వవిద్యాలయముల నేర్పరు పవలయుననియు, ఇందువిషయమై శాసనము గావించుటకు, స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని కోరవలయుననియు, తీర్మానము నుపపాదించెదరు. దాక్షిణాత్యప్రముఖులు గూడ ఆంగ్లోద్యమాశయములను పూర్తిగా నంగీకరించుట, ఉద్యమ ప్రాబల్యమునకు నిదర్శనము.

ఆఖిలభారత దేశపు స్టోపు

మహాత్మ గాంధీగారి కుమారులగు హెచ్. యం. గాంధీగారితో, పలుకుబడిగల డైరెక్టరులతో కలకత్తా నగరమునందు పైపేరుతో స్థాపింపబడిన సంఘపు ప్రకటనము, వేరొకచో ప్రచురింపబడినది. దానిని మాచదువరులు పరికింప గోరెదము. ఈకంపెనీవారు, కలకత్తాలో వ్యాపారము విరివిగ జరిగెడి ప్రదేశమునందుమంచిచోటును సంపాదించగలిగిరి. పని వెంటనే ఆరంభమగును. పంజాబులో వివిధప్రదేశములందు డైరెక్టరు లిపుడే శాఖలను నెలకొల్పి నిశ్చయించిరి. అమృతసరము, రావల్పిండి గ్రామములలో వెంటనే స్టోరులు స్థాపింపబడును. వీనిపై రాష్ట్రీయసంఘ మొకటి యాజమాన్యము వహించును. ఈసంఘమునందు, లాలా లజపతిరాయి, మహమ్మదు అలీ, డాక్టరు కిన్హా, సత్యపాలుగార్లు సభ్యులుగ నుందురు. దేశమునం దన్ని భాగములనుండి, ఈకంపెనీకి ప్రోత్సాహ మొసగబడుచున్నది. స్వదేశోద్యమమున శ్రద్ధ దీసికొనువారి కంపెనీయందు పేరుల దీసికొనుట భావ్యమని, హెచ్చరించెదము.

కర్నాటికు పేపరుమిల్లు

చెన్నపురిలో స్థాపింపబడిన కర్నాటికు పేపరుమిల్లు ప్రకటనము మొన్నటిపత్రికలో ప్రచురింపబడినది. భారతీయనాయకు లీ మిల్లు వ్యవహారములను నడిపెదరు. త్వరలో పని చురుకుగ సాగునని తెలియుచున్నది. కాగితముల నీ దేశములో తయారు జేయవలసిన యావశ్యకత గూర్చి విశేష దూరము వ్రాయ నవసరములేదు. కాగితపు కల

పురు దీర్చుట కీయంత్రశాల చాలవరకు తోడ్పడగలదు. పేరుపొల్లుటలకు మంచిలాభము చేకూరునని, తలంపబడుచున్నది. దేశీయులీ యుద్యమమునకు తగినప్రోత్సాహ మొసగెదరని, తలచెదము.

విశేష వార్తలు

తపాలావ్రకటన:—దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్ళుకాజు, జనరల్ పోస్టు ఆఫీసుకడ యా నెల 7 తేదీ సాయంత్రము 6-15 గంటలకు మూసిబడును.

ఒక సవరణ:— నిన్నటి దైనిక పత్రికలో 8-వ పుటలో 2-వ గదిలో 5-వ పుటలో “జనరణ కమిషన్ ముగా” అని యున్నది. “నవరణ కమిషన్ ముగా” అని యుండవలెను.

కణ్ణాకెట్టియార్ గారి స్మారక చిహ్న సంఘము:— ఈసంఘసభ్యులసభ యా నెల 6వ తేది బుధవారమున సాయంత్రము 5-15 గంటలకు సాందర్భ్యుల హాల్లో జరుగును. కార్యనిర్వాహకుల సెక్యూరిటీ గూర్చియు, స్మారక చిహ్నముగూర్చియు చాలోనింపబడును.

మదరాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము:— ఈ సంఘముయొక్క సాధారణసభ యా నెల 7 తేదీ గురువారమున సాయంత్రము 5-80 గంటలకు హాల్లో జరుగును. కార్యనిర్వాహకుల సెక్యూరిటీ గూర్చియు, స్మారక చిహ్నముగూర్చియు చాలోనింపబడును.

మహాజనసభ:— నిన్నటి సాయంత్రము దేశీయ సభ్యులందు పిల్లల దైవ్యాలయము స్థాపనము గూర్చి రా. బి. సి. వి. రామరావు గారువ్యసించెదరని ప్రకటించబడినది. కాని సభకు ప్రేక్షకులు రావందున ముందు నాటికి ఆవుదేయబడినది. తేదీ ముక్కున ప్రకటించబడును.

ఉదకమండల వార్తలు:— సి. ఎస్. క్లాక్ గారు మదరాసుకు బదిలీకాబడుచున్నది. ఈవార్తాపునాముడుగారి కృష్ణాకు జనరల్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా బదిలీ కాబడిరి. (వీరు సెప్టెంబరు 16వ తేదీన తెల్వీకముల కడపకు వెళ్లరు) సి. ఆర్. కరమేశ్వర అయ్యగారు సెల్వాం (బీజరరి) డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడుటచేటి. ఎస్. మల్లికార్జున అయ్యగారు కడపకు బదిలీ కాబడిరి. వీరు సెప్టెంబరు 25 తేదీన తెలివెంటుల కృష్ణాజిల్లాకు వెళ్లరు.

ఆయుర్వేదరత్న కుండిరటి ఆర్. ఎలిరాజులు నాయుడుగారు:— ఈ నెల 8 తేదీ ఆదివారమున సాయంత్రము 4 గంటలకు, రచ్చపల్లి కళాశాలలో నొక సభజేసి వీరికో నువ్వరకము రాజపురము ఎస్. ఆంజు ఎస్. ఎస్. రైల్వేకంపెనీ చీఫ్ ఇంజనీరు ఆఫీసులో ప్రాథమికంగాగొన్ని ఏ. రాజమొదలూరుగా రెచ్చెదరు. కర్నూరునుగ 10:30. అదమైనాథపేట్ గారధ్యక్షత వహించురు.

అనారంభించి ఉదయిగు న్యూనకర్తి కొకవిశేషకదిట్లు తంతుంపుచున్నాడు. రామలాల్ బోర్లెయ్యలకు, అచర్లదాసులకు, జరిగిన సభలో బోర్లెయ్యల పాఠశాలపై, దాడి జడలు తలంపును మూసికొనుట నిశ్చయించినది.

వడికస్తాన యుద్ధములో భాగం పనిచేసినందుకు చాలమంది సయినోద్యోగులకు ప్రభుత్వమువారు బహుమతుల నిచ్చిరి. కెప్టెన్ సిలకాబర్ త్రరామ చాతగారికి బాదము ది. ఎన్నిదిడదము నీయబడెను. కెప్టెన్ మేజూర్ సెప్టోంజీ దొరికాలాగారిని, నుజేబాద నారంగు సింగుగారిని మిలిటరీ క్రాసు లీయబడినది. వీరుగాక ఎంతయోమంది యూరపియను ఉద్యోగులు సెప్టెంబరు బహుమతు లీయబడినది.

1-10-1920. ఈ

ఆల్ ఇండియా స్టోర్స్ లిమిటెడ్.

ALL INDIA STORES Ltd.

ఉద్దేశ్యములు : హిందూ దేశము విద్య, వ్యవసాయ, వృద్ధి కేసులు.
 మూల ధనము రూ 20,00,000 లు, వాటా ఒకటికి రూ 50 లు.
 రూ 10 లు దరఖాస్తుతోను, తక్కినది దఫాలువారిగాను చెల్లించవలెను.
 మహాత్మా గాంధీ గారి కొమారుని యొక్క
 నిర్వాహకత్వము క్రింద కలకత్తాలోను, ఇతర స్థానములలోను తెలుపబడును.
 (పాస్పెర్టునుకల, వివరములకు దయచేసి ఈదిగువ చిరునామము ప్రాయశుభం.)

మొదలు: హెచ్. ఎమ్. గాంధీ అండుకో,
 మేనేజింగు ఏజెంట్లు,
 నెం 22, అమర్తల్లా వీధి, కలకత్తా.

Messrs H. M. GANDHI & Co,
 Managing Agents,
 No. 22, Amartalla Street, Calcutta.

స్వర్ణరత్నాకరము! స్వర్ణరత్నాకరము!! స్వర్ణరత్నాకరము!!!

అయ్యుర్వేద భాస్కర సుబ్రహ్మణ్య కండితుల కుమారులైన ఆరుముఖ కండితులవారిచే
 రాయబడినది. ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వ్యాధులకు ఇది అమోఘమైన ఔషధము. కో
 రకనే వేనవేలు యోగ్యతాశక్తిలు యివ్వబడి కుర్చువి.

ఈ ఔషధము క్షయ, ఉబ్బనము, అతిమాత్రము, కష్టము, చిట్టభిరంగి, మూలము,
 హృదోగము, సకలవారములు, సంజ, పిత్తకోశ, గర్భాశయ వ్యాధులు, చర్మవ్యాధులు, అబ్
 ర్మము మొదలగు నట్టి వ్యాధులకు సంతవినిగా కనిపెడును. సకలవిధములైన తీరని కంటి
 వ్యాధులు మా వలన తప్పక బాగుచేయబడును.

భాస్కర అండుసన్సు

195, టంకళాల్ వీధి, పోస్టు బాక్సు నెం. 131, మద్రాసు.

కంటినిలాడు "భాస్కర" పదరాసు.

Make
a Note it.

NOT ON SCAPS OF PAPER
 But on the Tablet of Your
 Memory
 THAT

The Ereatruss, manufactured by Messrs. Huston Bros. Co.-of Chicago, U.S.A.; and priced at Rupees
 Fifteen only only, P. and P. Charges extra, is the only best cure in the world for Impotency, Functional
 weakness and lack of virility. It is a purely Nature cure, and does away with all internal and external
 Medicines, and aphrodisiacs, which to say the least, are all bores, but not cures. It is a specialist in it self, and
 worth it weight in gold. The world renowned Dr. Bier's Hyparaemic Treatment is its basic principle.
 Detailed Booklet, "Life After Death", telling all about it, free on application for Ereatruss (A.P.) Sole
 Agency in the East, Bataia (India). (A)

Telephone : No. 291.

Tel. Address : "ALL SILKS"

ESTD., 1860.

Dhanamal Chellaram.

Silk House.

WHOLESALE AND RETAIL.

DEALER IN

Japanese, Chinese, Indian & English, Silks, for Saris, Peticosats,
 Jackets Etc. Etc.

Gent's Silk, Suiting, also English Woollen and Cotton Goods.

No. 46, Rattan Bazaar Road, G. T. Madras.

సహాయనిరాకరణము

నేటియరుపాడు పథ

నిన్నటి సాయంత్రము 5-80 గంటలకు మరల నేని
 ముత పాడునందు సహాయనిరాకరణము గూర్చి బోధించు
 టుకు ఇంగ్లీషు భాషలోను, తెలుగు, సంస్కృత, అయ్యుర్వేదము
 అభ్యుదయము. సి. రాజగోపాలాచారిగారు మాకు వివరించు.
 రామ గాథకా గారు అనుమతించిరి.

డాక్టరు జీవరాజుగారు మాకు ఆరోగ్య కుసుము
 బాగుండకపోవుటచే నిన్నగూడ పథము గావించిరి. ది. గా.
 పిమ్మట డాక్టర్ రాజగోపాలాచారిగారు అవతరించు ఒక గంటవరకు
 మంటలు దురంతములు, కిలాభకు విషయములు గూర్చి అచట
 సమావేశమై ప్రేక్షకుల స్వాగతము కరకులును గంభీర
 శాస్త్రమును గావించిరి. కాననపథముల సోపాదములు అభ్య
 ర్థముగ నిలువవారలకు ఓటుల నీయక అక్క గావించు
 కాపాడుకొను దనియు హెచ్చరించిరి.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు.

అవతరించు సభాపాత కాననపథము బహిష్కార
 ముతోలాలు ముగిసిపోయిరి. అట్లాపించి ముగిసిన వారిని
 తీసి మారి ఇప్పు కాననపథముగూర్చి ఇంత అవతరించు ఏ
 బోధించుచున్నారని అనుగ్రహించు. దానికి ప్రత్యుత్తరము
 నిచ్చుటకు కష్టముగాదు. జనశ్రీలో కన్నాడు ప్రభువు మాతన
 కాననపథము తెలుగుబోధమున్నారని ఈ బోధకు ఓటింగు
 ముగియును కాన ఆయన పద్ధతికి మనము సంసిద్ధముగ నుం
 దులమునని ఈ కార్యము అభ్యసనము కాన మనము కృషి
 సల్పుటచేయున్నది. మారు మీ ఓటుల నీయవలయుటయే
 గాక మీ విమర్శలకు ముగిసిన వారి ఓటులను కూడ
 అభ్యర్థుల కీయవలెనని తెలుసు. మీ దగ్గరకు అభ్యర్థులు,
 కామిమ్రులు వట్టివని తీసికొనినన్ని మీ సంకేతములను తీయ
 నెత్తించెదరు. అట్టిచేతి మీకు అట్టి గాంధీగారు ఓటులనీయ
 కూడదని బోధించు సంకేతముల వట్టియేలే మీ ఓటులను
 రమణియై తీసికొన నెత్తించు వట్టియే కాగితము తీసి
 లించి క్రెడెన్స్ ప్రకటించవలయును. (బాప్టేరింగ్ గూర్చుకాన
 మదరాస్ సెంట్రలు కిలాభకు సంయుక్తములు ఈ విషయమై
 మీ సహాయము నవేక్షించియున్నారు. మీరచటికి బోయిన
 పుస్తకముల నీయగలరు. వాటినిగొంపించి మీ విమర్శలను
 ఓటులను ఎక్కినది ఈయరు వారి సంకేతములను చేయించు
 కొని ఆపుస్తకములను మరల వారి కార్యాలయమున అంద
 చేసిన వాటిని గాంధీగారి కంపెనకు. కృతజ్ఞులైన గాన కృతజ్ఞ
 ముడు. కాననపథము ముగిసినపిదప వ్యాధి వానిది కృత్రి
 గూర్చి ఇటులనే క్రెడెన్స్ కనిపెయ్యవలసియున్నది. ఇటులనే
 పాతకాలములయే ప్రతికూలము చేయవలయును మీకు
 భయపడ నవలయులేదు. అనుమానించవలదు. సహాయనిరాకర
 ణమును తక్షణము క్రి మారుమను దాటువలయులేదు.
 అని హిత మొసంగిరి. ఈ బోధకు ఎవరో అంగమున కొన్ని
 ప్రశ్నలను(కాసిరి. వారి సందేహములకు జవాబు చెప్పిరి. అభ్య
 థునకు సంవత్సరములలో పథ ముగిసినది.

* * * *

ఆంధ్ర దేశము

ప్రత్యేక శ్రీ మదురై పాఠశాలాధికారులకు బద్ధశ్రే
 రామన్న కాననపథ కథ్యధిగా సందేహముకూడదు మూ
 కొంటినిని, నెట్లూరుకుండి ఆర్. నుండరాయరెడ్డిగారు (కా
 యమన్నాడు

* * * *

కోడూరు: ప్రొట్టు

అయ్యో, గతకనివారము, ఎ పురుగుమందుల గాథకు,
 ముగిసినదలు ప్రిదేవుల నోబుద్ధులగు సంకేతములను తీసికొని
 పోవుటయు ఇప్పటికి విశ్వేషమునాటి. వాటి ముద్రములను
 అతుల్యమై, నిర్మలమైన భారములతో వ్యక్తము
 చేసి ఓట్లను క్రియచేత, భక్తి కీర్తనాదులయ్యి, జన సాయము
 గారియొక్క నిరంతర సేవచేతుమనీయచే, కడకుండలము
 నకు మారకప్రతిభ చేయవలయునని పిలిచియుండెను. గాం
 ధీమహావీరుని (వరసంకల్పము పీరిక గా)వ్యాధి గా నున్నది
 కాబోలు! సహాయనిరాకరణమే ప్రత్యుత్తరము కర్తవ్యముయ్యు,
 సభలకు బహిష్కరించవలసిన దనియు, రామసోదముల మా
 మంటలు లేకుండ వ్యక్తములను నోబుద్ధుల సహాయనిరాకరణ
 పద్ధతుల తెలుపుటయు ముండలము దండలము సుందరము
 చేయవలయు. పిదపనే గానిరాదనెదను. ముగిసినట్లు
 పి సహాయములు బాగు.

డా. నారాయణరాజు.

Coal Situation.

Hope of Peaceful Settlement.

Cabinet Discussion.

(REUTER'S.)

LONDON, September 30th.—6 35 P.M.

The coal position has not altered to-day but there are still hopes of a peaceful settlement. The cabinet sat for two hours this morning and it is understood that the coal situation was discussed, the miners delegates conferred for five hours to-day after which they adjourned until to-morrow morning in order to allow the Executive Committee to meet to-night to agree upon the recommendation to be made to the conference of the miners delegates to-morrow. It is understood that moderate councils prevailed at to-day's conference and possibly ballot will be taken on the question of submitting the dispute to an impartial tribunal.

LONDON, September 30th.—9 10 P.M.

It is officially announced to-night that the conference of the coalowners miners executive and the representatives of the Government has been arranged at the Board of Trade for to-morrow morning. Mr. Lloyd George is expected to attend. It is presumed that the miners executive which is meeting to-night will consequently defer the recommendation to be made to the miners delegates to-morrow.

Polish Successes. Enemy Divisions Captured.

LONDON, September 29.

WARSAW.—A Polish *communiqué* dated the 28th says:—In the direction of Pinsk, we have captured the staffs of two enemy divisions. East of Zbruez the Poles and Ukrainians have taken 2,800 prisoners and large quantity of war material.

League of Nations' Intervention.

LONDON, September 29.

A Commission under the auspices of the League of Nations that is going to Suwalki in an effort to settle the Polish-Lithuanian conflict will be presided over by Colonel Char-dignay (France). Major Keenan represents Britain, Italian, Spanish representatives have not yet been appointed. The first duty of the Commission will be to take all necessary steps for the prevention of further hostilities. It will be empowered to recommend any military dispositions to the two Governments for the purpose of avoiding a collision. As soon as the Lithuanians have obtained guarantees from the Bolsheviks and all Red troops have evacuated Lithuanian territory, it will be the Commission's duty to enforce the neutrality of the disputed area. This is the first occasion the League of Nations has actively intervened in a dispute between two nations, and the result of its efforts is therefore awaited with interest.

France's Recovery. A Stirring Statement.

LONDON, September 28.

At the International Financial Conference at Brussels the French Delegate M. Avenoe gave a remarkable account of France's present economic position, stating that the Republic without waiting for the liquidation of her rights under the Peace Treaty has at once started restoring property of all kinds destroyed by war. Over three and half million acres had been put under cultivation thus enabling France to do without half of her importation of foreign wheat, thereby relieving the world's supply. One billion sterling partly supplied by France's thrifty peasants and workmen had been spent in restoring devastated regions, and work was still proceeding apace. The statement was followed with keen interest and all the delegates, even the Germans, applauded it.

Finance Committee.

LONDON, September 29.

BRUSSELS.—The Committee of the International Financial Conference on public finance includes Dr. H. E. Howard, representing India.

Executions in Russia.

LONDON, September 29.

The *Isvestia* the official organ of the Soviet Government announces that there were 998 executions in Russia in the month of July last, including the crimes of looting 251, drunkenness 15, stealing etc. 59, desertions 517.

American Shipping. Share of Eastern Trade Desired.

LONDON, September 29.

An important meeting of shipowners in London discussed proposal for United States vessels to participate in the regular trade between the Far East and Britain and Continent. It was pointed out that this was interesting, as evidence that the American shipping authorities are desirous that American vessels should participate in the regular worldwide shipping services as well as those from American ports. Various lines at present trading entirely approved of American's sharing these trades and proposed that their ships should trade on equal terms. A difficulty, however, arose as the rebate system is illegal in the United States. The subject was adjourned.

Indian Navy. To be Created in 1922.

LONDON, September 27.

The proposed revival of an Indian Navy will be one of the principal subjects for discussion at the next Imperial Conference in London. The proposal is strongly advocated by Lord Jellicoe with a view to protect seaborne commerce in the Indian Ocean. The scheme contemplates a gradual expansion of the Royal Indian Marine and its conversion into an Indian Navy in 1922. India bearing two-thirds of the cost. The construction programme suggests fast cruisers and destroyers in preference to battleships, and for port defence submarines of the latest pattern.—*Statesman*.

The Irish Problem.

Viscount Grey's Scheme.

Irish Leader's Dictum.

(REUTER'S.)

LONDON, September 29.

Mr. Arthur O'Brien, one of the leaders of the Irish self-Determination League, interviewed with regard to Viscount Grey's proposal in his letter to the *Westminster Gazette* declared that the plan was no improvement, except in degree, upon the methods of Government which Viscount Grey criticised. The only means of securing peace in Ireland was by England's negotiating peace with the Sinn Fein Government.

A Banker's Proposal.

The Conservative member of the House of Commons and the Banker, Sir Samuel Hoare, in an article in the *Nineteenth Century and After* says that if Northern and Southern Ireland would only agree, British members of Parliament would fall over each other to satisfy their demands. He suggests that the Premier himself should take charge of the Home Rule Bill and that the Government should immediately introduce wide and simple amendments, especially of the financial charter. Instead of the proposal that Parliament in London should have control over forty-three millions sterling of the estimated Irish revenue, while the Irish Parliament would be restricted to three and half millions and death duties, stamps, and certain license duties, Sir Samuel Hoare maintains that the Irish should control their own sources of indirect taxation, simultaneously avoiding fiscal quarrels. He further suggests that the Pope should be invited to send a special messenger to Ireland.

Government and Reprisals

LONDON, September 29.

The *Daily Chronicle*, in an inspired statement on the Government's Irish policy, points out that provocations have been far greater than the public has realised. The most ingenious devices of the latest murder clubs of the Far West have been imported into Ireland, resulting in the assassination of a hundred policemen in the last few months. Some of the victims have been slain by shots fired from an inside pocket. The collection of evidence is impossible owing to the public being terrorised. All possible witnesses are living in daily fear of their lives, but peculiar feature is that the murders are often well known to the police, although there are no convictions owing to the want of evidence. Hence the police are forced to stand by and see the murderers of their comrades at liberty and unpunished. This has proved a terrible strain on the discipline and forbearance of a splendid force. The Government knows that a great many of these facts especially the extent of the Red terror in Ireland, have been concealed from the British public by deliberate and systematic interference by pro-Sinn Fein operators of the telegraphs between Ireland and England. These means have been frequently used to conceal the brutality of the murder campaign. Moreover, the same tampering with the telegraphs is now being used to exaggerate in England the accounts of reprisals. It is the intention of the Government to check the reprisals by such disciplinary measures as are best fitted to the situation. The Government refuses to apply the strict letter of the law to acts committed in hot blood under most extreme provocation. For example, seeing Mr. Burke foully murdered at Balbriggan while celebrating his recent promotion, although the Government refuses to hang policemen while other criminals are at large, it will take summary methods to repress excesses. At the same time, the Government points out that the best way to stop the reprisals would be for the murderers to cease murdering, as there has not been an instance of a police attack without provocation. It is the Government's intention to persist in their endeavours to bring a settlement to Ireland by policy rather than arms, but settlements cannot come as a concession to murders. The Government intends to proceed with the Home Rule proposals, hoping they will provide a rallying centre for the Moderates, but it does not intend to adopt any desperate new policy such as the proposal of retiring to the coast of Ireland and retaining on the ports.

Sinn Fein Coup.

LONDON, September 29.

A telegram from Cork reports the biggest coup the Sinn Feiners have yet effected. A hundred armed men conveyed in lorries, raided Mallow Barracks, occupied by the Seventeenth Lancers, when the troopers were exercising their horses. The sergeant, who challenged their entry, was shot down point blank, and has died. A trooper clad in pants and vest rode barebacked for his comrades, who returned after the attackers had left, having failed to set the barracks on fire. All war material was carried off, including a Lewis gun, a large number of rifles and a considerable quantity of ammunition. The affair caused consternation in the neighbouring town of Buttevant. All business was suspended and a large number of the residents fled.

Mallow Fired in Revenge.

LONDON, September 29.

Anticipated reprisals for the murder at Mallow Barracks, followed swiftly this morning, when the town of Mallow of 5,000 inhabitants, was set on fire in several places. The Town Hall, Creamery, Steam Mills and many houses were destroyed. The damage amounts to many thousands. The Fire Brigade was unable to turn out, owing to the curfew order.

Patrol Waggon Attacked.

LONDON, September 29.

There was a very daring episode in the Belfast riots last night. The crowd attacked a military patrol waggon with rifles and revolvers. The Military promptly turned a Lewis gun on the mob, of which two were shot dead and many wounded, some seriously.

Under Secretary of Foreign Affairs. Sir Eyre Crowne Appointed.

LONDON, September 30.

Sir Eyre Crowne has been appointed permanent Under-Secretary of State for foreign affairs in succession to Lord Hardinge.

London Tea Market.

Better Tone Maintained.

Restriction of Output.

(REUTER'S.)

LONDON, September 27.

Messrs W. J. and H. Thompson report as follows:—This week's offerings comprise 33,000 packages of Indian tea, 32,000 packages Ceylon tea, and 2,000 packages of Java tea.

The better tone noticed at the last auction was fully maintained at the current week's sales, competition being well distributed. Rather more attention was paid to medium class teas than of late good liquoring invoices occasionally made an advance of ½d. to 1d. per lb., while the best tippy kinds were in request at fully late rates.

Dusts and fannings were in request at rather dearer rates supplies of the former not being so plentiful as of late.—*Statesman*.

Tea Output Restriction. Ceylon Association's Declaration.

LONDON, September 27.

A very largely attended meeting of the Ceylon Association to-day considered the tea position. Mr. Owen presided and a resolution was carried unanimously declaring it incumbent on all proprietors to take immediate steps to reduce production, in view of the present low price and further requesting the Ceylon Chamber of Commerce, the Planters Association and the Agents' Association to appeal to the Government seeking the suspension of the export duty during the present crisis. Mr. Bryan arrived from the Indian Association meeting during the discussion and reported that the Indian Association's adoption of a resolution restricting the 1920 crop to 90 per cent. of the average of 1915 to 1919 and the 1921 crop to 80 per cent. of the same average provided the latter reduction was supported by 85 per cent. of the producers.

The Ceylon Association meeting unanimously resolved that the Council circularise Ceylon interests to ascertain whether support would be forthcoming for the Indian Association's proposals regarding 1921.—*Ceylon Observer*.

Indian Tea Association.

LONDON, September 29.

The Indian Tea Association, in London has circularised members stating that replies have been received showing that approximately eight (query eighty) per cent of London controlled concerns are prepared to agree to a restriction of the crop subject to a general support. A meeting of general committee passed unanimously a resolution recommending that the crop for 1920 be restricted to no more than ninety percent, to the average crops of 1915-19, or after natively that proprietors cease plucking on November 15th, and further that the crop in 1921 be limited to not more than eighty percent of average crop of 1915. 19, subject to the assent of the least eighty-five percent of the industry. The circular invites members to say which method they will adopt this year and ask for a decision with regard to the above recommendation for 1921.

Ceylon Tea Association.

LONDON, September 27.

At the Ceylon Tea Association meeting to-day, there was a fire gathering. Mr. H.K. Rotherford favoured Government financial aid for those unable to weather the storm, and his proposition is to have every consideration.

Ceylon Reforms. Dr. Fernando's View.

LONDON, September 29.

Conversing with a representative of the *Pall Mall Gazette*, Dr. H. M. Fernando stated that the projected reforms in the Constitution of Ceylon were not so extensive as he and the Ceylonese had rightly expected. He declared that as Ceylon was in many ways a head of India, the concessions to Ceylon should equal those to India, Nevertheless, the Ceylonese, while agitating for more, should work the reforms up to the hilt and not follow India's example of non-co-operation.

French Councils.

LONDON, September 28.

PARIS.—Havas Agency says:—Many councils, general and provincial assemblies, now sitting, have opened their sessions by wiring to M. Millerand an expression of their entire confidence.

Gordon Bennett Air Race. French Aviator Establishes a Record.

LONDON, September 29.

The French airman Sadile Comte won the Gordon Bennett Air Race of 188 miles in sixty-six minutes eight seconds, a record. As France has won the cup twice before, it passes permanently into her possession. Only the British competitor Raynham gave up.

Ceylon Currency. Financial Self-Determination.

LONDON, September 27.

Mr. Arthur Baumann, writing on the rubber output restriction, says that Ceylon planters are heavily handicapped compared with those in Malay, because they are financially under the India Office. Why should Ceylon suffer for the condition of Indian exchange? The planters should go to Lord Milner demanding self-determination for Ceylon, and adopt the dollar currency.

(Associated Press.)

Government Scheme Rejected.

COLOMBO, October 1.

The Congress Executive has recommended to the Congress to reject the Government's scheme of reforms and a Committee has been appointed to use all lawful means not to participate in giving effect to it.

Non-Co-operation.**Pall Mall Gazette's Advice.****Government Warned.**

(REUTER'S.)

LONDON, September 29.

The *Pall Mall Gazette*, referring in a leader to the non-co-operation movement in India points out the great danger of ignoring or minimising the threat of a movement similar to one which has reduced Ireland to such sanguinary chaos. It strongly advises Mr. Montague to reconsider the whole Indian situation afresh. All prejudices should be turned down, and all matters of which Indians are making grievances examined. While it is impossible to parley with high treason every genuine grievance which can be removed must be removed. Only by meeting and removing those sources of friction in time can we prepare the way for the establishment of a better understanding on which alone our relations with India can be realised.

**Waziristan Awards.
For Distinguished Service.**

LONDON, September 29.

The *London Gazette* announces a number of awards to officers of the Indian Army for distinguished service in the field with the Waziristan force. They include Bar to D.S.O., Captain Nilkanth Shriram Jatar, D.S.O. Major, H. Exham, Capt. T. M. Catterson Smith, Lieut. H. A. Fagan, Bar to M.C.—Lieut. C. R. Lundy, Military Cross Capt. Maneckja Pestonji Dotivala, E. A. Boid, A. G. Barton, N. G. Hind, L. R. Night, W. V. McCalmont, H. D. Minchinton, J. G. Smith, C. W. Tovey, Lieut. M. B. Allsebrook, B. P. Athelds, L. A. Cuthbert, W. Elliot, J. W. Harrison, L. N. Lodor, B. S. Mould, F. C. O'Connell, R. F. Rutledge W. S. Smith, W. R. Thomson, A. D. Weir, R. H. Wycherley Subedar Naurang Singh. There are nine awards of the meritorious service medal.

Company Dividends.

LONDON, September 27.

The Bajoo Kidoel Rubber and Produce Co., Ltd., pay a final dividend of 10 per cent. and the Tremelbye (Selangor) Rubber Company, Ltd., 5 per cent. on the old Company's profits.

Cotton Spinner's Federation.

LONDON, September 29.

The meeting of the Emergency Committee of the Master Cotton Spinner's Federation at Manchester decided the curtailment of production was desirable. A ballot of the members will be taken after the meeting between the masters and operatives to discuss the details.

**Situation in China.
Canton Captured.**

LONDON, September 29.

SHANGHAI.—Peking newspapers report that Cantonese troops, commanded by the civil Governor of Fukien, have captured Canton. No confirmation has been received. Recently it was reported that the Kwangsi militarists were ruling Canton.

British Trade Returns.

LONDON, September 30.

Whereas six months ended September 30th, last year showed a large excess of expenditure over revenue the corresponding returns for September 30th 1920 indicate substantial margin in the contrary direction. The revenue for past six months is 619,300,000 as compared with 459,000,000 during the corresponding period of last year. The expenditure is 541,672,000 as compared with 740,344,000 last year.

BOLSHEVIST JEWEL SMUGGLERS.

LONDON, September 29.

Fresh attempt of Bolsheviks to smuggle huge parcel of most valuable jewels into America has failed. The jewels were confiscated in New York. Many of the stones were worth twenty thousand sterling. The parcels were addressed to Martens, the unrecognised Soviet agent in America. It is estimated that sixty millions sterling worth of stolen Russian jewels are being hawked about diamond markets of world.

**New P. and O. Steamers.
Bolshevist and Persian Adventure.**

LONDON, September 29.

Four large mail and passenger steamers being constructed for the Peninsula and Oriental Company will revive the names of vessels of M class of India, China and Australia service submarined in wartime, namely, the *Mooltan Maloja* each of 20,700 ton and the *Moldavia* and *Mongolia* each of 15,800 tons. It is expected that the *Moldavia*, which is being built at Cammell Laird's and the *Mongolia*, at Armstrong's will be in commission in the autumn of 1921.

**Bolsheviks Adventure in Persia.
Evacuation of Baku.**

A Teheran telegram to the *Evening News* says that at the conference at Baku between the Bolsheviks and Azerbaijan the Bolsheviks decided to abandon the Persian adventure and evacuate Baku in favour of the Azerbaijanis.

(ASSOCIATED PRESS.)

**Congress Presidentship.
Arbindo Declines.**

BOMBAY, October 1.

Information has been received that Mr. Arbindo Gosh has definitely refused to accept the Congress presidentship.

Primary Education in Mysore.**Teachers' Conference.****Important Suggestions by Mr. D'Sowza.**

(ASSOCIATED PRESS.)

BANGALORE, October 1.

A Conference of Head Masters, inspecting officers and others interested in secondary education is in sessions since Tuesday last to discuss various problems of interest for the development of primary education in the State. The Conference was invited by Mr. C. R. Reddy, Inspector General of Education, in the State, but owing to indisposition he was unable to open the Conference and Mr. P. G. D'Souza, Secretary to the Government in the Department of Education took his place. Mr. D'Souza in welcoming the members regretted Mr. Reddy's absence and said his indisposition had prevented Mr. Reddy from making that conference the occasion for planning out the future development of their educational policy and for a programme of rapid consolidation and expansion. Alluding to the need of greater attention to education he said that it would be futile to discuss more theories and principles and all their efforts should therefore be concentrated in dealing with the practical problems they were faced. Mr. D'Souza said:—Problems that we have to solve though remedies are not easy, can be stated in a few words. In the first place illiteracy of our people is appalling and our main aim should therefore be to reduce it. Conditions of life are daily becoming more and more difficult, and struggle for existence keener. Influence of western ideas has increased our wants and greatly affected the simplicity of our lives. There is an urgent need for increase of occupations and of productive capacity of each individual citizen. New political, social and economic ideas have disturbed the even tenor of our existence and cry for equality of opportunities is becoming and should become more and more insistent from each class. We cannot live our lives unaffected hereafter by world condition and should either raise ourselves to them or be mastered by them. These being cardinal factors determining our well being, our educational system has to be adjusted to them.

Mr. D'Souza then alluded to primary education and said of all problems confronting them that of primary education was the most difficult, strange as it might appear. There was greatest apathy on the part of the bulk of the people for primary education. Their first endeavour is to overcome it. He said universal compulsory education was the goal they had to keep in view. The speaker then dealt with the low standard of primary schools and the need of better equipment and infusion of life and vigour into them. The questions as the need of overhauling the entire system of middle school education, improvement of high schools and technical schools were touched upon in passing as also women's education, education of special communities and the responsibility of the state in matters of education. Then there is the broader and more vital question of a proper grading and coordination of various stages of education adjusting them to the equal and greatest good of all and relations between the university and lower grades of education and inculcation of high principles and ideals through education involving physical, moral and aesthetic training and education for citizenship. More puzzling than even these at present is the fiscal problem when rapid developments are completed.

**Situation in Bokhara.
Amir's Help.**

CALCUTTA, October 1.

The Frontier correspondent of the *Englishman* says that members of the Bolshevik mission have been openly told that they are no longer royal guests and they are kept under strong surveillance in Kotwall Suritiz is seeking for excuses to return to Tashkent and is quite prepared to leave his comrades to suffer. It is openly stated in Kabul that troops are being despatched to Bokhara to help the Emir and many troops and heavy guns have already been sent under general Ghulam Nabi Khan to deal with the situation. Pan Islamic Society controlled hitherto by the notorious Obedulla, one of the ministers of the Provisional Government for India, has been dissolved and many of the members have fled. The so-called Nawab Jan Mahommed of Sind, who so persistently gave out that he intended to stay in Kabul and work against India Government has been compelled to return to India. He has already reached Peshawar and says he made a great mistake in leaving India, the home of peace and prosperity. A gang of hostile tribesmen were expected to attack Fort Ali Masjid. Special precautions were taken to safeguard Khyber approaches and offenders could not get through into the pass. Some desultory shots were fired at the fort at night. No casualties are reported.

PAN ISLAMATIC Society controlled by the notorious Obeduli has been dissolved and many members have fled. It is reported that desultory shots were fired at Fort Ali Masjid in the night by hostile tribesmen.

Suit Against Tribune.

LAHORE, October 1.

Lala Ramchand, ex-manager of the *Tribune* has instituted a suit in the court Ghulam Yezdani, Sub Judge, Lahore, against the trustees of the *Tribune* press and newspaper claiming Rs. eight thousand five hundred. The hearing has been fixed for the 8th October.

Rangoon Notes.

RANGOON, October 1.

Two men were killed and three others injured in a motor accident late on Monday night on Kokine Road, the car skipping and falling down the side of the road. The driver and a man sitting behind him were killed, others recovering in hospital.

Three sets of temporary quarters for Government officials are being erected on waste land in the coaimments to cope with the shortage of houses.

Eleventh hour appeals are being made to European and other persons eligible to claim State and Legislative Assembly constituencies.

A reward of Rs. 1000 has been offered by the Director General of Posts and Telegraphs for information likely to lead to the arrest and conviction of thief or thieves who stole twenty-two insured letters and four registered letters to the aggregate value Rs. 5753, despatched from Rangoon to Madras on the July 3rd, 6th and 29th.

Esher Committee Report.**Press Opinions.****The Pioneers.**

(ASSOCIATED PRESS)

ALLAHABAD, October 1.

The *Pioneer* commenting on the Esher Committee reports says:—The Committee have rendered a most valuable service to India by their deliberations and their proposals for reform and we have no doubt that in the main their recommendations will commend themselves to all who desire to see efficiency of army in India enhanced and spirit of contentment pervading bound to deeper doubts as to whether it is really intended to endow India in the near future with full self governing powers. The report will be received by the public with great dissatisfaction.

The Times of India.

BOMBAY, October 1.

Commenting on the Esher Committee report the *Times of India* says:—With the broad principle that the army in India shall be under one authority solely responsible to the Governor General every sensible person will agree. With the principle of delegation down to the divisional commanders, all will agree, but complete relaxation of any sort of financial control which seems to be opened up in the report will arouse gravest misgiving. It is calculated to be synonymous with unbearable military expenditure.

The Indian Daily Telegraph.

LUCKNOW, October 1.

The *Indian Daily Telegraph* states that the main recommendations of the Esher Committee having been accepted by the Secretary of State is the sufficient indication that the Home Government is convinced of the need for bringing the army Policy in India in line with rest of the Empire. There is very little doubt that the Secretary of State has been glad to divest himself of the intricacies of military problem which have grown as the result of the war and the fact that he will in future have expert advice should serve to lighten his task which is no longer what it was in the days of Lord Morley. Similarly the Committee has made out a good case for relieving the over burdened Commander-in-Chief and it is satisfactory that the dew incumbent will start under better condition. The reforms are further justified by the unsettled conditions in the Middle East and the dangers which undoubtedly threaten India both within and without. The question of economical administration, of course, arise and on this point there is likely to be more opportunity of discussion between the Viceroy and the Commander-in-Chief than possible under the existing conditions. We also anticipate good results from the use of propaganda with the object of counteracting seditious and revolutionary movements and of keeping the public more enlightened than has been the case in the past in regard to the military policy.

The Tribune.

LAHORE, October 1.

Commenting on the Esher Committee report the *Tribune* writes:—While reserving detailed notice of the recommendations some of which are undoubtedly far reaching for subsequent occasion we desire to ask one important question at once. Is it a fact that the recommendations of the Government of India on this report were despatched to the Secretary of State in the beginning of this month? If so it is obvious that the publication of the report cannot possibly serve the only useful purpose which such publications are expected to serve, that of influencing the decision of the ultimate authority. The Government of India having already had their say and the Secretary of States views being well known there will be nothing for the Cabinet to do except to say di to Burke. Thus the general public is practically not to have even the usual satisfaction of having its opinions considered by the authorities.

The C. & M. Gazette.

The *Civil and Military Gazette* pays a tribute to the prevailing sanity and clarity which distinguishes the report as a whole. The paper says that it handles the admitted defects and weaknesses with singular candour and where divergence of view in the committee has weakened the force of its recommendations as on the question of the administration of military supply opposing arguments are not forth with reasoned force that must command respect even where they fail to carry conviction.

The Leader.

ALLAHABAD, October 1.

In noticing the Esher committee Report the *Leader* says:—It is bound to deepen doubts as to whether it is really intended to endow India in the near future with full self-governing powers. The report will be received by the public with great dissatisfaction.

Wheat Export.**A Paper's Warning.**

CALCUTTA, October 1.

The *New Empire* this evening says:—We consider it deplorable that the Government of India should have agreed to release four lakhs of tons of wheat for export from Karachi before the end of March next year. This export is contingent on the crop being big enough to keep the wheat prices at or below Rs. 5/8/0 at the Lyallpur Market. But in spite of this qualification no wheat should have been released. This year the amount set aside for export is immaterial as so far as the needs of Europe are concerned in comparison with the expected imports from Australia and Argentina. On the other hand, so far as India is concerned, exports will tend to keep prices higher than they would otherwise have been. A good crop with a rapid fall of food prices in the Punjab during the next twelve months would go far to wipe out the extreme bitterness of memories of the recent past. This possibility has been ignored. More than that the noncooperation has been presented with an argument of 'unusual strength' for its propaganda at the very moment when it needed entirely fresh arguments to obliterate the breakdown of its own impossible policy. The Government of India have voluntarily presented it with a new and potent argument. The matter is so grave and far reaching in its implications that we propose to deal with it again. It cannot rest where it is.

Bombay Postal Strike. No Sign of Settlement. Postmaster General's Unconvincing Explanation.

BOMBAY, October 1. The strike of Post and Telegraph men is dragging on without any signs of settlement. The Post Master General has written to the Secretary Postmen's Union, explaining that in offering to pay men up to the 19th September, the day of the strike, his object was simply to do the right thing and that the condition, the men should return the uniforms was made only to safeguard the Government property and was not meant to imply that he was unwilling to listen to overtures or wished to shut the door in the men's faces and in view of the misapprehension of the men on the subject the Post Master General says he waives the condition of the return of the uniform before the payment of the arrears of salary is made, but points out at the same time that by striking work the men have clearly left their service and each one has thereby technically resigned and vacancies are therefore being filled up.

Public Meeting.

As announced a public meeting was held yesterday evening to express sympathy with the postmen. Mr. K. Natarajan presided while Mr. Joseph Baptista explained the men's position. Mr. Jamnadas Dwarakadas moved the chief resolution (wired yesterday). An influential committee was also appointed to collect funds and donations aggregating to a couple of thousands were announced at the meeting. Mr. Natarajan said he had gone through the correspondence between the men's representatives and the Postal authorities and was convinced that officials knew long before of men's grievances. He deprecated the employment of boy scouts and men from other provinces as sowing the seeds of evil far transcending the temporary gains to the authorities.

In Post and Telegraph strike though the Postmaster General announced that he waived the condition of return of uniform and would pay off the wages due for September none of the strikers called for their wages till afternoon to-day.

Strike Fever Spreading.

The strike fever seems to be spreading in Bombay. The general manager, Bombay Gas Company, Ltd., notifies the public that in spite of every possible concession having been granted to workmen, including 100 percent increase in wages over 1914, hours of work reduced to minimum, holidays with pay, pension, provident fund and gratuities Mr. Ghinwalla, Secretary of Gas Workers Union, has notified that a strike will take place on the 15th October if a certain man discharged for incompetence and impertinence is not reinstated immediately. Every effort will be made to maintain gas supply, but if we fail, gas users are earnestly requested to close the main cocks to their meters and not to open them until notified that gas supply is again available, to prevent fires, explosions and loss of life.

Gas Worker's Strike

The men of the Bombay gas company who gave notice of strike from the 15th October if a certain dismissed employee was not reinstated, have to-day precipitated matters by going on strike at 7 A. M. this morning. The manager of the gas company told a press representative that all the men including street lighters were out. The services of some men have been recently dispensed with owing to shortage of work and one man dismissed for insubordination. The strikers demanded reinstatement of all these men. The manager further said that he proposed to Mr. Ghinwalla, solicitor, who was officebearer of the men's union this morning that the dispute may be referred to arbitration, but Mr. Ghinwalla refused to fall in with the suggestion and wanted time to consider it. The men had given no warning of striking to-day. Owing to the strike Bombay streets would be mostly in darkness as the street lamps which are all gas lights would not be lit. A limited supply of gas was available during the day solely produced by the exertions of the superior staff.

Bombay in Darkness.

BOMBAY, October 1. The whole of Bombay City from one end to the other is shrouded in darkness as the result of the employees of the Bombay Gas Co. downing tools this morning. Only a few fortunate spots that happen to be junctions of Tramway lines are lighted by a handful of electric lights. Heavy traffic of all sorts of vehicles in the busy parts of the city is wending its way up and down the broad and narrow thoroughfares solely guided by dim or brilliant lights that they themselves carry.

Saw Millmen Resume Work.

The men of McKenzie Saw Mills have resumed work on the assurance by the management that their demands will be considered.

Paper Mill Strike.

Lucknow, October 1. The employees of the Lucknow paper Mills struck yesterday. The Manager states that men numbering some hundreds submitted a petition in connection with the distribution of bonus which was being favourably considered by the Board of Directors. The men are stated to have been misled by false report that their petition had been rejected, and struck work.

The Secretary of State has sanctioned the construction by agency of Bengal Nagpur Railway of a further section of Bokharo Ramgarh extension of 5 feet 6 inches gauge from its present terminus at Barma to Sawang coal block, a distance of about six miles. The project will be known as Barma-Sawang Section of Bokharo Ram Garh extension.

The Railway Board have sanctioned reconnaissance survey being carried out by Major E. Y. Anderson, State Railway Engineer for D Line of Railway from Laldevanahalli along Lachmapa Tiraha Valley to Sidapur with a branch from Hebbalen home to Nagarhole, a total distance of about fifty miles. The survey will be known as Coorg Forest Railway Reconnaissance Survey.

In pursuance of sub rule (2) of Rule 1 of the non-official (definition) rules the Governor-General-in-Council with the approval of the Secretary of State in Council appoint the 1st October 1920 as the date on which the said rules will come into force.

National Education. Strong Committee in Bombay. Schools to be Opened.

BOMBAY, October 1. A public meeting of Hindu and Mohamedan residents of Mandvi ward (Bombay) was held last evening with Mr. Chotani in the chair when the following resolution was adopted:—This meeting of the residents of Mandvi ward hereby resolves that in accordance with the recommendations of the Indian National Congress and the Gujarat Political Conference that national education is essential, primary schools, high schools and other institutions shall be opened to spread the same and it therefore establishes a society called the Mandvi Rashirja Mandal for the purpose. Resolutions were also passed appointing an influential committee with Mr. Chotani as president to carry out resolution and conduct the work of the society. Another committee was appointed with Mr. Gandhi and others for preparing books for schools. Donations amounting to Rs. 14,000 were announced. Mr. Chotani contributed Rs. 10,000. In closing the proceedings Mr. Chotani deprecated the present education as lacking in moral instruction and emphasised the need for compulsory teaching of Arabic and Sanskrit in their schools.

Trouble in Tea Gardens Coolies on Strike.

CALCUTTA, October 1. A serious trouble on the tea gardens in Lakhimpur district in Assam took place in the last week of September. Coolies of eight gardens within a six mile radius of Dumdum went on strike. They looted the local markets and Marwari shops, assaulted managers and garden officers and damaged officers' bungalow. The District Superintendent of Police went there but he and some constables were seriously assaulted. The Deputy Commissioner visited some of the gardens. A few platoons of Assam Rifles have been brought to the disturbed area and the situation is well in hand. The strikes are apparently due to wages of coolies not having risen with the increased cost of living.

Further Details.

CALCUTTA, October 1. Rumours of serious trouble on tea gardens in the Lakhimpur district have been current in Calcutta for the past two days. The following detailed accounts have been received by the Associated Press, one from Shillong and the other from Tezpur. It appears that the garden management were savagely assaulted by mobs of coolies. Mr. Furze, Superintendent of Police, had his arm broken as also one constable and the garden bungalows were damaged. Looting of bazaar shops also occurred elsewhere. Parties of the Assam Rifles have been brought into the district and the situation is described as being well in hand. Discontent on the question of wages seems to have been the main cause of the trouble. The Tezpur message contains an interesting account of the attitude of the coolies and of their pourparlers with the Deputy Commissioner of the district.

SHILLONG, October 1. Considerable unrest prevailed on the tea gardens within six miles radius of the Dumdum hat on the last week of September. Strikes, latterly accompanied by riots increasing in gravity, occurred at Hansara and raiding, at Pubbegang where a Jemadar was beaten and the Managers bungalow attacked by the mob and damaged and at Decadam where a bungalow was attacked and damaged and an assistant Mr. Sang, two police constables and Mr. Furze, Superintendent of Police, were severely beaten. Mr. Furze and one constable each had an arm broken. Arrests have been effected at Pabbojan and Dheedam and no further rioting has taken place on these gardens. Trouble also occurred at Samding where three traders shops were looted. The coolies were menacing but did not actually assault any of the garden staff. The coolies of Hukonguri looted Barabapjan hat. A few platoons of the Assam rifles have been brought to the disturbed area and the situation is well in hand. The strikes are apparently due to the wages of coolies not having risen with the increased cost of living. It is understood that the grievances is being examined by the gardens and have been already remedied in certain cases.

TEZPUR, October 1. A serious outbreak occurred on Wednesday last at 6 a.m. amongst the coolies of the Thoodan Tea Estate of the Pabban Tea Ltd., Dibrugarh, for some reason not yet clearly known on the previous day. The coolies of the Pabban Tea Estate are said to have struck work, but the consequences were not serious. The strike that broke out the next day at the Dheedam Tea Garden was really serious. The servants of the two gardens are contiguous to each other. The member of coolies on the Dheedam is some six thousand. A European officer of the Garden is said to have been most seriously assaulted. The entire Indian Staff is said to have fled with their families and children to save their lives. The rioters broke into and looted their houses and buildings have been demolished. The Manager's bungalow is now simply a roof standing upon the posts. Mr. Furze, Superintendent of Police, who went from Dibrugarh after receiving information of the outbreak was very severely beaten. He is said to have been unconscious for about an hour and was afterwards conveyed to the house of the Manager of the Bockering Tea Estate at 2 P. M. The Deputy Commissioner of Lakhimpur Mr. Colquhoun proceeded to the scene of the occurrence the same day. His presence and the tact he displayed evidently helped to calm the coolies.

Mr. O'Brien, District Traffic Superintendent of the East Indian Railway at Gaya was found dead with a gun shot wound on Thursday morning at 4 o'clock in the bungalow of the Railway Engineer. It is believed that he committed suicide on some private domestic affairs.

The members of the traffic committee appointed to meet at Simla on Monday the 4th instant are Mr. Ismay, General Traffic Manager of the B. N. Ry. Mr. K. E. Purreall, rates and industrial Superintendent, B. N. Ry. Mr. Acres of the S. I. Ry. Mr. Walben of M and S M. Ry. Mr. Robinson of the B. B. and C. I. Ry. Mr. Alexander of the G. I. P. and Mr. Bouch of the N. W. Ry. It is understood that the sitting will be for a week.

It is notified that the newspaper the *Sinn Fein* published at New York by Sinn Fein Publishing Co and the *Soviet Russia* also published at New York as well as the *Daily Herald* of London have been proscribed under Indian Sea Customs Act.

Viceregal Visit to Nagapur. No Participation in Official Functions. A Public Meeting.

NAGPUR, October 1. Under the joint auspices of the Congress Committee, the Home Rule League, the National Union and the Khilafat Committee a mass open air public meeting was held to-night in the town hall. Mr. N. R. Alekar, pleader, presided. The following resolutions were passed unanimously:—That in as much as the special Congress held at Calcutta advises the people to refuse to attend official and semiofficial functions held by Government officials or in their honour and in as much as Lord Chelmsford has by his conduct in respect of the Rowlett legislation, Punjab affairs and by subsequent failure to take proper steps to bring the official criminals to justice, has forfeited the confidence and good wishes of the people of India this meeting expresses its considered opinion that no person should in any way participate in any function arranged or that might be arranged in honor of Lord Chelmsford if he visits the city of Nagpur as announced. (2) That this meeting expresses its emphatic disapprobation of the conduct of Nagpur District Council in voting an address to Lord Chelmsford and assures all concerned that this decision of the District Council not only does not represent the popular view but is directly opposed to their sentiments and opinions as regards Lord Chelmsford.

Titles Renounced.

Pandit Bishun Dutt Sukal of Sihora and Seth Jamanlal of Wardha have renounced their Rao Bahadur titles.

Calcutta Tram Strike. Service Suspended.

CALCUTTA, October 1. To-day about eighteen hundred conductors and drivers of the Calcutta Tramways Company struck work with the result that on three out of eight sections only a very limited number of cars were running at irregular intervals. This is the second strike of the Calcutta Tramways Company. The first one was in 1904 during the days of horse traction lasting only a couple of days. This suspension of tram service to-day caused immense inconvenience to the Calcutta public especially office clerks and others coming to business quarters from remote parts of the city. The grievances of the strikers are first that their initial pay rupees nineteen is inadequate owing to increased cost of living and that they want an initial pay of rupees thirty, secondly, when any of them is injured in a collision or while, execution of duty, he receives no pay during his absence. Thirdly, they get no pay while on leave. Fourthly, they are frequently heavily fined on reports of inspectors. The men submitted a memorial to the manager and not receiving any reply they decided to go on strike. In order to avoid any possible interference with traffic the tramway authorities took precautionary steps in the shape of putting an Indian constable armed with regulation lathi in each Kidderpore car. On the whole the strikers were orderly but collected in large numbers at several depots. There was a slight disturbance in the morning opposite Nonapukur depot when the police arrested a conductor and a driver on charge of having caused disturbance. The arrests led to temporary excitement but matters soon quieted down. Later, a European engineer was driving a car out of Rajabazar depot when in order to prevent the passage of the car a striker suddenly came forward and threw himself on the metal in front of the car. The engineer promptly applied the brake but the car proceeded a few yards. The man was seriously injured and sent to the Medical College Hospital. The engineer left the tram car and got into his motor car. He drove to Belgachia depot to find out the state of affairs there. On arrival the European engineer was set upon by a large number of strikers who had already got the news of one of them being hurt at Rajabazar. The engineer was somewhat badly injured and sent to hospital. Later, in the afternoon, service in Alipore section was resumed cars running at intervals of more than half an hour.

All-India Tilak Memorial. Mr. Patel's Views.

BOMBAY, October 1. Mr. V. J. Patel, General Secretary, Congress, in submitting his views on All India Tilak memorial to the All-India Congress Committee for consideration says:—My own view is that if we fail to win Swaraj within the next three or four years it will take many a year to win it. Let us all therefore be determined to win it within that period and for that purpose organize ourselves accordingly. The question of the All India Memorial to Mr. Tilak should be considered from this point of view and from none other. I propose in connection with this (Tilak) memorial (1) a fund of Rs. 20,00,000 called Tilak Swaraj Publicity Fund should be collected within 3 months. Attempts should be made to pull together in this fund all amounts hitherto collected or subscribed in different places throughout the country for the purpose of raising some sort of memorial to Lokamanya. (2) Two publicity boards should be established without delay one in London with a branch in Paris and the other in New York. These boards should be named the Tilak Swaraj Publicity Board. The whole amount of 20 lakhs should be sent in publicity and propaganda work in five years as follows:—15 lakhs by the London Board and its Paris branch in the United Kingdom and France, 5 lakhs by the New York Board in America. Pundit Motilal Nehru with two or three juniors of his selection should proceed to England to carry on the work in the United Kingdom and France. Lala Lajpat Rai with one or two juniors of his selection should proceed to New York to carry on the work in America. Mr. Patel concludes:—A word of explanation regarding my proposal to spend the whole amount of 20,00,000 I have already made it clear that we should so organize and conduct ourselves as to leave no room for doubt that we are determined to win Swaraj within three or four years. Our foreign propaganda should also be carried on these lines. The suggestion to have a permanent mission in foreign countries spending a few thousand rupees annually is in my opinion waste of money and is in any case certainly hopelessly inadequate and entirely incommensurate with the requirements of our latest ideal. In eighteen months the Egyptian nationalists spent several thousand pounds in America, France and England on publicity work alone and their achievement is known to the whole world. Why can we not take a leaf out of their book.

హిందూ లెక్కలను పరిశీలించి

హిందూ లెక్కలను పరిశీలించి... హిందూ లెక్కలను పరిశీలించి... హిందూ లెక్కలను పరిశీలించి...

వికసిత సంస్థానము

వికసిత సంస్థానము... వికసిత సంస్థానము... వికసిత సంస్థానము...

లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి

లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి... లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి... లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి...

జాబ్బులు

కమ్యూనికేషన్ల పాదకండుక శ్రీధామదేవులు... కమ్యూనికేషన్ల పాదకండుక శ్రీధామదేవులు...

గంటూరు జంపాల సాంబయ్య

గ్రామమేధావుల విన్నవము

వేదసంఘమువారు మజ్దూరులను తీసికొని ప్రాంత... వేదసంఘమువారు మజ్దూరులను తీసికొని ప్రాంత...

తీర్చిదిద్దిన చాలా అన్యాయము. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి... తీర్చిదిద్దిన చాలా అన్యాయము. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి...

వంగరాష్ట్రమున పరిశ్రమలు

రాష్ట్రము పారిశ్రామిక కాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించు... రాష్ట్రము పారిశ్రామిక కాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించు...

బెంగాలు సినిమానర్తకులు: రాజులు కవిమనుషుల... బెంగాలు సినిమానర్తకులు: రాజులు కవిమనుషుల...

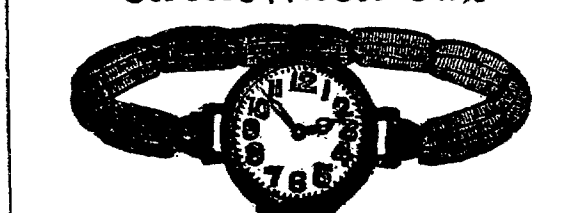
మధ్యప్రదేశ్ లోని రాష్ట్రాలలో రాజకీయ పరిస్థితులు... మధ్యప్రదేశ్ లోని రాష్ట్రాలలో రాజకీయ పరిస్థితులు...

అమరావతిలోని పురపాలక సంఘము వారి యాగ... అమరావతిలోని పురపాలక సంఘము వారి యాగ...

మైసూరు గవర్నరు మెంటు డిపార్టుమెంటులో అసి... మైసూరు గవర్నరు మెంటు డిపార్టుమెంటులో అసి...

మైసూరు దొర కనకమమ్మవారి ముఖము: మైసూరు దొర... మైసూరు దొర కనకమమ్మవారి ముఖము: మైసూరు దొర...

చీకటివేళలో గంటమూచే మోడిరిస్టులకు రేడియం గడియారము

ఈ కేంద్ర రిస్టర్లలో గడియారము చేతిలో ధరించుట... ఈ కేంద్ర రిస్టర్లలో గడియారము చేతిలో ధరించుట...

అంతయు పొడిగాక పాల ఆహారమై యున్నది.

పిల్లలకు

It will keep him well and happy

No danger of diarrhoea for Babies that have

NESTLE'S FOOD

A complete food - simply add water and boil

పిల్లలకు

నీళ్లతో కలిపి పెచ్చుచేయును.

కఠినమైన గోధుమల యిక్కడ నయోదు చేయబడిన వారికి వ్రాసిన నుచితముగా నంపుదురు.

NESTLE FOOD CO
P. O. 306
CALCUTTA.

బ్రాహ్మణ సహాయక వా. పి. డి.

సావంతుని వనావధి సారసవర్ణి

అత్యంత శ్రమ తర్వాత అందు అందరి బాధ్యతలను తీసుకుంటుంటే అందుకు అందరి బాధ్యతలను, గండిపాటలను, పుండ్రను, ప్రాంతాల్లోను అన్ని తరహాలోనూ గల వర్ణ రంగులను పోగొట్టారు.

మిక్కిలి శక్తి వంతమైన రక్తమేళనకారణం వనావధిసారసవర్ణి నుండి మిక్కిలి నిష్పంకముగా, నూనెను, మధ్యకన్నులను అన్ని విధములైన పోషకములను పోగొట్టారు. కఠినమైనది పాదరక్షణములను, చుట్టూ చూడ గానకంబంధమును పోగొట్టారు పోగొట్టి రక్తమును తుక్కువచేసారు. కఠినమైన గలగలమును. 16 రోజుల వరకు మందులకు 4 కోట్ల బడ్జెట్ అమ్మబడును.

ప్రాప్తి: పి. డి. సావంత్,
గజర, ఫననవాడి, నెం. 2, బొంబాయి.
Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanaewadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఫాగంట్ డస్ట్.

దీనితో మీరు స్వంతంగా వస్తున్నారని "హేయిర్ అయిల్స్" రాయడం చేయవచ్చును. చేయని విధానము వాళ్ళకుండును. ముందువాళ్ళకు మించిన ఆర్థికమైనది, పోషకమైనది. వాళ్ళ 0-8-0.

M. R. BENEFIT & Co.,
Suryarowpeta, Cocanada.

160 ఫుట్ల పుస్తకము ఉచితము
అర్జునుడు వాళ్ళకును అందుకుంటున్న పాస్ పోర్టులను కొన్ని విధాల అనుకూలములను కలిగి ఉన్నది. ఈ పుస్తకము ముఖ్యమైనది అర్జునుడు ముందు కలిగి ఉన్నది కఠినమైనది, దృఢమైనది, ఆ యర్థమైనది ఉన్నది. ఈ పుస్తకము యివాడుగా నిలువదు. పోషకమైనది మేము కలిగి ఉన్నది కఠినమైనది (బాడీ) రక్షణ. (219)
వైద్యకాశ్రమి మునిశంకర్ గోవిందజీ,
అత్యంత శ్రమ తర్వాత అందు అందరి బాధ్యతలను తీసుకుంటుంటే అందుకు అందరి బాధ్యతలను, గండిపాటలను, పుండ్రను, ప్రాంతాల్లోను అన్ని తరహాలోనూ గల వర్ణ రంగులను పోగొట్టారు.

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము వనిచేయవలెనన్న "ఇంజనీరు బాయిలరు కామోజిషన్"ను యువయోగింవలయును. దాని సవయోగించిన బాయిలరు త్రువ్వపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెరిగిపోకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవయునున్న గొట్టములనున్న త్రువ్వ పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామోజిషన్ యువయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యెంతటి వ్రాయవలయును.

గౌరవముగల రమ్మ 1-కి రు 25-0-0
ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ ఆంధ్ర ఇంజనీరింగు వర్క్స్,
తపాలపెట్టె నెం 553 రు
మదరాసు

(ప్రతి కామోజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక చేరుకూడ నాదాహరింప గోరుచున్నాము)

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు.

చాలకాలము నుండి వర్షము లేకపోవుట వలన రెడ్ హిల్స్ చెరువునందు లెవెల్ విపరీతముగా తగ్గినది. గనుక 1920-వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 4-వ తేదినండి మద్రాసు వరకు పట్టమునం దుండు ముఖ్యగొట్టము లన్నిటియందును మామూలు ప్రెషరుకుంటే 10 అడుగులు తగ్గించబడును. ఇందువలన ముఖ్యగొట్టములకు దూరముగా నున్న స్థలములలో జలము విడిచి విడిచివచ్చును. మేడలపైన ఉండునట్టి కొళాయిలలో నీరుబాత్రిగా నిలిచిపోవును. గనుక కొళాయి వచ్చునప్పుడే జలమును పట్టియుంచుకొనవలె నని ఇందువలన అందరికీ తెలుపుచున్నాము. రెడ్డు హిల్స్ చెరువునందు లెవెల్ జాస్తిగా ఎక్కిన వెంటనే మామూలు ప్రెషరుకు తిరిగి పోవచ్చునని బడును. (2476)

వచ్చునది పాట్లమెంటు } మహమ్మదు హబిబుల్లా,
మదరాసు.
80-9-1920. } కమిషనరు.

జర్నీలో తయారైన

జంకమార్కు 20 డిగ్రీల 112 రతుల రంగు వీచాలు మా తావుల విక్రయిస్తున్నాము. సిద్ధముగా నున్నవి. కావలసినవారు యీ దిగువ కనుకరచిన విలాసిమునకు వ్రాసి తెప్పించుకోవలెను.

Macherla Ramannah,
Yarn merchant & Commission agent
392, Mint Street, Madras.
(Head Office)
Baba Buildings,
Princess Street,
Bombay No. 2.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితుల

అమోఘ్యేషీయ సిద్ధాంతమును
లోకామయవార
కస్తూరిమాత్రలవలె

కర్మోత్తమ గుణముగల సిద్ధాంతమును వరకటి లేదని భారతముగా చెప్పవచ్చును. దీనిలో అత్యంతమైన యే వస్తువు చేరలేదు గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని పుట్టినవరకు క్రమక్రమముగా నుండును. ఈ పాత్రలు 3 నుండి 5 వరకు వ్రాసుకుంటే గాని లేక వట్టి శోభిల్ గాని క్రమముగా ఉపయోగించును. కర్మోత్తమ పదం మందము అర్థము, ముఖ్యము 3 రోజులము, జ్వరము, మలేరియా జ్వరము, కీకము, కీకవాతము, పగ్గు, కడికము, నరముల నెప్పి బలహీనత, ఇక ప్లా ఎంబా, ప్లాగ, కలకా, మున్నగు ఇంకా అనేకవ్యాధులను దగ్గిరకు రానివ్వదు. ఇట్లుగలిగిన వేళ ఉపయోగించిన తరువాత మేము గుణమిచ్చును. ఒకేసారి మాద్దుంపలసిన గుణములు, వ్యాధులను, ఉపయోగములు, విశ్వాసములు మొదలైనవి కూడ ఈ పాత్రలను సేవించి గుణమును పొందుదు. 250 మాత్రలు గల సీసా 1-కి రు 25-0-0 ఒక సీసా మొదలు అరుదీసావరకు పోషక 1-కి రు 25-0-0 ఒక సీసా 6 సీసాలను తెప్పించిన పోషకతో రు 1-కి రు 25-0-0

12 సీసాలు	"	"	2-10-0
25 సీసాలు	"	"	5-3-0

అన్ని దుకాణములందును దొరుకును.

శ్రీ శీతారాఘవ వైద్యశాల
(801-594)
మైసూరు.
తండ్రిలాశము: "కండిట్" మైసూరు

వ్యాధిగ్రస్తులకు కొన్ని సమకమైన యోషధములు

(2292)

సిద్ధ మకరధ్వజటానిక్

బంగారము కలిపి తయారుచేయబడినట్టి ఈ సిద్ధ మకరధ్వజటానిక్ లు ట్యాంక్ లన్నిటిలోనూ మిక్కిలి ప్రత్యేకత మైనది. ఎంత వయస్సులోనైనను ఎట్టి వ్యాధిలేనను దీని నుపయోగించవచ్చును. ఈ టానిక్ కి ప్రధానముగానే ఈ క్రింద కనుబరచబడిన వ్యాధులన్నియు మకరధ్వజటానిక్ వలన నుడుగును. కొండజ్వరములు, విడిచి విడిచి వచ్చు నట్టి జ్వరములు, అంతఃజ్వరములు, వలెజ్, కత్తివాయి టగ్గు, బాల్యమునందు గలుగు న్నూదయములతోకల వ్యాధులు, అంటుగునప్పుడు కలుగునట్టి నొప్పి, క్రిగడుపు నొప్పి (abdomen), ఎరుపు, తొలుపు, మున్నగు న్నవమవ్యాధులు గర్భిణీమణి, మొదలగు అన్ని విధములైన వ్యాధులకు దీనిని వాడవచ్చును. ఇదియేగాక అతిమాత్రవ్యాధి కూడ మిక్కిలి సమకముగా నుడుగును. ఒకసారి వాడిన మేము తెలిపినదంతయు నిజమని మీకు యజ్ఞగును. దయచేసి ఒకసారి తెప్పించి వాడుడు. మా మకరధ్వజటానిక్ సమానమైన మార్కెట్టులోని ఇతర కంపెనీల మకరధ్వజటానిక్ కన్న క రెండింతలు ధర యియ్యవలసియుండును. సిద్ధమకరధ్వజటానిక్ (బంగారము కలిపినది) ఒక రులము నెల రు. 40. 80 మోతాదులకు నెల రు. 5. 7 మోతాదులకు నెల రు. 1.8-0 మూత్రము. సాధారణమకరధ్వజటానిక్ ఒక రులము నెల రు. 5.

ఎడ్వర్డు సరసపరిల్లా

సరసము బలహీనము, తీర్చి కాలుముగా యందునట్టి క్లిష్టమైన వ్యాధులు, వాటిలోగలవలయు, మలబద్ధము, మైక్రో సంబంధమైన వ్యాధులు, కలుపులు, తలదీర్చు, మైక్రో సోమిటికము, మాంద్యము, అల్సర్లు, మాంసగ్రాధము మున్నగువాటిని అన్వేషముగా నుడుగును. రక్తమును బాగుగా శుభ్రపరిచి శరీరమునందుండునట్టి విషవదార్థములన్నిటిని భూయముగా పీచివేయును. ఒక బుడ్డి నెల రు. 2

పాపియాపెప్పిన్

ఇది పెప్పిన్ అవసరమార్థమునందీ తయారుచేయబడినది. అల్సర్లు, జీర్ణములగ్గులు, మొదలగువాటి కిది విశేషమధమమైన మేము దృఢముగా చెప్పగలము. బుడ్డి 1-8 నెల రు. 2.8-0.

నెక్టారు

నెగరోగమును అతి స్వల్పకాలములో నుడుగుటకు క్రికలిగిట్టి ఔషధమిదియొక్కటియే. వ్యాధి ఎట్టి స్థితిలో నున్నను దీనిని వాడవచ్చును. వ్యాధి తప్పుక మాకు మోపును. అందరికీ తగునట్లు దీని నెల రు. 2 మూత్రము ఏర్పాటుచేయబడినది. నేటిదికను ఒకబుడ్డిని తెప్పించి దీని నిజమును పరీక్షించుడు.

తైలము లన్నిటికి రాణి

సర్వవిధవ్యాధులకు సాటిలేని ఔషధము. తప్పుక బలములేనట్టి సరసముల వలెయున్నది. బలమును గలుగ జేయును. ఒక బుడ్డి నెల రు. 2.

మదనబిలాన

(ప్రాణాధార మైనట్టి ద్రవబలహీనము, భూతము లేకపోవుట వీటికి అత్యధికమైన ఔషధము. దీనిని శ్రీమత ముఖ్యమైన పీచు దని కూడ చెప్పవచ్చును. గొడ్డు నము గర్భిణీలో దిద్ద చనిపోవుట లేక ప్రసవమొనగట వార మృతినొందుట మున్నగునవి దీనిని వినువక వాడు యెంతవరకు తప్పుక గలుగును. ఒకబుడ్డి నెల రు. 8.

తామరతేనె

ఇది కత్తిలేక కుప్పముగానున్నదని మేము దృఢముగా చెప్పగలము. నకోమైన నేరవ్యాధులు కంటిలో యొందునట్టి అన్ని విధములైన ఎటువైపును దీనిని వినువక తప్పుక నయవచ్చును. ఒక బుడ్డి నెల రు. 1.

విగర్ త్రాపు

సరసము అతిగిపోవుటచే గలుగు సరసము అత్యధిక బలహీనము వీటికి ఇది మేముపోయినది. మీకు మీజేలో రోగము నభివృద్ధి చేసుకొన గోరవచ్చును దీనిని తప్పుక వాడుడు. కొన్ని రోజులు వాడిన తప్పుక అకలిసి వృద్ధి చేయును. ఒకబుడ్డి నెల రు. 8.

జూబిలి పాదరు

తామరకు దీనికెంతవరకు ఔషధములేను. ఒకసారి వాడినవాడిన వాఁయొక్క అన్వేషమును మీకు తప్పుక తెలియును. బుడ్డి 1 క నెల రు. 0.4-0. మా పూర్తి వ్యాధిలొకవరకు వ్రాయుడు. ఉత్తరక మృత్యు తరములు ఇంగ్లీషు భాషలో నడవవలెను.

ఎన్. బిస్వాస్ బ్రదర్సు.

231, ఆపర్ చిత్పూర్ రోడ్, బాగ్ బజార్, కలకత్తా.

S. Biswas & Bros,

231, Upper Chitpur Road, Bagbazar, Calcutta.

అభయమెందున్నది?

(1045)

అయ్యో వా (కమలము)

కలరా, జ్వర, ఇతర యక్షజా

ఇత్యాదులకు వేదికగాని భయమువలదు.

వైద్యరత్న వండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

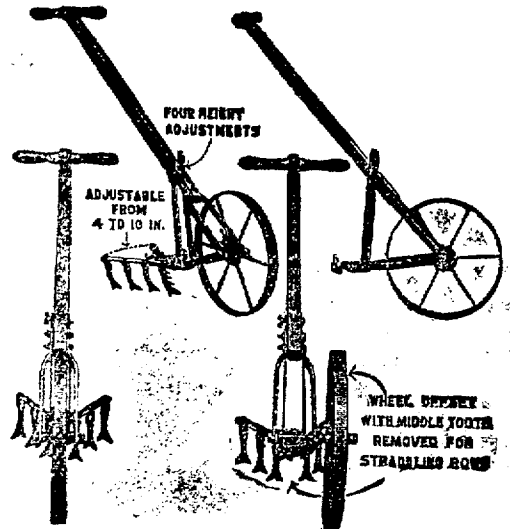
శాస్త్రీయాయుర్వేదమునకు సిద్ధమగు వ్యాధులకు పోగొట్టుటచే గాక, రామంద సద్గుణము. కలరామందులు. పేగుమందులు. ఇతర యక్షజా మందులు.

వైద్యరత్న రు. 1-2-0 వైద్యరత్న రు. 2-2-0
శిష్ట " " 0-12-0 శిష్ట " " 1-8-0

ఇంతవరకు వేదికగాని భయమువలదు. వ్యాధిలొకవరకు వ్రాయుడు. ఉత్తరక మృత్యు తరములు ఇంగ్లీషు భాషలో నడవవలెను.

కంటి విలాసము: మేనేజరు, అయ్యో వా (కమలము),
వండిట్, మదరాసు. రిజి. అచార్యుగారి, డి. డి. మదరాసు.

మంచితోటను వేయుటకు

మా 'లిమయి బ్రదర్స్' కల్పి చేయబడు 'ఉపయోగించుడు' క లుపు ట్యాంక్ లను దీని చేయుటకు సాగుబడిచేయు ధూమని సులభముగాను, త్వరితముగాను, దున్నుటకు ఇది తగినది. 4 అంగుళముల వెడల్పు మొదలకొని 10 అంగుళములవరకు నది చేయవచ్చును. మధ్యకల్లులై వెడల్పుగనందు భాగమును తీసివేసినయెడల మధ్య నొకచాను విడిచి దాని ఇతరకల్లులను దున్నవచ్చును.

కట్టుకొనటకు తేలికగాను, సులభముగాను ఉండును. అయితే గట్టిగాను చాల కాలమునెక్కువ ఉండును. ధర రు. 20 లు మాత్రమే తీసుకొని ఈ కంటి విలాసమునకు ఒక ఆర్డరును పంపుడు. ఉత్తరక మృత్యు తరములు ఇంగ్లీషు భాషలో నడవవలెను.

For price and particulars apply to

Limaye Bros.

71, Apollo Street, Fort, BOMBAY.

మదనకామేశ్వరలేహ్యము

యది మిక్కిలి వీర్యవృద్ధి, భారపుష్టి, బలమును, కలిగించుటకు తేలికమయినది. మేము, అత్యుత్తము, ని కాక్, కుక్లెన్, అతిమాత్రము, మొదలగువాటిని నాడించి చుండినాంఁదీ, వీర్యవృద్ధి, శామకుభమును, యావన సంకోచమును, సంతాపవాదిన కలిగించు తరకృపానము— 2 రెట్టిచాను— 2 రెట్టి రు. 1-4-0 ని. పి చార్లె (కత్తేకము).

పి. జి. వ. అందుకంపెనీ, ఆయుర్వేదసమాజం, (2878) పెరిశే, నల్లూరుజిల్లా, (Via) ఒంగోలు.

బహుమానము

వైద్య విద్య

అమరావతిగ్రామమునకు మార్గదర్శి

అన్ని భాషలలో పాఠములు.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

(1708)

27, చీవాటాడు, మదరాసు.

అలిజరైన్ రెడ్ వేస్టు

and

సిన్ తెటిక్ ఇన్ డిగ్ వేస్టు

బర్మన్ లో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందిన మీస్టర్ లూసియన్ అందు ప్రన్నింగు కంపెనీ వారిచే తయారు చేయబడినవి. తక్షణమే ఈ క్రింది దిగు మతి దారులకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

Chari & Ram, Post Box No. 38, East Gate, Madura.

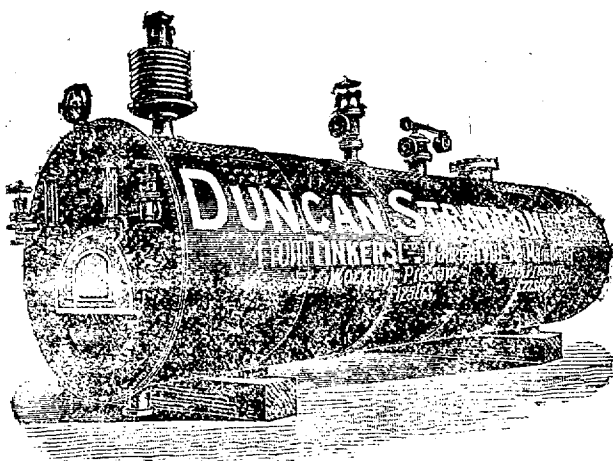
రతిరాజవీర్యవృద్ధిచూరము

వేదికగాని భయమువలదు. వ్యాధిలొకవరకు వ్రాయుడు. ఉత్తరక మృత్యు తరములు ఇంగ్లీషు భాషలో నడవవలెను. రక్తమును శుభ్రముగా చేయుటకు వలెయున్నది. శరీరమునకు బలమును కల్పించు నున్నది. శ్రీ పురుషుడు అత్యధికవరకు అగు బలం తప్పదు. 1870 కి వాంఛితవృద్ధియు సమమాన్య బలం బడచునందును మరచునాంకెలకు యెక్కినది. ఈ రాజౌషధము మేనించిన వృద్ధాప్యమునంది, మిక్కిలిబలమును, వీర్య వృద్ధిని, యావనమును, సంతాపవాదిన, అమర్యులైన కలిగించుటచే గాక పునరవ్యయం పొందించును. దప్పి 1-8 రు. 2 లు ని. పి. ఖర్చు అకల. (ది. 2288 నా. 714) పి. అర్. నల్లూరుజిల్లా, ఒంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

DUNCAN STRATTON & Co.

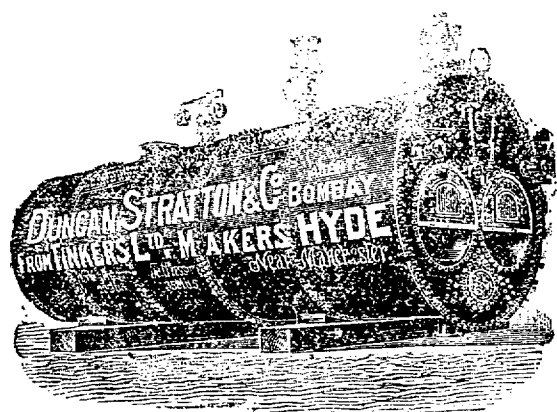
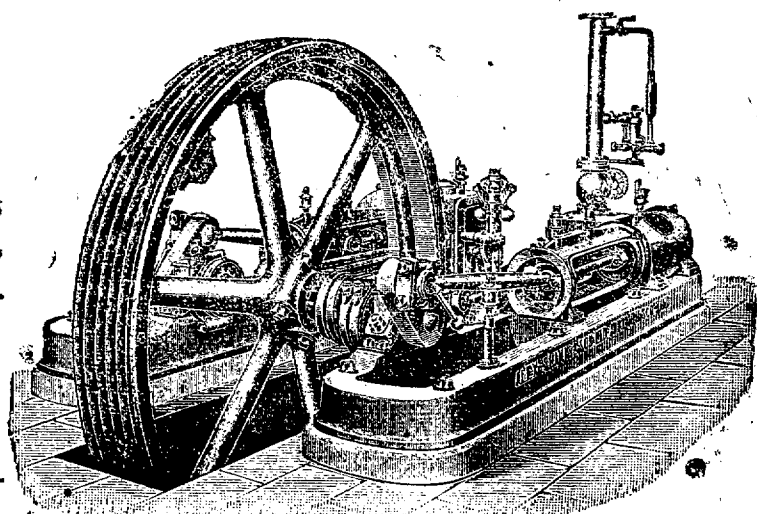
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

ఎంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంజనీర్లు, 9 మెరయిన్ వీధి, బొంబాయి.

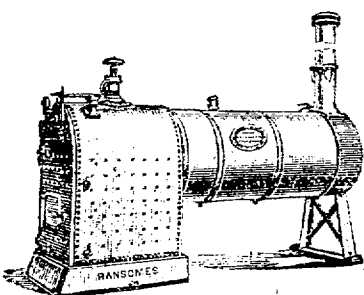
హైడ్రాబద్ స్టీల్ కార్నెక్ బాయిల్లు.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందులు — డయోమెటర్
4 అ. మెదలు 6 అ. 6 అ. వరకు
యెండును.
స్టీల్ ఇంగు ప్రెషర్
80 పౌండు మెదలు
160 పౌండు వరకుండును.

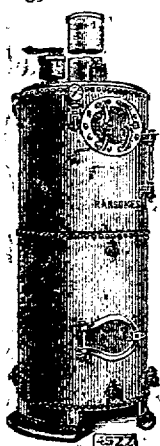

హైడ్రాబద్ స్టీల్ కార్నెక్ బాయిల్లు.
పొడవు 20 అ. మెదలు 18 అ. వరకుండును.

డయోమెటర్ 6 అ. మెదలు 8 అ. 6 అ. వరకుండును.
స్టీల్ ఇంగు ప్రెషర్ 100 పౌండు మెదలు
250 పౌండు వరకుండును.

లోకో మోటివ్ బాయిల్లు.
స్టీల్ ఇంగు ప్రెషర్ 80 పౌండు మెదలు
100 పౌండు, 120 పౌండు, 150 పౌండు వరకుండును.

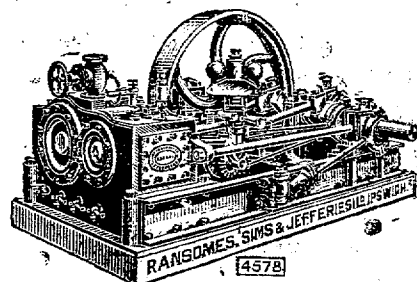
వర్టికల్ బాయిల్లు.
స్టీల్ ఇంగు ప్రెషర్ 80 పౌండు మెదలు
100 పౌండు వరకుండును.

ఈ క్రింద తెలుకబడిన వాటిని
స్వయం చేయదుము.

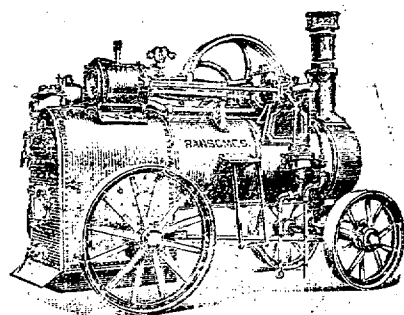
దూది జిప్సొంగు మెషిన్, కాటెనా
దూది ప్రెస్సింగు మెషిన్
దూది పిష్టింగు మెషిన్
దూది పిండు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిల్లు
కోల్ ఫైర్ మిల్లింగు మెషిన్
మామిల్లు మెషిన్
మంచు మ్లీయేరు మెషిన్ సామాన్యము
కప్పు బిల్డింగు మెషిన్ వాటి
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగితము, కర్పరపాత్ర సంఘటన కోరములు
కిరీట మానె కురుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ ట్రెజింగు (ప్లాస్ట) కోరములు
తేలులు వర్కు సాఫ్ట్ కోరములు
స్టీలు సాప్టింగు, కట్టింగులు, పెడెస్టల్స్
రాట్ బిరెక్ అండు కాస్టు బిరెక్ ఫర్నిచరు.
కగయరా అన్నిరకముల సామాన్యము.

స్టెడ్ బై స్టెడ్ కాంపౌండు
మోండ్వాస్టాని ఎంజిన్లు.

(కాన్కరెట్ మెషిన్లను పోల్చుతే అత్యంత బలవంతము.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఎంజిన్లు మాత్రము గలవు.

హైస్పీడు కాంపౌండు ఎంజిన్లు.

పోర్ బల్ స్టీము ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరుగలవి.
స్టీలు ప్రెషర్ 120 పౌండు గలవి.
కాంపౌండు — హై, లో ప్రెషర్ సిలిండరు.
స్టీలు ప్రెషర్ 150 పౌండు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణా జిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంజనీర్లింగు కంపెనీ ప్రొప్రైటరు గారైన
మా నేవల్లి బాపనయ్య గారి కైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, తైలము, పడిశము, రొమ్ము పడిశము, తలనొప్పి, తాయువు నొప్పులు, పోట్లు,
బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కని డబ్బీతో నూనె కల దూ. 0—10—0; డబ్బీ 1.5 దూ 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు వేరం.

అమృతాంజనం డిపో, } 100, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

